

Double ~~21702~~ Acc^H. 2443

~~al. H. B.~~
~~539~~

$\frac{4}{85}$

184. V.H.

UNIVERS

9000

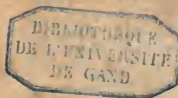

O O R S P R O N C K,
V O O R T G A N C K
en D A E D E N
D E R
D O O R L U C H T I G E R H E E R E N
V A N
B R E D E R O D E,

by een gestelt

D O O R
P A U L U S V O E T,
*Der Rechten Professor in de Acad. tot Utrecht, en Raets-
Persoon in de Kaemer van Justitie s' Lants Vianen.*

t' U T R E C H T,
By *Johannes van VVaesberge*, Boeckverkooper
over 't Stathuys. ANNO dō 15 LVI.

OKRSPRONCK
VOORF. GANCK
S. D. A. D. N.

DOORLICHTINGE WERKEN
VAN

BREDERODE.

by copyright

1802

P. A. U. L. U. S. V. O. R. T.

The Printer of the Court of the Admiralty
in the City of Amsterdam

TO BE HAD OF
The Publisher, V. A. M. S. & Co. in the City of Amsterdam
at the Sign of the Star

A E N D E
HOOGGEBORENE
V R O V W E

LOUISE CHRISTINE,

Geboren Graevinne van Solms, Braunvelts, Wil-
develts en Sonnewalt &c. Gravinne Douägiere van BRED-
RODE &c.

E N D E D E N

Hoochgeborenen HEERE

HENDRICK van BREDERODE,

Geboren Graeve uit den Huysse van Holland, Vryheer van
Vianen, Ameyde &c. Erfburchgraave van Vtrecht, Heere van
BREDERODE, Schoorel, Camp, &c. Heere van Cloetingen,
Noordeloos, Haefstien, Hellou, &c. Colonel. &c.

Erontschuldicht my, in-
dien ick my verftou-
te, nochtans niet son-
der oorfaeck, en van het
Doorl. Huys van BREDERODE
iets te fchryven, en het gefchrevene
uwe Doorluchticheden op te dra-
gen. Reden van het eerfte is, om
dat

dat ick bemerckte, eenige wel iets
op het pampier gestelt te hebben:
maer het beste was overgeslae-
gen, en alles sonder eenich bewys
her voor gebracht. Dit selve dient
by my niet uytgebreyt, door dien
aen ieder een blycken sal, die de
moeyte gelieve te nemen mijne
blaederen, die weynich zijn, door
te loopen, en de selve met een an-
ders doen te vergelijcken. De re-
den van het andere sal ick mede
niet wijtloopich voorstellen, door
dien het werck, t'welck voor han-
den is, reden genoeg by brengt.
Gelijck het raect de luyfter van
uwe Doorluchticheden, so kondet
oock

oock aen niemant anders toe-geeygent werden. De eene; om alfoo uwe Doorluchticheydt in den Weduwelijcken staet te gemoet te voeren, wat voor Helden dat doorl. Huys, waer aen uwe doorl. met Houwelijx banden is verbonden geweest, heeft voort gebracht. De andere; om u, Hooghegeborene Graeve, in uwe jonge jaeren te vertoonen, wat te doen staet, om te steygeren op den top van glory, daer uwe Voorouderen, tot opwecking en ten exempel, de baeniere van luyster hebben opgerecht.

Laet beyde een gunstich ooch

op het geringe werck nederdaelen, en indien door mijne veelvoudige diensten, die ick het Academie schuldich ben, niet alles t'geene tot breeder bewys soude strecken, is aengeteyckent: belove, soo wanneer mijne vacantien my ledicheydt gunnen, naeukeuriger sulx te sullen stellen, als hier gedaen is, om alsoo te doen blycken, dat ick sal blyven;

Uwe Doorluchticheden

Oortmoedichste DIENAER

P A U L U S V O E T.

B O E C K.

OO vroomheyt, dapperheyt, en deucht onsterflijck maecken,
 Onsterflijck is de naem van BREDEROOS geslacht;
 Onsterflijck i' Helden-bloedt, dat Spaegniens eer verkracht,
 En naest i' Nassausche Huys de Tyranny kan staecken.

Laet nu het Roomsche volck, op haer Camillen roemen,
 Op Scipio, die i' Rijck voor vallen onderschraeght,
 Op Brutus, die voor i' Landt sijn goet en leven waeght,
 En Cato, diemen mach te recht stantvastich noemen:

T' seylt Neerlandt aen geen stof van dapper' Oorloochshelden,
 Van Helden, die het noyt ontbrack aen kloecke moet,
 Die van haer teere jeucht in i' Harnas opgevoet,
 Voor Vryheyt i' Edet bloet, voor Eer haer leven stelden.

Was Scipio wel eer de schrick der Africanen,
 Carthagoos onderganck, een zuyl van i' Roomsche Rijck:
 Komt Nederlanders komt, roemt in u Republyck,
 Nassau en BREDEROO, twee Geessels der Maranen;

Gedenckt hoe i' Spaensche volck wel haest liet af te woeden
 Als Nassau quam te saem met BREDEROOD in i' Velt;
 Gedenckt hoe dat het riep, wā vreesse heel onstelt,
 Ach! i' Nassauschs Oorloochs-hoofst kstijdt met BREDE-ROEDEN.

N. V O E T.

Op den Authcur.

Ubbel eer zy hem gegeven,
Die ons schryft der Helden moer,
Die nu haer onsterflijck leven,
Ieder een erkennen doet.

Die soo weer sijn ledigh' ueren

Aen te leggen, dat de nyde

Seggen moet, sijn naem sal dueren

Onverderflijck t'aller tijde.

Is dit maer sijn ledich wesen,

Is dit maer sijn tijt verdrieff;

Sijn bedencken, schryven, lesen,

Denckt, wat heeft her al om t'lijt.

Hoort dan schryvers, en mer reden,

Dit zy u alleen geleydt;

Wildt gy wel u tijt besteden,

Leert van hem maer ledicheyt.

J. W.

Op het selve Werck.

At baet u, Nyd, 't geknaeg vand' Eer der schand're Zuilen?

Kom, oordeel sonder rocht, wat in dit werck mag schuilen.

„Dus spous' haer wan-gunst uit. Is dit die selve Tong;

„Die eertijts 't grootst' geheim des menschen-wysheits song?

„En dan der Vorsten wet ontleed met reeden'ring

„Volsoets; en baent de weg tot Stad-en-Land-reg'ring?

„En nu der Helden Faem voort met een rappe VOET

„Ten Hemel op; alwaer s' haer eeuw'ig leven doet?

Dit singt s', en staect door spijt. Sie, Neerland, hier die Graeven

Gegron'd op d' Eer-pilaer ten toon, die door 't hand-haeven

Van hunne trouwe dienst u holpen uit den dur,

Doen't waggelend' Gemeen en Kerck wierd onder-stut.

Hoor, Graev'lick Huis, dit is geen kleine loon voor 't boeden

Uw's waekend' Oogs. Dus leeft 't ontsag der BREEDE ROEDEN.

Hoe, San-godin, brengt dit een leedig' uere voort?

wee hem dan, die dees' Geest in beesig' ueren stoort!

Festinanter

N I C O L A U S H O B O K E N.

Ultrajectinus.

K O R T

K O R T
 V E R H A E L
 D E S
 Oorsproncks, voortgancks en daeden
 D E R
 DOORLYCHTIGE HEEREN
 V A N
 B R E D E R O D E.

OO wanneer ick by my
 selven overdachte verscheyden
 nuttigheden der studien, en geoef-
 fender verstanden ontrent het
 doorlesen van verscheydene boec-
 ken, konde niet anders oordeelen,
 dan dat van de ondienslichste niet schenen te we-
 sen, die'tgene verhalens weerdich is der naekome-
 lingen memorie bevelen, en daden der gepasseerde
 eeuwen, aen den naevolgenden geslachte opoffe-
 ren. Dit is het eenige middel, waer door vele niet
 alleen vruchtbaere en nuttige saecke, maer oock op
 het alderhooghste noodigh, ons ongeschendt die de
 A lact-

laetste eeuwen beleven, over geleverd werden. De welcke men anders licht door haere overgrootte outheyt int verval, en soo in't vergeetboeck soude gestelt sien. Nochtans gelijk sy niet eene en de selve saecke voorhebben, die ontrent het gepasseerde haer besich houden, om door de noyt vergaende schriften, de gedachtenisse des selfs te hernieuwen; soo en verdienen die alle oock niet even veel danckx.

Want eenige der selver hebben voor eene gewoonte handelingen van particulieren te beschryven; en zijn alsoo besich ontrent beuselachtige dingen, welke van geenen gewichte zijn. Houden haer te vreden met een naeu-keurich ondersoek van ieders onderdaens manieren, styl van leven, en wat dier saecken meer zijn. Daer nochtans soodaenige actien, vooranderen noch eenen regel noch ook exempel, schoon genomen die pryselijk waeren, konnen geven. Niemand en sal, als bekend is, in dese Zee van woelinghe sijne koers van leven na kleyne lichten bestieren, maer op loot sterren, aensienlijke persoonagien, diens gelijk ondeuchden soo oock deuchden uytsteekende, voor ieder ter eere zijn. Andere zijnder, die de laege tacken van willige boomen voorbygaen, en alleen van cederboomen, het lof en houdt gaederen: dat is ontrent publijcke en aensienlijke actien haer bekommeren, en gebuerde

beurde saecken van gewichte ter baen brengen. Die met haer verstant vliegen nae hoogere voorbeelden, sulke ten toone stellende voor ieder een, hy zy wie hy zy. Wederom, dese luyden beschryven of saecken van staet, op en onderganck der republycken, verbonden tusschen Vorsten en Vorsten, of vervaten int'kort het leven, en bedryf eeniger Keyseren of Koningen, eenes geslachts oorspronck, opganck, voortganck, haer uytmuntende daeden, verfwageringen, en wat dies meer is.

Mijnes bedunckens, zijnder onder de voorverhaelde soorten geene, die meerder door het vernieuwen van oude saecken dienst kunnen doen, als de laetste. Soodaenige geven vrucht door den arbeyt haeres verstants, en aen mindere, en aen meerdere. Soo doende brengen se aen den mensch door exempelen, het gene door leere bevrocht, dickmaels wert verworpen. En setten als op een tonneel voor de Werelt treffelijcke en loffelijcke daeden andere tot naevolging. Te meer naedien de mensch in velen de apen nae apende, meer door gelijk dan reden kan geleydet werden. Op sulcken voet moeten dickwils, en komen oock gevoegelyk de manieren en handelingen gefatsoeneert werden. En t'gene by d'eene onvoorsichtelijck gepleecht werdt, sal by de andere sonder eenich haerder perijckel, tot schaedens vermyding dienen. Eene ge-

A 2 luc-

luckige leeringe, waer in het missen eens ander naedeel is, en het naedeel van een ander ons voordeel door op mercklingh en omsichtigheyt. In t' tegendeel, soo t' gebeurt, dat eenige door eene uytmuntende deucht, voortreffelijke effecten te wege hebben gebracht, sullen de selve ons wesen tot een doelwit. En indien het dan gebeurt dat op deuchts oeffeningh beloning in soodaenigen is gevolcht, verheffinge tot eere, luyster, en staet, dit sal voor ons een spoor en prickel wesen, diergelijke te vrymoediger in't werck te stellen. Want indien niemandt meer aengeport werdt, dan door eere en waerdicheydt, die de valuatie op de deuchtsaemheydt in de oogen der menschen schijndt te geven, hoe sullen se niet bevoecht zijn ten goede van het gemeyne iets te durven, daer by soo grooten hope van vergeldinge gevoecht staet. Het gene in den voorgaenden gebeurt, maeckt in den volgenden een gewijsde, en niemant t' wijffelt daer aen, of daer een ordentelijke regering is, daer is t' gevolch der meriten, verheffinge tot den top der eere.

Terwile ick dit al overdacht in mijne ledige uyren, doen door de koude int midden des Winters, de publijcke diensten, tot nutte van de Rechts-gierige jeucht, in het Academie ophielden, vertrouwde niet beter mijne sinnen te konnen

nen spelen leyden, en de droevige gedachten ter occasie van t'verlies mijnes weerdsten Pandts verdrijven, dan in het by een vergaederen, eeniger outheden en daeden, ontrent het eene ofte andere hoochloflijcke Huys. En onder illustre geslachten weynich vindende, dié en voor de vryheydt, en de waere religie alle het haere hadden opgeset (want van de *Nassausche* daden hebben andere geschreven.) Nam voor, int kort en met eenen aen een volgenden en t'samengeknootten stijl, op te stellen den oorspronck, voortganck, gevolg van dien, en daeden aenteyckeninx weerdich van den huysse van BREDERODE. Zijnde een der Oudtsten, Edelsten, en Machtichsten in *Hollandt*; en t'welck het al overtreft, hebbende soodaenige uyt den haeren voortgebracht, dié naest Godt, met *Prijs Willem* de waggelende vryheydt ondersettende; en soo doende, goet en staet verliesende, het al verloopen moesten. En dat aenmerkens waerdich is, door Godes voorsienicheyt soo bestiert; welcke hoochloffelijcke Huylen, t'gemeene lot van tegenspoet te samen zijn onderworpen geweest, de selve zijn in voorspoet door houwelijckx Wetten by den anderen gebracht. Ick meyne die van den huysse van *Nassau*, *Solms*, en BREDERODE, die alle tegens Tirannyede waepen hebben opgenomen, en gepoocht

het jock der inquisitie, conscientie dwanck, van der onderdaenen schouderen te werpen. En siet soo gaet het, dat nae overwonnen swaerigheyt, onder den Huyse van *Nassauw*, *Solms*, door Echt, wort aengenomen. En die van *Nassauw*, en *Solms*, geven haer in 'thuys van *BREDERODE*. Wederom die van *Solms* haelen uyt den Huyse van *BREDERODE* waer aen sy al voor heen ver- swaegert waeren, haer Eegenoten. Sulx dat die voorverhaelde Doorluchtige Stammen door den anderen by aliancien verknocht zijn, die malkan- deren voor desen ten hulpe verbonden waeren. En soo ist geschiet, dat den dienst ten beste van t'gemene Lant, by d'een of d'ander gedaen, door Godes genade in d'een of d'ander beloont zijnde, allen daer af gevoelijck gemaect heeft.

Maer om te komen tot mijn oogemerck, sende voor uyt niet anders te beoogen dan dat het gepasseerde verhaelens weerdich by de naekome- lingen niet in vergetentheyte en kome. In t'wel- ke alle op te stellen, ick noch haet aen de eene sij- de, noch sucht aen de andere plaetse sal geven, als welckers oorfaecken ick verre van my geset heb- be. Ook niet met hoochdravende en opgepronk- te woorden, en lof tuytingen iets boven sich sel- ven verheffen, maer in soodaeniger voegen voor- stellen, als het in der waerheyt gepasseert is. Ach-

re belachelijk te zijn, ontrent de overoude geschiedenissen iets by te brengen, t'gene veel eer met de fabulen der Poëten, als met de daet over een kômpt. T'welck ick nochtans mercke in eenige een gebreck te zijn, dat hoe verder van onse eeuwen iets gestelt wert, hoe meerder men daer ontrent iets sal versieren. Even als oft t'gene door de overoutheyt verborgen is met eenige beuselingen wel mochte opgepronckt werden.

Sal dienvolgens niet anders den begeerigen leser opgeven, als t'gene, soo t'is aenteyckeninx weerdich, en met bekende History schrijvers, en met publijcke munimenten by my gesien, en doorlesen, bewesen kan werden. Sulx dat het niet alleen een Historisch toestemmen, maer oock volgens rechten, geloof behoort te meriteren.

Dat het Huys van BREDERODE een der Doorluchtichste Huysen in geheel *Nederlandt* is, soo ten aensien van zijne overoutheyt, als Edelheyt, kan by verscheydene proeven bewesen werden. Want indien ick soude willen volgens het stellen van verscheyden History-schryvers de luyfter van dit Huys ophaelen, al voor vele honderden Jaeren, waer woude het eynden. Nae dien men op soodanich eenen voet sonder moejelijcheyt, in de voet stappen van andere tredende, tot het Trojaensche rijk soude kunnen voort-

voortgaen. En dan moeste te voorschijn komen. *Troilus* en sijner naekomelingen schilt vervattende eenen klimmenden Leeuw, met lasuur geklauwieri. Dan soude men wijs loopich aenwijzen, hoe dat *Francion* by *Hector* naegelaeten, als *Trojen*, door vlammen vuur was verdorven, in de broecklanden van *Meotis* sich ter neder stellende, een stadt genaemt *Sicambren* opgebout heeft. En hoe van dien de Fransche Koningen, door lanckduyrige successien gesproten te zijn, geseyt werden. Hoe *Clodoveus*, eerste Koninck der Franschen, daer nae *Ludovicus* genoemt, naeliet *Lotharium* Koninck van *Vranckrijk*, *Diederick van Metellen*, *Gildebert van Aquitanien*, *Clodoveus*, van *Orleans* en *Burgundien*. En hoe *Lotharii* Soon *Chilperick*, genereerde *Lotharium*, die naeliet *Dagobert*, wiens Sone was *Clodoveus*; wiens Sone was *Diederick*, wiens Sone was *Hildebert*, wiens Sone was *Clodoveus*, wiens Sone was *Chilperick*. Vorder hoe dat van *Chilperick* die stierf in 't Jaer seven hondert negen-en-twintigh, overbleven twee Sonen *Diederick* de outste, die *Hertoch van Aquitanien*, en *Hildebert* de jonkste. En *Diederick* het wapen voerende van *Vranckrijk*, doch als van een jonger broeder, met een barenstel, gedwongen wiert door Koninck *Pipijn*, het oude wapen der *Trojanen* aen te nemen. Die niet willende gedoogen dat iemand die niet en was van sijnen bloede,

Sigeberti
Histor. Auceur.
van Fascicul.
tempor. in 't
eynde.

Chronijck
van Holland de
5. seck. cap. 1.
fol. 63.

Chassan.
Catal. Glor.
Mundi.

Hottom.
Franco-Gal-
lia.

de gesproten, het waepen van Vranckrijck voerde, En hoe dat van *Diederick* voortquam *Lotharius*, die ten wijve nam *Sampsonis* des Hertoge van *Burgundien* dochter, de welcke hem voorbracht *Engelrimus*, die ten tijde van *Carel de Grootte* in sijns Vaders Hertochdom gesuccedeert was. En trouwende, de Dochter van *Garius*, Hertoch van *Lothbriek*, naeliet twee Sonen *Naufredus* en *Gustavus*. Van den welcken men verhaelt, dat de Heydenen en Saracenen om het Christen-geloof hem soudengedoodet hebben, ende dat op den berch van *Roncevael*, alwaer doenter tijt vele Christen Princen en Heeren doot bleven. En als die Saracenen alles aldaer verwoesteden, oock het Lant van *Aquitaniën*, dat *Carel de Grootte* aen *Naufredus* een Heerlijcke portiet'Elfsaten, en in *Vlaenderen*, gegeven hadde. Die weynich tijts daer nae troude de dochter des Prince van *Bordeaux*, waer hy by wan *Sigisbert* Prins van *Aquitaniën*, ten tijde als *Lodewijck* in Vranckrijck regeerde. En hoe desen *Sigisbert* sich ten wijve nam *Machtildt*, jonxste Dochter des Graven *Ogiers* van *Langiers*, welckers Broeder was genaemt Graef *Hagen* van *Langiers*, en haer outste Suster *Hemima* Huysvrouwe van Koninck *Lodewijck* van *Alemanien*. Endelijck hoe dat *Sigisbert* gewan by *Machtildt* twee Sonen *Walgerus*, en *Diederick*, den outsten sijn Vader in het Hertochdom van *Aqui-*

Veldenaer oude *Chronijck* van *Holl.* in *Diederick*, *Autor Fascicul. tempor.* in *fin.*

Marcus
Zuerius Box-
hornius in sij-
ne Annotarien
op Veldenaer.

tanien succederende, sulx dat voor *Diederick* weynich overbleef. Waerom oock *Graef Hagen*, en zijne Suster *Hemma*, *Lodewijx* vrouwe, van *Carel de Calue*, doen ter tijt Fransch Koninck, en onder hem *Hollandt* houdende, versochten, hy wilde *Diederick* stellen over den Lande van *Hollandt*, en een deel van *Vrieslant*, t welck van de Denen en Normanen verwoestet was. Baden daer nae *Lodewijck* den Koninck hy woude *Diederick* begiffigen met het Lant Wasda, aen *Hollandt* gelegen, tot te Lauwers toe. Alle t welcke oock toegestaen is, ende zijn de Hantvesten vervatende de gifte der beyder Koningen aen *Diederick* gedaen, by den Historie schryvers door den druck gemeen gemaect; de eene van den jaere acht hondert drie-en-sestich op den seftienden dach der maent Junius, de andere gegeven op den derden April des jaers acht hondert acht-en-sestich.

Doch en ben niet van meyninge op alle het voorverhaelde te staen, of het selve int brede uyt te meten. t Sal den billycken Leser genoegh zijn, met den vinger aangewesen te hebben hoe verre datmen in de outheyt verloopen konde, in dien men dachte sulx ter intentie dienstich te zijn. Ons voornemen is alleen aen te wijsen, hoe die van **BREDERODE** van *Diederick eerste Grave van Hollandt* door legitime successie zijn gesproten. Van soodanich

nich eene Grave die met sijne voorouderen , en navolgeren noch Keyser , noch Koningen heeft geweken , maer door verbonden en vriendschappen van Huwelijcken , aen alle de selve is geallieert geweest , oock in sijne nakomelingen tot het Roomsche Rijck verheven. En om niet te schijnen iets onsekers voort te brengen , sal het geintendeerde , met soodaenige bewijzen doen blijcken , dat den onpartydigen Leser sich vernoecht sal houden ; en die anders zijn haer ten vollen overtuicht.

Het is immer seecker , en gewis dat alle schryvers , die de Hollantsche geschiedenissen onderwonden hebben , en de genealogien , van Doorluchtige Huyzen by een gestelt , oock eenpaerich daer in zijn , geen der selver uytgefondert. Veldenaer , al voor twee hondert jaeren sijne Cronycke vergaedert hebbende , verhaelt ontrent dese saecke , seer nieuwigierich te zijn geweest , en nae een naeuw onderzoek , stelt het buyten twyffel , als die verseeckering van waerheyt , uyt oude munimenten gekregen hadde. Het selve wort oock bewesen uyt het waepen van BREDERODE , zijnde een en het selfde met het schilt van Hollandt , alleen eenich onderscheyt daer by komende , om aen te wijzen , dat die BREDERODES van een jonger Sone der Graven van Hollandt , zijn gesproten. En verklaert den voornoemden Veldenaer , verscheyde-

Groot. Ant.
Batav. Reip.
c. 5. Deduct.
van de Staten
van Hollandt
ann. 1587.

Veldenaer
Cronyck in
Arnulphus.
Fascicul. rem-
por. op het
eynde.

Emmanuel
van Meteren
Historie het 2.
Boeck.

ne oude brieven van de *Heeren van BREDERODE*, geteyckent al voor den jaere twaelf hondert, be- segelt met de gelijcke segelen als die van Hollant; een Ridder te paerde sittende en in het midden, t' waepen van Hollant, met een Barenstel volgens gewoonte der jonger Broederen. En is het waepen van *BREDERODE* ofte Hollant, eenen Schilt vervattende een Gulden Velt, waer ingeset staet, den rooden claverenden, en getongden Leeuw, hebbende alleen boven sijnen kop in den schilt, een barenstel van lasuer, of Hemels-blaeuw; om, verminderinge aen te wijzen. Even gelijk den *Hertoch van Orleans*, als jonger Broeder het waepen van *Vrankrijk* gewoon is te voeren met een *Lambeau*, gelijk de Franschen den Barenstel noemen. Ent' is oock sulx, dat de *Graven van Hollandt*, waer van eenige en machtich en trots en achterdochtich genoeg waeren, niet de minste præjudicie ontrent haere hoocheyt of s' Lants hoogheyt lijdende, die van den huysen van *BREDERODE* noyt verboden hebben de waepenen van Hollant te voeren, indien sulx slechts geschiede met eene barenstel. Jae Keyser *Carel de Vijfde*, nae dat hy *Reynoudt de derde* van dien naeme *Heere van BREDERODE* wel scherpelijcke en onder poene van te vervallen in sijne ongunste, verboden hadde 't waepen van Hollant in 't geheel te voeren, heeft nochtans hem,

Buchelinus

in not. ad *He-*
dam. p. 306.

Hoofst Hi-

stor. van Ne-
derl. tweede
Boeck fol. mi-
hi. 74. de Au-
teur van de
Batavische
Arcadie fol.
mih. 361.

hem gegunt soo t'selve te voeren, als sijne voorou-
deren dat gevoert hadden, *avec une Lambeau*. En e-
ven nae die tijt, dat een sententie ontrent het voe-
ren vant t'volle Hollantsche wapen tegens *Reynout*
was uyt gesproken, heeft den voornoemden Key-
ser sich niet gebelcht, dat *Reynoudt van BREDERODE*,
de Genealogie ofte afkomst der *Heeren van BRE-*
DERODE door eene Wettelijcke successie van
Graef Diederick, met gesnedene Beelden daer by
gestelt, door den Druck gemeen maeckte, en o-
penbaerlijck aen ieder een liet verkoopen. Jae
dat meer is, even die partydige schryvers, Spaens-
gesint zijnde, de welcke met haet tegens den huy-
se van *BREDERODE*, (als voor de vryheyt gestaen
hebbende) ingenomen waeren, hebben dese saec-
ke voor seker aengenomen, en niet dorven tegen-
spreken, alleen met by voeginge van eene laste-
ringe, even als of de *Heeren van BREDERODE*, om-
datse uyt den *huise van Hollandt* gesproten waeren,
de regeeringe des selfs wilden beoogen. En dat
ick voor 't laetste daer by doe, publijcke muni-
menten die by ieder een aengenomen werden,
staet te letten dat ten tijde, doen de *Nederlantfche*
Provincien onder het Rijkke getrocken waeren,
en de Heerschappye der selver besat *Carel de Vijfde*,
anders soo naeu-keurich, het selve, door toestaen
van sijne Keyserlijcke Majesteit gecertificeert

Henter. in
Philipp. bono
Strada lib. 6.
Bell. Belgici.
in init.
Burgund.
Hist. Belg.
Mez. crais
2. vol. sue Hi-
stor. Franc.
fol. 949.

Certificat.
Brief van den
jaere 1535.
den lesten dach
van Meert.

heeft *Maria Koninginne van Hungarijen*, suster van
 „ *Carel de Vyfde*, regente der Nederlanden : als dat
 „ die van BREDERODE gedescendeert waeren, en
 „ van die *Hertogen van Bourbon*, van die *Graven van*
 „ *Hollant*, gelijk dat in de Certificatie van de Wae-
 „ penen ende quartierien van den selven haeren
 „ afkomsten by den Koning van den Herauten
 „ der Keyserlijcker Majesteit gemaeckt op den
 „ leestleden dach van dese tegenwoordige Maent
 „ van Meert naerder verklaert is. Doch sal daer
 „ naer occasie zijn, dese certificatie in 't geheel op
 „ t'Pampier te brengen. t'Selve geeft mede te ken-
 „ nen den verlyebrief van Heer *Reynoudt van BRE-*
 „ *DERODE* de vierde van dien naeme, by de Edel.

Den Verly
 Brief der Hee-
 ren Staten van
 Hollandt van
 den jaere
 1578. op den
 21. dach van
 Decembr.

Groot. Mog. Staten van Hollandt hem vergunt; die
 „ van woorde tot woorde aldus luyt : Alsoo die
 „ *Ridderschap, Edelen en Steden van Hollandt*, re-
 „ presenterende den Staten van den selven Lande
 „ by Heer *Reynoudt van BREDERODE* vertoont is
 „ geweest, dat die Duynen, Wildernissen, Heer-
 „ lijck-heden, ende Ambachten liggende in
 „ *Kennemer-Lant* ende *Kennemer* gevolch, bin-
 „ nen den voorschreven Lande van Hollandt, hoe
 „ wel de selfde by den *Heere van BREDERODE* in-
 „ der tijt ten rechten leene gehouden van de
 „ *Graeffelijckheyt van Hollandt* voornoemt gere-
 „ puteert zijn geweest als quade versterfelijcke
 „ Lee-

„ Leenen, ende die voorschreven Heerlijckheden
„ endegoederen : In aensieninge dat 't selfde *Huys*
„ *van BREDERODE* van de Graeffelijckheyt van
„ Hollant over die vijf hondert of ses hondert jaen
„ ren is gedescendeert, ende over sulx die voor-
„ schreven Leen goederen in den bloede ende
„ huys *van BREDERODE* voornoemt boven alle
„ memorie van Menschen geradiceert zijn geweest:
„ Nochtans altijts by den Grave van Hollant ver-
„ lijt ende verleent souden zijn, den outsten ende
„ naesten Man-hoofst, wesende van den bloede
„ naem ende Waepen *van BREDERODE* in der
„ tijt bevonden, als die eerste geïnvestieerde ende
„ besitter sonder Wettige descendenten Manoiren
„ wesende, deser Werelt overleden. Zonder dat,
„ die voorschreven Heerlyckheden ende goederen
„ *van BREDERODE* aen de voornoemde Graeffe-
„ lijckheyt geapliceert souden zijn geweest. Als
„ naementlijcken naer 't overlijden van Heere
„ *Hendrick Heere van BREDERODE Heer Willems*
„ Sone, sonder descendenten deser Werelt over-
„ leden zijnde in den jaere 1321. dat Heer *Dirck*
„ *van BREDERODE* sijn jonger broeder daer me-
„ de geïnvestieert is geweest. Alsoock naer 'to-
„ verlijden van Heer *Iohan van BREDERODE* son-
„ der kinderen gestorven zijnde anno 1415. dat
„ Heer *Walraven* sijn jonger broeder *Heere van Vi-*
„ anen

„anen met die voorschreven goederen mede ver-
 „lijt soude sijn. Ende dat Heer *Hendrick* laetste
 „*Heer van BREDERODE* egeene descendenten,
 „achtergelaeten hebbende, noch ter tijt niemant
 „ouder ende naeder in levenden lijve was van
 „den huysse naem ende bloede *van BREDERODE*
 „voornoemt, Man-hoofd wesende, dan die voor-
 „noemde Remonstrant, die hem geerne alhier in
 „Hollant begeven soude. Soo overmits het af-
 „branden van sijn huys ende goederen tot Aften,
 „by de gemeene Vyanden, als omme den naem,
 „ende 't huys *van BREDERODE* in wesen te bren-
 „gen, ende te houden, op dat het selfde vermaerde
 „huys ende naem over die ses hondert jaeren als
 „voren out zijnde, door af treckinge van de goe-
 „deren daer toe staende niet geaboleert en wor-
 „den, ende dat die voornoemde Remonstrant
 „middelen hebben mochte den Staten voor-
 „noemt dienst en assistentie te doen ende bewij-
 „sen, in saecken daer de selfde hem souden willen
 „implojeren. Versoeckende dat die Staten voor-
 „noemt, van wegen die Konincklijcke Majesteyt
 „als Grave van Hollant believe hem t' oetroyeren
 „ende verlijden de voorschreven Domeynen,
 „Duynen, Heerlijckheden ende goederen *van*
 „*BREDERODE*, by die leste overleden *Heere van*
 „*BREDERODE* tot een recht Leen van die gracffe-
 „lijck-

„lijckheyt van Hollant gesonden. Soo ist dat die
 „Staeten voornoemt met advijse, soo wel van den
 „President ende andere Raeden Provinciael, als
 „van die luyden van der Kamere van de reecke-
 „ninge des Koninx in Hollant omme redenen,
 „boven verhaelt, ende ten eynde het voornoem-
 „de *huys* van BREDERODE, wesende eene van de
 „Edelste Stammen, ende outste af komste binnen
 „den Landen van Hollant, ende den naem van,
 „dien niet en vergae, maer wederomme in wesen
 „mach gebracht, ende gehouden werden, tot
 „eere ende dienste van den selven Lande &c.

Tot ouder brieven sal ick voor dese tijt niet loo-
 pen, soude anders konnen by brengen munimenten
 van *Koninck Willem*, Grave van Hollant, verschey-
 den maelen Heer *Willem* van BREDERODE noe-
 mende met den by naem van sijnen *consanguineus*,
 ofte *bloedverwandt* doch vertrouwe meer bewijzen
 niet van nooden te zijn, om te doen blijcken den
 oorspronck der *Heeren* van BREDERODE door le-
 gitime successie, uyt den *huys* van Hollandt.

Hierom is het oock dat van ouden tyden die
Heeren van BREDERODE by Koningen en Princen
 ingeenen laegeren trap dan geborene Graven zijn
 gestelt, indien niet boven de selve. En dat indien
 wy ons ooge laeten vallen, of op de eertitelen, by
 Keiser, Koningen, en Staten onser Landen, den

Instrument
 van den jaere
 1248. den
 naefsteften
 dach van De-
 cembr. en een
 Instrum. van
 den jaere
 1250. den
 25. Jul.

selven gegeven, als hier nae by ieder der selver Heeren sal blycken; of op de houwelycken en swaegerschappen, waer door de selve aen de doorluchtichste huysen zijn bevrient geweest: Dat is van tijt tot tijt aen Koningen, Princen, Hertogen, Graven, en ten minsten vrye Heeren geallieert. Sulx dat onder de Machtichste geslachten van Europa niet een gevonden wert, of aen het selve is verbintenisse door trouwe geweest. Als aen de *Keyser van Roomen, Koningen van Hispanien, Engelant, Vrankrijk, Hungarijen.* Aen de *Hertogen van Bourbon, Gelder, Columna, Luxenborch.* Aen de Graven waer van menichte zijn Vorsten en Princen van het Rijck, de *Graven van Hollandt, Nassauw, Solms, van der Marck, Mansfeld, Dona, Slavatha, Benthem, Steinfurd, Lippe, Hoorn, Sein, Nieuwenaeer, Gennep, Isenborch, Manderschet, Broeck, Vronenbroeck &c.* Dat ick voor by gae Machtige Heeren, en Baronnen als van *Vrieslandt, ter Veer, Vlijdingen, Hensden, Vianen.* En andere plaetsen, in het volgende aen te raecken.

Maer om te komen tot de successie, daer ick van daen waere gescheyden, moet beginnen van *Diederick den eersten Grave van Hollandt*, door gifte van *Carel de Calue*, Fransch Koninck, verkregen. Dese was een kloeckmoedich Prince, die de Denen, en Heydenen, uyt de omleggende plaetsen van *Hollandt* verdryvende, dat Graeffschap, in ruste gebracht,

bracht, en't selve ontrent de achtendartich jaeren geluckelyck beheerst heeft. Hadde ten wijve, *Gena de Dochter van Pipijn, Koning van Italien*, welckers Groot-Vader was *Carel de Groote*, van haeres Vaders sijde. Heeft *Diederick* by haer gewonnen eenen Sone, Erfgenaem, *Diederick de tweede* van dien naeme, oock tweede *Grave van Hollandt*. En stierf *Diederick den eersten* in het jaer onses Heeren, doenmen schreef negen-hondert, is begraven in het Klooster tot Egmont, by hem gesticht. Twee jaeren nae sijn overlijden is hem gevolcht sijne naegelaetene Weduwe *Gena*, in de maent van Januarij, en in de selve Tombe geleyt.

Haerer beyder Sone *Diederick* is eenē lanckdurende regeringe van ontrent twee-en-tachtentich jaeren te deel gevallen, hoe wel niet soo gerust, als was sijnes Vaders regeringe. Hadde onder sijn gebiet, *Hollandt, Zeelant, en Vrieslant*. Nam ten wijve, *Hildegond, de Dochter van Lodewijck de derde, Koninck van Vrankrijck*. Welcke hem drie kinderen gebaert heeft, *Arnoudt den oudtsten, Egbert den tweeden*, en eenē dochter, die de jonxste was, genaemt *Arluda*. Dese tot haere mundige dagen gekomen zijnde, door verachting van eere en staet, volgens de by geloovige gewoonte van dien tijt, ongetrouwt blijvende, is *Abdis te Reynsborch* geworden. Ondertusschen zijn de Vriesen onder de re-

geringe van *Diederick* af gevallen, hebben haer sijne heerlichappye ontrocken, sulx dat hy ghenootsaeckt is geweest met een krijchs-Macht tegens haer uyt te trecken, door de welcke sy geslagen, bedwongen, en onder de oude gehoorzaamheyt gebracht zijn. Doch genegen tot haere vryheyt, te recht daer door van outs den naem van frije Friesen krijgende, hebben niet lang in stilte haer onthouden. Want even s' jaers daer aen vergaderden een groote macht van krijchsluyden, vielen in Hollandt en Kennemerlant, verdestrueerden al waerse ontrent quaemen, verwoesteden de Landeryen, plonderden alles uyt, staeken *Haerlem*, *Alckmaer*, t' klooster tot *Egmont* in den brant. In dier voegen dat de Graef op nieuws een Leger tegens haer te Velde bracht, die de selve het gantsche Lant door verstroyt ten roof, en verdreven, en ten deelen verslaegen heeft. Het Lant alsoo in ruste, en verseeckertheyt tegens den inval der Friesen gebracht hebbende, is gestorven ontrent den jaere negenhondert vier-en-tachtich, en legt met sijn vrouwe begraeven in het Klooster tot *Egmont*.

Sijn jonger soon *Egbert* ter genaemden Godtsdienst sich begevende, wiert *Bischof tot Trier*, soo dat *Arnoudt* de oudtste sone nae sijn Vader de Graeffelijckheyt van *Hollant*, *Zeelant*, *Vrieslant*,
en

en alle de andere goederen ten Erve kreech. Verbont sich, gelijk de schryvers melden aen *Lutgaerda*, *Stephany Keyser van Grieckens dochter*, in 't Oosten, wiens moeder was van den vermaerden, geslachte der *Columnesen te Roomen*. Haer ouder suster *Theophana*, was ten houwelyck gegeven den *Keyser van Roomen*, in 't Westen. Sulx dat op die tijt de beyde keyser-Rijcken, ruste en vrede met den anderen, en onderlinge verbintenisse hadden. *Arnoudt* gewan by *Lutgaerda Diederick* den outsten, *Sifrid* den tweeden, en gelijk eenige stellen, *Simon* den derden, eerste *Heere van Teilingen*. *Diederick* door 't recht van eerst geboorte succedeerde daer nae in de regeringe sijnes vaeders, en wiert vierde *Graef van Hollandt*. *Sifrid* gekreech in 't laetste door intercessie van eenige Heeren, alshier nae sal aengewesen werden, verscheyden Landen om sich te generen. En zijnde de jonger Sone van *Graef Arnoudt*, brack het waepen van Hollant, met een barenstel van hemels-blaeuw. Sulx is van outs eene gewoonte geweest, den Heralden van waepenen bekent, om onderscheyt te maecken tusschen den outsten, die de Heerlijke goederen volchden, en den jongeren broeder, die men placht iets tot onderhout nae gelegentheyt toe te wijfen.

Deze *Sifrid* wiert op eenen seeckeren tijt by een hoofschen pluymstrijcker, dië by sijn vaeder

Grootius
Antiquit. Batav. lib. 5. Autor
Batavische Arcad. op de
plaetse voor
desen aenge-
racckt, en die
daer sijn ge-
allegeert.

Cronijck
van *Velde-*
naer, in *Die-*
derik te twee-
de.

Autor. Fa-
scicul. Tem-
por. fere prop-
sinem.

*Cronijck
van Hollandt
voor desen
aengewesen.
Matthijs van
der Hoeven in
sijn Cron. 1.
Boeck. fol. 60.
61.*

Graef *Aernoudt* vele vermocht bedraegen. Sulx dat hy merckte sijns vaders ongunste, jegens hem, t'welck op sijn nadencken nemende; heeft occasie gesocht dit valsch bedrijf aen den selven te wreeken. Sulx oock geschiet is, en wiert den flatteur de gelegentheyt sich op doende door aen raeden van *Sifrid* by een ander omgebracht. Door dese actie *Sifrid* de gunste sijnes vaders, verlievende, en daer en boven de gevanckenisse en banden vreesende, heeft sich met de vlucht nae *Vrieslant* begeven. Verkeerde aldaer in't hof van eenen *Gosso Ludinga*, of gelijk andere hem noemen *Gooswijn van Staveren*. Hy was een Heere van *Staveren*, een deel in *Vrieslant*, wiert geseyt door *Echte linie* gesproten te zijn van *Goldebloet* eertijts Koninck der *Vriesen*. Dese hadde eene dochter *Tetta* of *Tetbuch* genaemt, niet onaengenaem in de oogen van *Sifrid*. Tracht haer ten wijve te nemen, indien s'vaders wille dat toefstont, des dochters wille alreede daer zijnde, door dien *Sifrid* van wesen, stature, en gelaet, niet onaengenaem was. De vader sulx geopenbaert zijnde, toont sich tot dese verbintenis niet ongenegen; en geeft sijn dochter aen *Sifrid* tot eene vrouwe, die op sijn *Vries* aldaer *Sicco* in plaetse van *Sifrid* genoemd wiert. Gewan by *Tetta* al eer hy in genade by sijn vader Graef *Aernoudt* wiert aengenomen eenen Sone genaemt *Derick*,

derick, en als andere meynen, eenen tweedengenaemt *Simon*, daer van ick even te vooren gesproken hebbe. t'Welck ick my voor dese reys te decideren niet aen en maete, hoewel niet onwaerschynelyck is dat *Simon* een jonger broeder van *Sifrid* geweest sou zijn.

Niet lange nae desen tijt, als *Graef Arnoudt* voorgenomen hadde, sijnen outsten sone *Diederick* te houwelijcken aen *Utilbalda* die dochter was van *Keyser Otto*, die Vorsten en Princen ten feeſte geroepen, gedachten om *Sifrid*, die soo lange jaeren in ballingschap geleeft hadde. Brengen door ernstich verſoek soo veel te wege by *Graef Arnoudt*, dat hy sijnen sone uyt *Vriesslant* doet ontbieden, en neemt hem in genade weder aen. Sulx dat de feeſte door de tegenwoordicheyt van *Sifrid* sijn volkomen vreuchde hadde. En wanneer men op het vroolijxt was, spracken de Princen en Heeren daer tegenwoordich voor *Sifrid*, dat hem eenich erſgoet, om sich te onthouden als een Graven sone, by sijn Vader mochte toegedeylt werden. Waer op *Graef Arnoudt* met een resoluyt en liberael gemoet antwoorde: *Ick sal mijnen Sone Sifrid in Hollandt BREDE-ROEDE uytmeten.* t'Welck in tegenwoordicheyt van vele grooten soo gesproocken zijnde, occasie gaf aen den toe-naem, die *Sifrid* kreech, van *BREDE-ROEDE*.

Autewen
voor desen ge-
citeert.

Heuterns
in notis ad Ge-
nealogiam
Brederodiorum.

Ecne gewoonte van outs onder de grooten en machtigen, dat de jongere sonen, gelijk in 't wae-
pen, alsoo in den toenaem van den outsten ver-
schilden. En soo ist gebeurt dat in toekomende,
alle de volgende Heeren gesproken van *Sifrid* den
toenaem van *BREDE-ROEDE*, gelijk men in ou-
den tijden plach te schrijven, gevoert hebben, en
die op haere naekomelingen sonder eenige inter-
ruptie, voort geset. En soo wanneer verscheyden
parceelen Lants, met *BREDE-ROEDEN Sifrid*
waeren uytgemeter, dat is mildelijck, sonder een
bekrompen herte, heeftmen die plaetsen alwaer
de meeste ackeren en landeryen by den anderen,
gelegen waeren, tot eene vrye Heerlijckheyt ge-
maect, en als een vry Lant op sich selven, met
hantvesten, keuren, ordinantien, vryheden en pri-
vilegien versien, en oock met eenen die selve
den naeme van *BREDE-ROEDE*, *Sifrids* bynaem,
toegeeygent. Daer en boven heeftmen *Sifrid* ge-
maect Rechter, en President van Oost-Vrieslant,
Stadt-houder van Kennemerlant. Alwaer een ka-
steel ontrent Haerlem, by sijn Vader *Graef Arnoudt*
begonnen, by hem voltrocken is, en van hem den
naem van *BREDE-ROEDE* gekregen. Zijnde
van ouden tijden onder den Hollantschen Adel
eene gewoonte, datmen kasteelen timmerende,
die selven den Stam-naem gaf, en niet soodaenigh
ge-

Matthijs
van der Hoe-
ven, op de
voorverhaelde
plaetse.

getimmert koopende, den naeme (zijnde een onredelijke hedenf-daechsche gewoonte onder velen) van t'selve tot eenen Stam-naem maeckte.

Als dan *Graef Arnoudt* zijnen Sone gegoedet hadde, gebeurdet dat de Vriesen niet genegen soo 'tscheen onder Hollantsche Graeven haer te buygen, op nieuw rebelleerden. Sulx dat de Graef genootsaecht was met een Krijchs-macht tegens haer uyt te trecken. Heeft den Vriesen slach geleverd, en is wederzijts lang en hevigh gevochten, de Vriesen voor haere vryheyt, de Hollanders om haere oppermacht. Doch gelijk t'geluck veranderlijk is, de kans keerende ten besten der Vriesen, is ten laetsten *Graef Arnout* met vele van de sijne verslagen. t'Welck geschiet is ontrent den jaere negen-hondert drie-en-t'negentich op den achtentwintichsten dach van October. Is van de sijnen onder de dooden gevonden, in Hollant gebracht, en leydt begraven in t'Klooster tot Egmont. In t'volgende jaer is sijn Huyfvrouw mede gestorven, en leydt by haeren Man in t'selfde Klooster begraven.

Ick hebbe alreede verhaelt de gelegentheyt, den oorspronck van den toe-naem van BREDE-ROEDE, aen *Sifrid* of *Sicco* gegeven. Meyne niet ondienslich te wesen, dat ick hier iets by doe aengaende de outheyt der Hollantscher saecken, ontrent de Heerlijkheyt van BREDE-ROEDE. Op dat

men weten mach welcke Lant-ſtreeke eertijts genoemt wiert, de Heerlijckheyt van BREDERODE. Daer is een plaetſe gelegen in Kennemerlant, ontrent de Stadt Haerlem, welcke den naem draeght van't Baljouſchap van BREDE-RODE. Begrypt onder ſich verſcheydene plaetſen, als de Huyſluyden van Vellen, de Welgeborene Mannen van Vellen, Schorel, Camp, Santvoord, Bergen, Toogen. Daer is oock een out Casteel gelegen tuſſchen Haerlem en Beverwijck, van *Sifrid*, als geſeyt is, zijnde Stadt-houder van Kennemerlandt, opgemaect, en den toenaem van BREDE-ROEDE gegeven. Het ſelve is ten tyde dat Haerlem belegert was ten deelen afgebrant licht noch ongeredt, om geen ander reden dan dat het eertijts ten quaden leene van de Graeflijckheyt van Hollant wiert gehouden en lichtelijck, aen de ſelve ſoude hebben konnen vervallen. Doch is het ſelve daer na als blijkt uyt de verly brieven, tot een onverſterfelijk manſleen gemaect ſulx dat de eene linie ontbrekende, ſonen van de andere linie daer mede verlyt werden.

Doch vertrouwe niet dat van deſe plaetſe die van BREDE-RODE, haer in ouden tyden geſchreven hebbente weſen Heeren van BREDERODE; en dat om de naevolgende redenen. Eensdeels om dat, t' niet waerſchijnlijk is, dat ten meereren deele *Sifrid* voor ſijne kints- gedeelte ontfanghen ſoude heb-

hebben de goederen, onder het Bailljouschap van BREDERODE behoorende, naedien de selve in Kennemerlant gelegen zijn, en *Graef Arnoudt* sijnen sone in Hollandt groote deelen Lants beloofde uyt te meten. Nu 'tis bekend, dat van Ouden tijden Hollandt en Kennemerlandt van den anderen gescheyden Graeffschappen zijngeweest. Sulx dat in den jaere twaelf-hondert en drie wanneer de elfde *Graef van Hollandt* was *Diederick de sevende* van dien naem, in de registers gevonden werdt *Graef van Kennemerlant* te zijn geweest *Robbrecht* sijn Broeder. Oock in de volgende jaeren soo wanneer de Graven van Hollant mede Graven waeren van Kennemerlandt hebben in het selve Graeffschap haeren Stadt-houder gehad. Een teycken dat het twee bysondere Graeffschappen van outs zijn geweest. Anderfdeels om dat in Kennemerlandt weynich gegeven is aen *Sifrid*, immers niet vele in vergelijkinge met sijnen staet en afkomst, om sich als een Graven sone te onderhouden. En dat is seecker, soo doende en soude *Graef Arnoudt* sijne beloften vry breet gedaen, in tegenwoordicheydt veler Vorsten, niet hebben naegekomen, van groote portien sijnen sone toete eygenen. t'Welck niet waerschijnlijk is. Het zy soo het wil, dit moet volgen, dat daer *Graef Arnoudt* sijnen sone de meeste, en heerlijckste goederen geassigneert heeft, oock

*Matthijs
vander Hou-
ven 2. Boeck
sijner Hanv.
Cron. fol. 122.
Oude Holl.
Cron. fol.
122.*

de Heerlijckheydt van BREDERODE zy geweest. Sulx dat men niet by Haerlem, niet in Kennemerlandt, maer elders de selve soude moeten opsoecken.

Heuterm in
Genealogia
Domin. de
Brederode in
comment.

En om te komen tot ons gevoelen, soo moet geconfidereert werden, dat in Zuyt-hollandt, eene groote portie Landts, jae verscheyden Dorpen als Papendrecht, Vinckelant, Matena en andere *Sifrid* zijn uytgemeten. Alle welcke plaetsen gelegen in Alblaffer-weert tusschen Lecke en Merwede niet behoorch nochtans onder het Bailljouschap van Zuyt-hollandt, in eene heerschappye begrepen, van ouden tijden met den naem van BREDE-ROEDE zijn genoemd. Sulx dat het voor waerheyt moet aengenomen werden, van dese Lant-streeke die van BREDERODE vrye Heeren te zijn geweest, en daer van daen haer geschreven te hebben *Heeren van BREDE-ROEDE* te zijn. Alsoo hebben sy haer als Graeven kinderen aldaer onthouden, eene vrye regeringe geoeffent, ordinantien, keuren, op't vechten, op moorden, branden, op succeffien en wat dies meer is gemaect. Bewijs van alle 't voorseyde, geven de hantvesten, by de *Heeren van BREDERODE* tot nutte haerer onderdaenen aldaer doen maecken. Die ick om den leser te voldoen, alhier ten deele sal invoegen. Hebbe het origineel inde oude chartes tot Vianen gevonden, en mercke dat.

dat het selve in Hollandt in de archiven mede beruſtet, door dien den naeuwen onderſoecker der Zuyt-hollantiſche outheden, die ſelve elders opgefocht heeft. De Hantveſten luyden ten deele aldus.

„ Allenden geenen, die deſen Brief ſullen ſien
 „ ofte hooren leſen Saluyt. Doen wy verſtaen
 „ *Diederick, Heer van BREDE-ROEDE*, dat wy ge-
 „ geven hebben en geven Heer Otto, Heer van
 „ Arckel, onſen lieven neve Heer Jan van Herlaer,
 „ Heer van Ameyde, ende Willem van Slinger-
 „ landt, haeren luyden ende landen dat nu ter tijt
 „ uytwaetert tot Giſſendam, eenen vryen wae-
 „ terganck met ons gemeene, gaende *door onſen*
 „ *Lande ende vrye Heerlijckbede van BREDEROEDE*,
 „ duerende tot eeuwigen daegen tot den Lande
 „ van Liefvelt toe en daer nae. Ende wy *Dirck van*
 „ *BREDE-ROEDE, Heere*, ende *Reynoudt van BRE-*
 „ *DE-ROEDE*, willen dat de voorchreven voor-
 „ waerden van ons ende onſe naekomelingen
 „ vaſt gehouden werden, Heer Otto van Arckel,
 „ Jan van Herlaer, Heere van Ameyden, ende
 „ Willem van Slingerlandt, heuren luyden ende
 „ landen, onſe luyden ende landen voorchreven,
 „ ende haeren naekomelingen, ſoo hebben wy
 „ deſen brief open bezegelt met onſen Zegel, en
 „ om meerder ſeeckerheydt, ſoo hebben wy ge-

D. Outho-
 ven in ſijn Hi-
 ſtorie van
 Zuythollandt.

Hantveſt
 van den jaere
 1366. op
 Vrouwen
 dach.

„beden ende bidden onsen lieven geduchten,
 „Heere Hertoge Aelbrecht, Ruwaert van Hene-
 „gouwen, van Hollant, van Zeelant, ende van
 „Vriesslant, desen Brief over ons te bezegelen. En-
 „de wy Aelbrecht, by Godts-genaede &c. Want
 „wy willen dat dit vast ende gestaede gehouden
 „werden voor ons ende onse nakomelingen, soo
 „hebben wy om bede wil, s' Heeren van BREDE-
 „ROEDE, ende Reynoudt sijnen oudtsten soon, van
 „ons liefs Heeren broeders wegen Hertoge Wil-
 „lem voor ons ende onse nakomelingen, desen
 „brief bezegelt met onsen zegel. Gegeven in't jaer
 „ons Heeren duycent drie hondert ses-en-sestich,
 „op onser liever Vrouwen dach assumptione.

Volcht in 't geheel de andere en voortreffelijcke handtveste hy Heer Reynoudt gegeven, designerende de macht der Heeren van BREDE-ROEDE inde Heerschappye voornoemt. Als absoluydt heuren luyden statuyten voorschryvende, gelijk de vrye Steden gewoon zijn, te doen. Wy Reynoudt, Heere van BREDE-ROEDE, ende van Sennip. Doen kont allen luyden die desen brief sullen sien ofte hooren lesen, dat wy aengesien hebben, dat onse goede luyden van Papendrecht, van Vinckenlant, ende vander Matena swaerlijck verdiijkt zijn, ende dickwils menige groote schaede geleden hebben, ben

Handtveste
 van den jaere
 1387. op Ag-
 neren dach.

„ben, ende daegelyx noch lijden, by hooge Zee-
„gangen, ende grooten op-waetere, daer haer
„dijcken dick mede breken; Daerom ist dat wy
„onsen goeden luyden voorschreven gegeven
„hebben, ende geven, die nu ter tijt woonachtich
„zijn in Papendrecht, binnen Vinckenlant, ende
„der Matena, alsoo verre als onse Heerlijckheyt
„gaet tot dese drie Steden voornoemt, ofte nae-
„maels daer binnen wonen sullen, om haer goede
„recht te verbeteren, dat sy voor dese tijt gehadt
„hebben, ende verkregen by ons ende by onse
„voorvaderen, alderhande poincten als hier nae
„volgende zijn. Eerst sal wesen eenen vuytslach
„tien schellingen Hollants, als by tijde gange ende
„gaende wesen sal. Voort soo wie een bloet reyst
„doet, of een mes treckt, verbeurt tegens ons een
„boet van drie pont Payements voorschreven.
„Voort soo wie een hoofd-wonde slaet of steeckt
„eens lit lanck ende nagels diep, verbeurt tegens
„ons een boet van tien ponden Hollants. Voort,
„soo wie gewapendrenckt wort: dat is te ver-
„staen, dat een geworpen sal zijn uyt sijn gewelt,
„in sijn ongewelt in't waeter met onwaerden, soo
„wie dat doet verbeurt tegens ons een boete van
„tien pont Hollants. Voort soo wie goet neemt
„uyt de schuttinge sonder Borchtocht te doen
„voor Schepenen sijn goet weder te brengen, die
„ver-

„ verbeurt tegens ons een boete van tien pondt
„ Hollantds. Ende van alderhande verbeurtenisse
„ die vallen sal in desen Lande daer onse Rechter
„ Schepene of heeft of kryge mach binnens dorps,
„ daer sal onse Rechter onse boeten die ons ver-
„ schenen zijn, uyt-rechten ende panden met,
„ Schepenen, sonder meer Rechts te vervolgen,
„ uyt geseyt donckere saecken, ende dat aen t' lijf
„ draeget sal men berechten mette Mannen als
„ herkomen is, behoudelijck de verbeurtenisse
„ te blyven, alse dese Hantveste begrepen heeft.

„ Voorts, soo wie den andere eenige poincten.
„ op seyde daer men die Man af onschuldich von-
„ de, die sal den aenspreker alsoo veel verbeuren,
„ als hy den anderen opgeseyt heeft, het waer lijf
„ of lidt.

„ Voort, soo en sullen wy noch iemant sijn lijf
„ noch sijn goet af winnen achter bacx, hy en heb-
„ be een wete tot sijnder antwoorde.

„ Voort en sal niemant tegen ons meer verbeu-
„ ren mogen sijns goets dan tien pont, oock wat hy
„ misdaen mach hebben, maer dede iemant Doot-
„ slach, Zeeroof, of Vrouwen-kraft, Vrede-
„ braeckte, of eenigerhande feyten, ende hy daer
„ af verwonnen werde alsoo recht waere, die ver-
„ beurde sijn lijf met sijns goedts niet meer dan
„ tien pont, ende of geviel dat iemant verwonnen

„ werde

„werde van sijne lijve ende ruymde, die en sullen
„wy, noch niemant van onsen t' wegen, hinder
„noch schaede doen in sijnen goede, maer vryelijk
„laeten gebruycken, uytgeseyt de tien pont van
„sijnen goede als voorschreven is.

„Voort, of geviele dat iemand storve sonder ge-
„boorten, soo datter geen erfgenaemen en wac-
„ren, soo soude onse Rechter dat goet aenvaer-
„den, by den Gesworen van den Lande, ende hou-
„den 't in gewaerder hant, jaer en dach, ende
„quamen daer en binnen geen volgers, soo soude
„onse Rechter dat goet uyt reycken by den Ge-
„sworen die daer by waeren daer hy 't onfinck,
„maer wat bekende Erfgenamen zijn, ende goet
„besterf binnen desen banne voor ons, die en sul-
„len wy, noch niemant van onsen t' wegen, hin-
„der noch schade doen aen haeren goede, maer
„vryelijk laeten gebruycken, alsoo verre, als sy
„onsen Rechter geven, tot onser behoef, verticht,
„ofte verlydinge, als in onsen Lande recht gele-
„gen is.

„Voort, Weef kinder-goet salmen beleggen by
„onsen Rechter ende Gesworen, als costuym en-
„de recht is in onsen Lande, maer wie aenvinge,
„sonder beleggen, verbeurde tegens ons een
„boete van tien pont, alsoo dicke als t' onsen
„Rechter betogen mochte met Schepenen.

Voort soo gelooven wy onsen goeden luyden
voorschreven, die woonachtich zijn, ofte wesen
sullen binnen desen banne voorschreven; dat wy
noch onse naekomelingen, noch haere nakome-
lingen nimmermeer schatten noch bidden en
sullen met dwange, noch geenderhande dienst
vergen van hen te hebben, van erve of van goe-
de, dat sy noch hebben, of naemaels krygen mo-
gen *in onsen lande van BREDE-ROEDE, tusschen*
Lecke ende Merwede, uytgeseydt ons paelen te hel-
pen houden, in noode te helpen dijcken, Heer-
vaert met ons te vaeren, Harnas met ons te hou-
den, als gewoonlijck is, ende ander dienst, die
sy ons dagelyx schuldich zijn te doen.

Voort soe geven wy hen volle macht, dat sy
Buermans van buyten mogen ontfangen ende
houden, die alfulx recht genieten, als voorschre-
ven is. Ende soo wie sy ontfangen, ende ont-
fangen werdt, die gelooven wy *in onsen lande van*
BREDE-ROEDE tusschen Lecke ende Merwede alles
rechts laeten genieten, dat onse goede luyden
van ons bezegelt hebben, of krygen sullen, op
dat sy Buerman worden, by ons ofte by den gee-
nen die wy daer toe vergen sullen van onsen
t'wegen.

Ende dat wy willen, dat dese dingen vast ende
gestaede gehouden werden, onverbreeckelijck
van

„ van ons ende onse naekomelingen , soo hebben
„ wy gebeden en bidden onsen lieven Broeder
„ *Heer Willem van BREDE-ROEDE*, *Heer van Wael-*
„ *wijck* , want hy nu ter tijt belent sit in de *Heerlijck-*
„ *heyt tusschen Lecke ende Merwede*, dat hy dese tegen-
„ woordige Hantvest met ons consenteren , beze-
„ gelen ende houden wil. Ende ick *Willem van*
„ *BREDE-ROEDE*, *Heer van Waebwijck* voornoemt ,
„ om bede wil mijnes lieven Heere en Broeder
„ voorschreven , ende oock om nutschap der goe-
„ der luyden voornoemt , soo hebbe ick desen te-
„ genwoordigen Brief ende poincten voorseyt ,
„ geconsenteert, bezegelt, ende geloof te houden,
„ ende te stercken in alle manieren als voorschre-
„ ven is , in 't jaer onses Heeren duyzent drie hon-
„ dert seven ende tachtich , op S^r. Agnieten dach.

Welcke Hantvesten , een bewijs maecken , dat
die vrye Heerschappye van BREDERODE tusschen
de Reviere de Lecke en Merwede van ouden tij-
den geweest is. Want anders en soudenvan we-
gen den Graeve van Hollandt, niet bezegelt zijn
geweest soodaenige Hantvesten, waer in des Grae-
ven recht verkort wierde, met het erkennen van
eene vrye Heerlijcheyt.

Komt hier in het voor by gaen in bedencken,
met wat recht de *Heeren van BREDERODE* al van
outs, tot desen huydigen daege toe haer selven
E 2 heb-

hebben geintituleert, oock van verscheyden grooten benaemt zijn, te wesen *Graven van BREDERODE*, daer noch het Balljouschap van *BREDERODE* in Kennemerlant, noch de vrye Heerschappye in den Alblasserweert, tot een Graeffschap is verheven?

Mijnes bedunckens is de reden daer van dese. Om dat de *Heeren van BREDERODE* van Graeven, zijnde gesproten, en dien volgens in haere voorouderen Graven sonen, met recht haer den Titel van Graeven mogen aenmaetigen. En dat volgens de onveranderlijke gewoonte die in desen recht geeft, van geheel Duytslandt, en der omliggende plaetsen, die of tot desen huydigen daege toe, of voor desen onder het Rijcke behoort hebben, als zijngeweest de vrye Nederlanden, selfs doen de naeder Unie van Utrecht in den jaere vijftien hondert negen-en-seventich opgerecht wiert. Volgens welke costuyme soo wel de jonger sonen van Graeven, en haere sonen Graven werden genaemt, als die van de oudtste des geslachts afkomstich zijn. En soo wanneer die jongere sonen geen Graeffschap besitten, is de gewoonte, datse by den Stamnaem, of den naem van het Stam-huys, hoewel geen Graeffschap, voegen den Graeven Eertitel. Daer van daen komt het dat die van *BREDERODE*, zijnde den naem van het geslachte eenen Graven-
Ti.

Hoofst in
sijne Historie
het 14. Boeck
fol. 609.

Titel daer by voegen. Sulx dat niet te presume-
ren staet, dat den Graeffelijcken naem door die
van BREDERODE, gevoecht soude zijn, ofte geno-
men van een plaetse in Kennemerlandt, die van
mindere reputatie en recht is, dan het Lant van Via-
nen. En die voornoemde Heeren, haer qualitey-
ten stellende op de naevolgende wijze: *Graeve*
van BREDERODE, vry Heer tot Vianen en Ameyden,
Heere tot BREDERODE, ten overvloet te kennen
geven, den Eertitel van Graef, niet ten aensien van
de plaetse by Haerlem gelegen BREDERODE ge-
naemt, maer ten insichte van haeren oorspronck,
ofte Stam-naem, BREDERODE, te stellen.

Ik keere weder tot *Sifrid, of Sicco den eersten Hee-*
re van BREDERODE, dewelke zijnde een jonger so-
ne van den Graeve, ook onder de Edelen van Hol-
landt in de eerste plaetse met alle sijne naekome-
lingen is gestelt. Sulx geven te kennen de oude
brieven, Registers, Cronijcken, daer by gevoecht
de laetere schryvers die de eerste plaetse der Ede-
len die van den *Huyse van BREDERODE* toe schry-
ven. Doch sal voor ditmael daer op niet staen. De-
sen *Sifrid* heeft sijnen Broeder *Diederick,* vierde
Graeve van Hollandt vele trouwe en aensienelijcke
diensten bewesen. Was groot-moedich, en in
Krijch-saeken wel ervaren. En als ontrent den jae-
re duysent en achtien verschil was tusschen die van

Vander
Hoeven Hant-
Cronijck, fol.
61.

Guicciard.
in byvoechsel
van de be-
schryvinge
van Hollandt.
fol. 238.

Hoofst
 tweede Boeck
 van sijn Hi-
 stor. p. 74.

*Cronijck
van Hollandt
10. divis. cap.
12. fol. 67. en
p. 76. 82. 88.
101. 106.
118. 129.
136. 150.
167.*

Utrecht en Hollant, is tot een hooft vande Krijchs-
luyden gestelt, en met het Leger tot Bodengra-
ven getrocken. Alwaer naer een hardt treffen
tusschen Bodengraven en Swammerdam met die
van Utrecht, *Sifrid* de Victorie bevocht, soo dat
vele op de vlucht wierden gedreven, en vele ver-
slaegen. Naese tijt sich tot ruste begevende,
en gedenckende de broosheyt des menschelicken
levens, heeft aen het Klooster S'. Aelbert ge-
noemt, tot Egmond, t' welck oock sijn Vrouwe
Tetburga dede voor haer doot, vele ackeren en
inkomsten naergelaeten. Eensdeels is sulx ge-
schiet tot onderhoudinge van den Godts-dienst,
anderdeels (volgens die tijden, wel niet geheel
bedurven, nochtans met by geloof besmet,) tot
ruste van de Ziele naer het afscheyden. Wierdt
aflijvich ontrent den jaere duysent ende dertich,
op den vijfden dach van Junius. Sijn graf is ge-
weest in het Klooster tot Egmond, naer de Noor-
der sijde, alwaer sijne Vrouwe *Tetta* oock wierdt
begraeven in 't selfde jaer op den eersten dach van
de maent Februarius. Het graft was belegt met
eenen kostelijcken Steen, waer in gehouwen was
t' volgende Graf-dicht, waer van de letteren door
de outheyt ten meeren deele al voor vele jaeren
uytgesleten waeren. Hebbe het selve uyt het La-
tijn in Duytsch soo gevogelijck het geschieden
konde overgeset.

Ma-

*Maniers verandering, gaf dick verandert recht
Van staet, dat won den Graef die hier begraven lecht.
Want Sicco s' Graven Soon, sijns Ounders graeffshap laet
Wordt minder dan hy is, vervolgend' liefdens baet.*

*Nochtans heeft Landt en Knaep, engelt met voller hant
Alleen sijn Broeder wijckt den Prinse van het Landt.*

*Hy peynsend' hoe gering des Werelts eere smaeckt,
Heeft vele goederen aen dit gebou gemaect.*

De Stam van Sicco sprijt igt dit ons vry geweest.

In rijkdom, macht, verstandt, niet minder als de best.

Hy die in Iunius sich scheydt van s'Werelts lust

Moet hebben rechte stildt, in eenwicheydt zyn rust.

Nac de doot van Sifrid, wiert *Diederick* sijn sone, de tweede Heere van BREDERODE, gekreech het volle besit sijner Vaders goederen, behieldt oock het Stadt-houder Ampt van Kennemerlandt. Heeft ten Wijve genomen *Alverarda* die door hare voorouderen, in den bloede den *Koningen van Engelandt* bestondt. Sy was de *Dochter van Baldwyn de tweede, sevenste Heere van Heusden* gewonnen by de *Gravinne van Gennep*. Dese *Baldwyn* hadde tot sijn voor over groot Vaeder gehad *Baldwyn den eersten, tweede Heere van Heusden*, een soon van *Robbert des Hertogen van Cleve* jonger sone. Die noch heel jong zijnde trock met *Heinald den Grave van Angiers* naer Engelandt ten Oorloch, in dienste van *Koninck Edmond*. En heeft sich in alle voorvallende gele-

gelegentheden, oock in oeffeningen van Waepen Torny-spelen soo gequeten, dat niemandt hem overtrof. Waer door in s' Koninx Hof by ieder een aengenaem geworden zijnde, heeft ten laetsten oock de gunste van *Sophia Koninx Dochter* verkregen. Daer op moedich werdende, voert de selve met wille, sonder Koninx weten uyt Engeland, en brengt haer op sijn Kasteel tot Heusden. De Koninck nae veelvoudich ondersoeck tot kennisse gekomen zijnde van sijn Dochters verblijf plaets, heeft niet anders dan op soodaenich eene voorwaerde willen versoenen, dat de Heere van Heusden genootsaecht soude wesen, sijn Waepen te veranderen, en een ander ontfangen, t'welck oock geschiet is. Sulx dat in Stede van de acht goudene Scepters, t'welck het Waepen was van de *Hertogen* van Cleve, die Heere van Heusden aen nam een Schildt van silver, daer in een roodt Wiel geset stondt tot een teecken van de veranderde Fortuyn des Koninx Dochter. En is noch op desen huydigen daege dit waepen der Stede van Heusden gebleven. t'Welck ick met een woordt heb willen aenroeren, dat bleecke des Heeren van Heusdens Dochter, uyt Konincklijcken en vorstelijcken bloede gesproten te zijn.

By dese *Alverarda* heeft *Diederick* gewonnen eenen sone *Willem de eerste* van dien name, *derde Heere*

van

Mutlaert
in sijn Histo-
ria.

Outhoven
in de Beschry-
vinge van den
Lande ende
Stede van
Heusden.

van BREDERODE. En is nae dat hy in't geruste be-
sit sijner goederen eenige jaeren geleefd hadde,
deser Werelt overleden, doen men schreef het
jaer duyſent ſes ende ſestich.

Kronijck
van Holl. voor
desen by ge-
bracht.

Willem komt in de plaets van ſijn overleden Va-
der, en is geweest in fleur van eere en ſtaet, doen
Diederick de vijfde, ſevende Graeve van Hollandt re-
geerde. VVert in de eerſte plaetſe onder den
Hollantschen Adel geſtelt, volgens de oude Brie-
ven en Kronijcken, op het jaer duyſent twee en-
de t negentich. Heeft getrouwt *Alletta*, of *Adel-
heydt*, als andere die noemen, *Dochter van den Grave
van Seyn*, in Duytſlandt. En genereerde by deſe
ſijne Vrouwe, *Diederick den tweede*, de vierde Heere
van BREDERODE, nae overlijden van *Willem* ſijn
Vader; die ſtierf ontrent den jaere duyſent een
hondert ende vier.

Diederickx Vrouwe was genaemt *Agnees*; wiens
Vaeder was *Otto, Grave van Solms*. Heeft eenen
geruymen tijt geleefd, doch nae dien niet vele oc-
caſien ontrent die jaeren ſich op deden, is van den
ſelven weynich by de Kronijck en Hiſtory ſchry-
vers aengetogen. Stierf in't jaer onſes Heeren
duyſent een hondert ende negen-en-dertich. Sijn
Grafftede is geweest by ſijne voor ouden in het
Kloofter tot Egmont.

Heeft naegelaeten (behalven verſcheyden

Hemterus
Genealog.
Brederd.

kinderen, waer van de naemen onbekent zijn) eenen sone *Willem* van dien naem *den tweeden*, vijfde *Heere van BREDERODE*. Dese gewan by *Catharijn*, de *Dochter des Graeve van Salms* in *Lothbryck*, eene sone *Floris*, met den welcken hy in grooten aensien en staete was, ten tijde dat *Hollandt* geregeert wiert, by *Diederick de seste*, zijnde de *negende Grave van Hollandt* in de ordere. Dit is seker, dat in de rye der *Edelen van Hollandt*, *Willem* en naest hem sijn sone *Floris*, de eerste plaetse bekleet heeft. Is overleden ontrent het jaer duysent een hondert vier ende vijftich.

Kronijck
van Hollandt
fol. 82.

Envolcht hem in de successie, van naem en goederen, *Floris* sijn sone, wesende de *seste Heere van BREDERODE*. Die tot eene *Vrouwe* genomen heeft, de *Dochter des Graeve van Gennep*, *Christina* genaemt, en leefde tot het duysent een hondert acht-en-t'negentichste jaer, achterlaetende eenen sone *Willem*, de derde van dien naeme.

Kronijck
van Hollandt
loc. cit.

Dese is geworden door successie, de *sevenste Heere van BREDERODE*, en gestelt ontrent den jaere duysent twee hondert en drie, onder het getal der *Edelen* in de eerste plaetse. Sijn *Huysvrouw* genaemt *Margriet*, was een *Graeven Dochter van der Lippe*, die hem *Diederick* baerde, den derde van dien naeme. Is nae doode sijnes *Vaeters*, die stierf in het jaer duysent twee hondert een-en-twintich, de

de achtste Heere van BREDERODE geworden. Eenige jaeren voor desen tijt, hoewel sommige meynen ontrent dese tijdt sulx geschiedt te zijn, is vermaert geweest *Banjaert van BREDERODE*, Ridder, houdende de sijde van *Willem de dertiende Grave van Hollandt*, tegens *Vrouw Ada Gravinne van Hollandt*, de welcke in weer wille van de Staten des Landts getrouwt was aen *Graef Lodewijck van Loon*. Heeft sich tegens desen Graeve met andere Ridderen en Knapen soogequeten, dat nae vele en twyffelachtige Velt Slaegen, den Graeve gedwongen wiert Hollandt te verlaeten, sulx dat *Graef Willem* tot het besit van het Graeffchap Hollandt geraeckte. Dan of desen Heere *Banjaert* van de rechte linie zy gesproten, en van wie, en kan ick niet seker seggen. Indien men soude mogen op gissingen aengaen, soo 't is niet onwaerschynelijck, dat *Banjaert* gekomen is van de kinderen, van *Dirck de tweede, vierde Heere van BREDERODE*, welckers naemen hier boven niet en zijn uytgedrukt. Doch laete sulx daer blyven, ende sal my voor dese reyse niet aenmatigen de scheydinge van dit verschil.

Ick stelde even te voren dat *Diederick* nae doode van sijn Vaeder *Willem* was Heere van BREDERODE. Dese is het die in het Register der Edelen van Hollandt de eerste plaetse bekleedede. En wort uytgedrukt met den Ampts-naem, van te zijn

Vossius An-
nal. Holland.
lib. 3.

Droßaert van Hollandt; ontrent den jaere duyſent twee hondert en in de dertich. Troude *Alletta*, of *Adelheydt*, welckers Vader was geheten *Willem*, een ſone van *Willem den eerſten*, *Graeve van Hollandt*, haer Moeder was een *Dochter* van de *Heere van A- dingen*. Hy gewan by deſe ſijne vrouwe een ſoon. *Alphert* geheeten, die naect de eerſte, met ſijn Va- der, die de eerſte is, in de liſte der Hollanſche Edelen geſtelt wert, en dat ontrent den jaere duy- ſent twee hondert vyfen dertich.

Deſe *Alphert*, was nae het overlyden van *Die- derick* ſijn Vader, die geſtorven was ontrent het jaer duyſent twee hondert ſefendertich, de *negen- ſte Heere van BREDERODE*; en in de andere goede- ren de eenige erfgenaem. Hadde ter Vrouwe ge- nomen *Beatris*, zijnde een *Dochter* van den *Graeve van Hoorn*, ontrent Ruermond. Sy baerde haeren Man twee kinderen, een ſone *Willem* genoemd, en eene *Dochter* geheten *Catharyna*, de welcke door aenraeden, en goetvinden van *Koninck Willem* trou- de aen den *Casteleyn van Keyſers-weert*. Heeft oock naegelaeten eenen naturelijken ſone, *Diederick* genaemt, die Ridder zijnde, onder het getal der E- delen van Hollant op de liſte geſtelt wert, in den jaere twaelf hondert vyf en vyftich. En is *Alphert* deſer Werelt komen te overlyden ontrent den jaere twaelf hondert drie ende vyftich, in de maent van Auguſtus.

En

En is hem gevolcht in goederen en Heerlijcke Titelen *Willem* sijn fone, de vierde dier benaemingē, tienste Heere van BREDERODE. Dese is seer groot geweest, en in aensien by *Koninck Willem de vijftiende Graeve Hollandt*. VVort gestelt de eerste onder de Edelen van *Hollant*, die doen ter tijt floreerden, en ge-eert met den by naem van Velt-overste. Is die selfde, die met andere groote Heeren de privilegiē by *Koninck Willem* den *Utrechtsen* gegeven, tot naeder verseeckerinck onderteyckende. Hy was een kloeckmoedich Heer, en van een groote er-varentheyt in *Krijch-saecken*. Wiens couragie, en feyten van waepenen den Koning in verscheyden voorvallen genoegsaem gebleecken waeren. Sulx dat de *Koninck* niemant bequaemer vindende, het opper-gebiet des Heyr-legers hem beval. Daerenboven erkendt hem voor sijnen *bloedtver-want* door dien sy beyde van eenen Stamme van wegen haere voorouderen gesproten waeren. Ontsiet dienvolgens sich niet, den selven in verscheydenē Brieven soo te noemen, oock met vele goederen te begiften. Om dit buyten twyffel te stellen, sal niet ondienstich zijn, hier in te voegen de woorden van *Koninck Willem*, uyt het *Latijn* in *Duytsch* vertaelt, van desen inhoudt.

„ *Willem* door Godts-genaede, Roomsch Ko-
„ ninck, altijts vermeerder des Rijx, allen den ge-

„trouwen onderdaenen des Rijx. Die defen Brief
 „sullen infien, zy genaede en alle heyl. De mildae-
 „dicheyt van een oprecht Koninck is gewoon,
 „fijner onderdanen getrouwe dienften met weer-
 „dige vergeldinge van belooninge voor te ko-
 „men, en haere voordeelen te bevorderen met
 „der daet. Dienvolgens hebben wy willen te ken-
 „nen geven allen foo tegenwoordigen, als toeko-
 „menden, dat wy in achtinge genomen hebbende
 „de trouwe en onderdaenige dienften van onsen
 „beminden *bloetverwant*, des Edelen Mans *Willem*
 „*van BREITEN-RODE*, die hy aen ons betoont
 „heeft, en noch gedueriglijk betoont, en als
 „noch fal toonen kunnen, hem gedaen hebben.
 „die genaede, en macht, dat hy het Lant Reesveld.
 „&c. En was gefchreven by Werdam, in 't jaer
 „twaelfhondert negen en veertich op de derde
 „Kalende van Januarius, de fefte indictie.

En noch een ander instrument nae die tijt.
 „Willem door Godes genaede, Roomsche Ko-
 „ninck, altijts vermeerder des Rijx. Allen den-
 „genen die dit instrument sullen infien, genaede
 „en alle goet. VVymaecken u allen bekend, dat
 „wy den Edelen Man *Willem van BREDERODE*,
 „onsen beminden *bloetverwant* gegeven hebben
 „het lant Reesvelt. &c. En was gefchreven in het
 Leger by Bertoldeschem, in 't jaer onses Heeren.
 twaelf

twaelfhondert en vyftich, den ſefte Kalende van Auguſtus, de achtſte indiſtie.

Waer uyt af te nemen is, in wat reſpect, dat *Willem van BREDERODE* was, voor de gedaene dienſten by ſijnen bloetverwant *Koninck Willem*. Die hem oock ten laetſten, treckende tegens de Vriefen, ontrent den jaere twaelfhondert vyf en vyftich, het eene deel des Legers toevertroude, het andere ſelve commanderende. Doch weynich t'ſijnen vordeele, door de ongelegenthey, ſoo van het ys, als de moerige Landen. Want *Willem van BREDERODE* tegens de Drechtēaers geſtelt zijnde aen de lincker ſijde, heeft de Victorie door een hardt aendringen, van de Vriefen verkregen. Doch *Koninck Willem* met ſijn troepen te diep intreckende, en dat door onbequaeme plaetſen, is met ſijn by hebbent Krygs-volck, daer onder waeren een groot getal van Ridderen en knapen, in de weecke gronden met de Peerden geſackt, en naedien de ongelegenthey van het broſſe Ys niet toe liet, dat de eenden anderen te hulpe quam, oock de wegen hen onbekent waeren, is *Koninck Willem* aldaer, met ontrent vyfhondert Edelen, den fleur van Hollant, gebleven. Andere ſchryven, dat *Koninck Willem* de vluchtende Vriefen, vervolgende, eenige ontrent den wech uyt het riet met knodſen te vooren komende, hem ſouden

van

*Velfenaer
Cronijck, in
Graef Willem.*

*Johannes
Beka, in Hen-
drico Episcopo
38. pag. 88.*

van den Peerde gëslaegen, en soo getraecteert hebben, dat hy ten laetste in sijn helmet smoorde.

Jacob
Strada Icon
Imperatorum
in wilhelmo.

Ick en kan hier in 't voor by gaen niet overslaen de dwaelinge, of veel eer slechticheyt van sommige aen te raecken, en af te wysen, die stelden, dat de *Heeren van BREDERODE* eerst ten tijde van *Koninck Willem* souden in fleur zijn geweest, jae dat de eerste *Heere van BREDERODE* van *Koninck Willem* soude af komstich zijn. Dit is immer een no-
toire en groot abuys. t' Welck uyt de lystē der Edelen veel licht wert afgenomen, die even nae den jaere negen-hondert, de *Heeren van BREDERODE* in't begin vervatten. Heeft oock de selfde mislach *Velsenaer* al voor twee hondert jaeren aangewesen en met reden tegengesproken, verklarende verscheyden besegelde Brieven van de *Heeren van BREDERODE* lange voor de tijden van *Koninck Willem* geschreven, gesien te hebben, waer van het Segel contineerdet' wapen van Holland, met een Barenstel. En is alreede dese dwaelinge genoegh aangewesen, door de brieven van *Koninck Willem* ten faveur van *Willem van BREDERODE*. Want in de selfden wordt dese *Willem* genaemt een getrouw onderdaen, wiens ervarentheyt, getrouwicheyt, en hulpe in verscheydene gelegentheden den *Koninck* waren gebleken. Sulx daer uyt, baerblyckelijcken af te nemen is,
dat

dat *Willem van BREDERODE* soo oudt is geweest, als *Koninck Willem* selve, indien niet ouder. Nae dien het niet waerschynelijck is, dat de groote ervarentheyt en veelderley diensten van *Heer Willem* ontrent den *Koninck* souden gebleecken zijn, soo wanneer *Heer Willem* noch geen twee-en-twintich jaeren oudt en was. Want het is seker dat *Koninck Willem* doen den eersten brief geschreven is ten behoeve van *Heer Willem*, niet over de twee en twintich jaren out is geweest, zijnde gestorven ontrent den jaere twaelf hondert en vyf-en-vyfich, oudt ontrent negen-en-twintich jaeren, hebbende het Roomsche Rijck ontrent de negen jaeren geadministreert. Dat ick niet daer by doe dese reden, dat *Heer Willem van BREDERODE* verscheyden maelen genoemd wordt s' *Koninx bloedtverwandt*. Welcke naemen de Koningen niet en geven of aen haere legitime, of natuerlijke kinderen.

*Jacobus
Strada loco.
citat.*

Doch ik laete dese onwaerheyten in haere naecktheyt, meyne die ten genoeghe ondeckt te hebben, en keere tot *Willem van BREDERODE*, die ten wijve genomen hadde, de dochter van *Hendrick Heere van Vorn*, *Burchgraef van Zeelandt*, welckers naem was *Hildegonda*. Heeft by haer gegenerateert eene sone, genaemt *Diederick*, en stierf voor sijne Huyfsvrouwe ontrent den jaere twaelf hondert vyf-en-tachten-tich, die hem gevolcht is in den jaere dertien hondert en twee.

Diederick Willems Soon, is nae t' overlijden sijns Vaders geworden de *elfste Heere van BREDERODE*. Trouwde met *Maria*, dochter van *Heer Hendrick*, *Heere vander Leck*, die hem baerde drie kinderen, *Willem* den outsten, *Diederick* den middelsten, ende eene dochter, *Iutta*, of *Iudith*, genoemd. Was in zijn fleur ontrent den jaere twaelf hondert ses en t' negentich. Doen *Floris de vijfde* van dien naeme, *seftiende Graeve van Hollandt* was, en wierdt onder diens regeringe de eerste in het Register der Edelen van Hollant gestelt. Gekreech den naem van *Diederick den Goedertierenen*, om dat het een Heer was, die alles soo veel doenlijck en eerlijck was, door vrientschap, sonder eenige bloet storting, trachte te vergelijcken. Heeft sulx insonderheyt betoont ontrent de *Vriesen*, t' welck een notabel acte, en stratagema van hem geweest is. Want als de *Vriesen* ontrent den jaere twaelf hondert seven en tachtentich afgevallen waeren, willende op haere eygene vryheyt staen, sonder den Graeve in eeniger maete ten wille te moeten zijn, heeft *Diederick* de gelegentheyt waer genomen van die tijt, doen het water by nae geheel *Vrieslandt* overstroomde, en is niet sonder ordere van *Graef Floris*, met vele schuyten gepackt vol krychsluyden, op het onverfienst den *Vriesen* aengekomen, en deselve by buerten en dorpen ten platten lande ge-

Velsen naer

Kronijck in
Graef Floris
de 5.

gedwongen, om haer onder de oude gehoorfaem-
heyt te buygen, gyselaers en ostagiers van haer
genomen, om in toekomende verseeckert te zijn.
t'Welck doen sonder bloetstoringe lichtelijck
konde geschieden, door dien de *Vriesen* malkan-
deren door ongelegentheyт van 't hooge waster
niet bequaem te hulpe konde komen. Nae wel-
ke tijt oock *Graef Floris*, tot meerder versekerin-
ge vier Block-huyfen in *Vrieslant* heeft doen maec-
ken, en alles in stilte gebracht hebbende, is naer
Engelant vertrocken. Als dit de *Graef van Vlaen-*
deren vernam, heeft een grooten hoop volx ge-
worven in 't *Lant van Cadfant*, van meeninge *Zee-*
lant daer mede af te loopen. Doch in 't af wesen
van *Graef Floris*, hebben *Diederick den goedertiere-*
nen, en *Johan van Renes*, een *Heyr* by den anderen
geraept, daer mede tegens de *Vlaemingen* optrec-
kende. Ondertusschen is de *Graef* uyt *Engelant*
wedergekeert, en vergaedert noch meer volk tot
Vlissingen, sulx dat de *Grave van Vlaenderen*, door
dese groote preparatie sijner tegen partyen verset
zijnde, van voornemen is verandert. Nochtans
om dat niet de gedaene kosten, en de moeiten van
het krychs-volck by den anderen te krygen te ver-
geefs soude wesen aangewent, is *Johan van Renes*
met een gedeelte des *Legers* nae *Sluys* in *Vlaen-*
deren getrocken, en heeft dat ingenomen. *Diede-*

Kronijck
van Hollandt
divis. 19. cap.
20. fol. 106.

rick van BREDERODE treckt met de andere troupen nae t'Lant van Cadſant, wort daer meester van, ſmydt ſloten en huysen om ver, ſteeckt de dorpen in brant, ſlaet veele der Vlaemingen doot, en vele gevangen hebbende, is met eenen grooten buyt wederom gekeert.

Heeft niet alleen deſe voorverhaelde dienſten bewezen aen *Graef Floris*, maer oock ſich getrouw gequeten ontrent des ſelfs naeſaet. Want als ontrent den jaere twaelfhondert ſes-en-negentich, *Graef Floris* van Gerrit van Vellen, door hulpe van die van Aemſtel en Woerden, was omgebracht, iſt gebeurt dat Rainout Graeve van Gelder de voochdye van Noort-Hollant ſich aen maetichde, en Guido de broeder van Graef Jan van Henegouwen, de adminiſtratie van Zuydt-Hollant. Waer door in Hollant vele twiſt en oneenicheydt onſtont, ſulx dat het te beduchten was, het ſoude ten leſten tot eenen Burgerlijcken oorloch uytberſten. *Diederick* pleecht over dit geheele werck raet met *Floris Abt* van Egmont, *Hendrick Burch* Graef van Leyden, en *Villem* van Egmont, *Rid* deren, en verſtaen malkanderen in deſen ſin, datſe elck op ſijn eygen koſten, nae Engellant ſoude trecken, om den jongen *Graeve Iohan Floris Sone*, daer van daen te haelen. En met den aldereerſten overſchepende, hebben haer voornemen aen *Koninck*

ninck Eduwart bekent gemaect, dat haere meyninge was, den Graeve in sijns vaeders regeringe te stellen. Dit vont de Koninck niet ongeraetsaem en heeft aen BREDERODE des Graeven forge-, en sijner dochter bevolen, die hy den jongen Graeve ten wijve mede gaf. Haer t' scheep begevende, zijn door contrarie winden genootsaect geweest, Zeelant aen te doen. En quaemen by VVolphart van Borselen Heer van der Veer, die seer geerne het opsicht op den jongen Graeve voor sich gehouden hadde. VVaer om oock den jongen Graef, door ingeven van Borselen, BREDERODE belast nae Hollandt te vertrecken, en daer te blyven. Weynich danckx ontfangende voor de weldaeden soo aen den jongen Graeve als aen sijn Vader te voren bewesen. Hier blyckt, hoe veel vermach het op maecken door d' een of d' ander, dat selfs Vorsten haeren plicht van erken- tenisse ontrent genomene weldaden, niet en vol- doen. VVaer door t' geschiede dat BREDERODE, siende een ander in sijne plaetse, en daer door een afkeer van de wereltsche onsekere veranderlijke dingen gekrygende, eene verre pelgrimagie aen- genomen heeft. En is in het wederkeeren door Vranckrijck, op sijne reyse tot Rheims gestor- ven, ontrent den jaere dertien hondert en ach- tien in de maendt december; licht begraeven in

de Klooster kercke der Dominicanen aldaer.

Willem van BREDERODE, die wy gesecht hebben te wesen de outste Soon van *Diederick de Goedertierene*, heeft eerst ten wijve genomen *Elisabeth*, de *Dochter des Graeve van Luxenborch*, want het te dien tijde noch geen Hartichdom en was, en gewan by haer eenen Sone, *Hendrick* genaemt. Nae het overlyden van *Elisabeth*, nam tot sijne tweede vrouwe *Catarijn*, *Willem van Teilingens* *Dochter*, die weduwe was van *Albert van Vorn*. Heeft by de selve oock gewonnen eenen Sone, geheeten *Diederick*. Doch om dat *Willem* sone van *Diederick den goedertierenen* twee jaeren voor sijn Vader was overleden, is het geschiet, dat by sommige *Hendrick* sijn soon *de twaelfde Heere van BREDERODE*, en *Diederick* des selfs Broeder naer hem, in de ordere gestelt wert. Doch naedien aen *Willem* de Heerlijkheden al voor sijnes Vaders doot werden opgedraegen, moet in de lijst *de twaelfde Heere van BREDERODE* gestelt werden, en soo vervolgens sijne kinderen.

Nu *Diederick* de jonger sone van *Diederick den goedertierenen*, *Willem*s Broeder, die getrouwt hadde *Maria de Dochter van Bueren*, om dat hy uytgesloten was, door sijn ouder Broeder en des selfs sonen, is in t' getal der *Heeren van BREDERODE* niet gerekent.

Judith sijne jonckste suster is uytgehrouwlijckt,
aen

aen Iohan Persijn, Heere van Waeterlandt, en stierf in den jaere dertien hondert seven en veertich, leght begraeven in t' Klooster ter Lee of Leewen-horst.

Sulx dat in de goederen van sijn groot Vader en Vader gesuccedeert is *Hendrick Willems outstefone*, en was de dertiende Heere van BREDERODE.

Doch geen kinderen krygende by sijn Huysvrouw *Isabella*, de dochter des Heeren van Fontein in Vranckrijck (die by andere genoemt wort *Elisabeth Soutaine*,) is deser werelt overleden in den jaere dertien hondert een ende twintich, en sijn Vrouwe een wyle daer nae, ontrent den jaere dertien hondert ses ende veertich.

In voegen dat de goederen, en Heerlijkheden gekomen zijn op sijnen jonger broeder van Vaders sijde, *Diederick de vijfde* van dien naeme, en de veertiende Heere van BREDERODE. Dese is die selfde, welcke by Hantveste van den jaere dertien hondert ses en fectich, vooren gestelt, den Heere van Arckelen andere door sijnen vryen *Lande van BREDERODE* eenen vryen water wech gunde. Hadde ter vrouwe genomen *Beatris* welckers Vader was, *Walraven Graef van Valckenborch*, en *Montjou*, haer Moeder, *Philippa*, een *Dochter des Graeve van Gelre*. Van dese *Beatris* haeren oorspronck schryft in naevolgende woorden de Heuter :

„ *Walraven* neemt sijnen oorspronck van een Heuter in Genealog.
„ jon- Brederod.

Litt. Inveft.
ann. 1578.
21. Decembr.

„jonger sone des *Hartoge van Luxenborch*, en hadde
 „ten wijve genomen *Philippa Rainoults* des lesten
 „*Graeve van Gelders* dochter, waer by hy gewan-
 „drie sonen en drie dochteren. De outste van de
 „drie *Rainoudt Heer van Valckenborch en Montjou*,
 „geen kinderen achterlaetende uyt *Elisabeth*
 „s' *Graeven van Gulicx* dochter, is deser werelt over-
 „leden. *Diederick* de andere sone succederende,
 „sijn broeder, nam ten wijve de *Erf dochter van de*
 „*Heer van Vorne*, doch is mede sonder kinderen o-
 „verleden anno dertien hondert ses en veertich in
 „de slach van Luyck. Ingelijx is de derden sone
 „*Iohannes*, getrouwt hebbende de *Erf dochter van*
 „de *Heer van Bergen* aen de *Schelde*, sonder geboor-
 „te naetelaeten, gestorven. *Beatris* de outste doch-
 „ter, trouwde de voornoemden *Diederick van*
 „BREDERODE. *Philippa* de andere heeft geene
 „blyckende geboorte naegelaeten. De derde ge-
 „naemt *Maria*, is Abdisse geworden te *Mabuse* in
 „*Henegouwen*. Sulx dat het Graefschap *Valcken-*
 „*borch en Montjou* op *Diederick van BREDERODE*
 „soude zijn gekomen, tenzy in de wege waere
 „geweeft de actie van de Hertogen van *Limburgh*,
 „waer van *Valckenburch en Montjou* een quaet
 „Leen is, op die van spilsy niet ervende of verster-
 „vende.

Dese *Beatris* heeft by *Diederick* voortgebracht
 vele

vele kinderen, *Rainoudt, Walraven, Catharina*, en die onder het getal der Hollantsche Edelen plaetsen hebben *Diederick en Willem*, Ridderen, die welke sonder kinderen zijn gestorven.

Van den lesten wort gewach gemaect in de Hantvest by *Rainoudt* sijn broeder gegeven sijnen *lyden van BREDERODE*, de welke *Willem* oock heeft geaprobeert, op den jaere dertien hondert sevenentachtentich, en wort genoemt *Heere van Waehwijck*, als uyt de Hantvest, hier vooren gestelt, is af te nemen.

Diederick, wiens kinderen wy opgetelt hebben, zijnde tot den Oorloch gantsch bequaem, is met *Graef Willem de goede* opgetrocken tegens de Vlaemingen, by *Caslet*, ten dienste en hulpe van *Philippus de Valois*, *Koninck van Vranckrijck*. En heeft sich aldaer ontrent sijnen Heere dapper gequeten. Want als *Graef Willem*, zijnde onvertsaecht en kloeckmoedich, bemerckte, dat de Vlaemingen recht toe op s' *Koninx* tente aentrocken, is spoorslaechs op haer aengereden, en ten dicksten hoop insettende met sijn ros, geracckte door de menichte der *Vyanden* die rontom hem waeren van den *Peerde*, sulx dat de *Vlaemingen* hem meynden of te dooden, of gevangen wech te slepen. Doch *Diederick van BREDERODE*, met *Johan van Arckel*, en *Philips Wassenauer* dit siende, ver-

*Versnaer ,
Kronijck in
Willem.*

toeven niet lang, om met perijckel haeres levens den Lant Heere uythet gedrang te helpen, rijden op de Vlaemingen in, ontfetten niet alleen, den Graeve, sulx dat die weder te Peerde raeckte, maer verlaen oock met haer by hebbent volck een hoop Vlaemingen, en dryven de overige op de vlucht. Soo dat ten meer en deele door toedoen van de voornoemde dappere Heeren, de victorie aen de sijde des Koninx van Vranckrijck bleef, en vielen op dien dach van de Vlaemingen, ontrent de ses duysent. Sulx dat om dese ende andere goede diensten meer, niet sonder reden *Graef Willem van Diederick* in eenen seeckeren brief gewach maeckende, hem noemt *lijnen getrouwen Neve.*

*Instrument
van den jaere
1544. op Ma-
rtijns dach.*

Niet minder trouwe heeft *Diederick* bewesen, aen de dochter van *Graef Willem*, *Vrouw Margareta*, *Graevinne van Hollandt*, en dat ontrent den jaere duysent drie hondert en vyftich. Want als in Holland een groote tweespalt ontfstaen was, tusschen de Burgeren, waer van de eene sijde *Hoecksche*, de andere *Cabbeljausche* genoemd wierden, en de *Hoecksche* het wilden houden met *Margareta*, de *Cabbeljausche*, met haeren sone *Hertoch Willem van Beyeren*; so waeren de hoofden van genen *Diederick van BREDERODE* voornoemt, de Heer van der Lecke, Burch-graef van Leyden, en de Heer van Binck-

Binckhorst. En wanneer het op een Oorlogen uyt liep, heeft *Vrouw Margareta* van de Engelschen hulpe versocht, mede verkregen, waer op oock slach levert aen haeren sone, ontrent ter Veer in Zeelant, aen BREDERODE en eenige andere het oppergebiet bevelende. En is nae een hart treffen, wederzijts vele blyvende, de victorie geweest aen de sijde van de Moeder. Doch dit geluck en is niet lang by de Hoecksche gebleven. Want als *Hertoch Willem* hulpe uyt Duytslant hadde ontboden, heeft het voorgaende versuymde willen hervatten, en levert sijn Moeder slach tusschen den Briel en Gravefande, alwaer het de Hoecksche partye te quaet kreech. Niet te min *Diederick van BREDERODE* hout de quaele kans, die hem dreychde, lange tegen. *Vrouw Margareta* vreesende voor verlies, kiest met haer schip de kust van Engeland, laet vechten die vechten wil. t' Welck een schrick brengende onder de meeste, hebben met Zeylen voor wint de vlucht gekosen. BREDERODE in t' heetste van t' gevecht, swicht niet, te loopen woude niet, te wycen was niet gewoon, nochtans genootsaecht zijnde, is niet door ontbeeren van de moet, als wel door verlopen van de sijne, nae dat hy sijn partye een bloedige victorie gelaten hadde, in haeren handen geraeckt. Wat tegenweer gedaen is van BREDERODE en de sijnen is licht afte nemen, in-

Kronijck
van Hollandt
divis. 22. cap.
22. fol. 117.

Velsen
Kronijck in
Margareta.
Kronijck
van Hollandt
fol. 125.

dien men in achtginge neme t' gene ontrent desen. Scheep-strijt verhaelt wert, dat het waeter by de drie daegen eene bloetverwige colour, door het overvloedich bloet vergieten, behouden hadde. Doch nae dat de Vrede tusschen Moeder en Sone was getroffen, mits dat de Moeder Henegouwen in besit soude hebben, en de Sone Hollant, Zee-lant, en Vrieslant, is *BREDER ODE* van sijne gevangenisse ontslagen, en in vryheyt gestelt. Sterf in het jaer dertien hondert ses-en-seventich in de maent van September, en wiert begraven tot Haerlem, in het Carmeliten Klooster. Sijn Huysvrouw was lange voor hem overleden, te weten in den jaere dertien hondert vier-en-vyflich, en leght begraven tot Reynsborch.

De jonger sone van den overledenen *Diederick, Walraven* genoemd, hadde tot sijne Huysvrouw genomen *Bertha, Ian van Egmondts dochter*, maer gewan by haer geene kinderen en stierf in den jaere dertien hondert negen-en-seftich, in de maent van Julius. Sijne jonger suster *Catharyn*, is getrouwt aen *Iohan Heer van Polanen en Lecke*, dewelcke voor haer broeder was overleden in het jaer dertien hondert twee-en-seftich, en wiert begraven te Monster, niet verre van Gravesant.

Sulx dat *Rainoult* de eerste van dien naeme, *Diederick* x outste sone alleen is overgebleven, in sijnes
Va-

Vaders Heerlijcke goederen succederende, en was de vyftiende Heere van BREDERODE. Is seer familiaergeweest, oock in groote achtinge, by Hertoch Willem van Gulick en Gelder, Graeve van Zutphen, die oock hem den Eer-titel gegeven heeft, van sijnen lieven Neve. Wort onder de regeringe van Hertoch *Willelm*, en *Aelbrecht van Beyer*en, de eerste inde lyst der Edelen in Hollant gestelt, met den naeme van *Graeve van Gennip*. Hoe aengenaem die geweest is by dese Hertogen kan blycken uyt de Hantveste by sijn vader *Diederick* sijnen luyden gegeven, enten faveure mede van *Rainoudt* by Hertoch *Aelbert* besegelt. Sijn vrouwe, was de *Erfdochter des Graeve van Gennip*, *Iohanna* geheeten, waer door hy den Titel van *Gennips Graeve* kreech, en terwyle sijn Moeder was geweest een dochter van den *Graeve van Valckenburch* heeft sijne waepenen, met de waepenen van *Valckenburch* eerst gequartilleert.

Litter. de
Ann. 1385.

Hantvest
van den jaere
1366.

Hy was die gene, die in sijnen tijt de *Cabbeljausche* een harde partye was, en zijnde een kloeckmoedich en onversaecht Heere, soo hebben hem de *Hoecksche* tot het hooft van haere sijde gekoren. Om welcker oorfaecke hem by de *Cabbeljausche* veel smaet is aengedaen, die hem verscheyden maelen laegen hebben gelicht, en nae het leven gestaen. Want als *Hertoch Willelm van Beyer*en

Heuter. Ge-
neal. Brede-
rod.

uytsinnich was geworden, hebben de Cabbeljausche aen *vrouw Machtilt Willems vrouw*, die eene Engelsche was, het bewint van Hollant opgedraegen. Waer tegen de Hoeksche staende voor de wetten, vryheyt, en de goede saecke, niet hebben willen lyden, dat eene vreemde vrouwe, en weynich kennisse hebbende, hoe met vrye Nederlanders te handelen, regeren soude. Hebben om dat te voorkomen *Hertoch Aelbert* de broeder van den uytfinnigen, tot *Ruward*, (dat is even soo veel als voocht) van *Hollandt* gekoren, gevende jaerlyx aen *vrouw Machtilt* voor eene douarie twaelf duysent Flaemsche schilden. En als *Hertoch Aelbrecht* meest door het beleyt en toedoen van *Raynoudt* der landen administratie bekomen hadde, heeft dese weldaet gesocht te erkennen. Siende dienvolgens dat *Johan van Bloemesteyn*, Ridder, de saecke van de Cabbeljausche dreef, die was Bailljouw van *Kenemerlant*, settede hem af van sijn Ampt, en stelt *Raynoudt* in de plaetse. De Cabbeljausche geen meerder leet konnendelyden, dan dat het hooft van de Hoeksche nae meriten beloont wiert, hebben haer soo verre toegegeven, datse besluyten met den anderen, *Raynoudt* om den hals te brengen. En het scheelde weynich, of haer voornemen waere ten uyt eynde gebracht geweest. Want als *Raynoudt* van sints was het Bailljouws-Ampt aen te veer-

*Kronijck
van Hollandt.
divis. 25. cap.
4. fol. 131.*

veerden, rydende met sijne dienaeren nae Kennemerlant, soo springen de Cabbeljausche her voor uyt het dorp Castercom, daer sy op hem paffen, slaen hem drie van sijne knechten af, sulx dat hy t' Peert de sporen gevende, met vollen renne, de Kerck van Castercom moest kiezen. Alwaer hy sich dapper weert met eenige van den dorpe, aldaer, tot dat hy ter ontsettinge hulpe kreech.

Heeft nae dese tijt noch andere feyten van wapenen gepleecht, tegens de Gelderssen, ontrent Waegeningen, daer hy verscheyden Edelen gevangen nam; en is ten laetsten op het beste van sijn leven gestorven, in den jaere doen men schreef, dertien hondert en t' negentich. Maeckte ter eeren Godts, alle het hout, noodich om het dack van Marien Kerck tot Haerlem op te maecken. Sijn vrouwe heeft hem menichte van jaeren overleeft, en stierf eerst in den jaere veertien hondert, en dertien op den negen-en-twintichsten dach van Meert. Hebben by den anderen gehat dese naevolgende sonen, *Diederick, Iohan, Walraven; en Willem.*

Diederick verachtende de wereltsche ydelheden, en sich daer van afsonderende, heeft volgens eene superstitieuse gewoonte dier tyden, sich begeben in t' Klooster der Carthuysers tot Dieft in Brabant.

*Kronijck
van Hollandt
divif. 27.
cap. 5. pag.
143.*

Iohan de tweede geborene fone van *Rainoudt*, door dien fijn outfte broeder niet en fuccedeerde is geworden de *feftiende Heere van BREDERODE*. Heeft ten wyve genomen *Iohanna van Abcoude* dochter van *VVillem van Abcoude*, *Heer van Gaefbeeck*, en *VVyck te Duerfede*. Zijnde een van de vermaertfte geflachten in 't Sticht van Utrecht, en is de laetfte van die linie al voor vele jaeren overleden. Hy leefde ten tijde dat *Aelbert Graeve van Hollandt* regeerde, en is met den felven, als de *Vriefen* haer ontrocken hadden de natuerlijke gehoorsaemheyt des *Graeve*, tegens haer in den ftryt getrocken, alwaer de *Victorie* bevochten wiert by de *Hollanders*, fulx dat de *Vriefen* haer wederom onder den *Graeve* te begeven genootfaeckt wierden. Heeft daer nae, een reyfe aengenomen nae *Yerlant*, om te befien t' hol van *Patritius* aldaer. En als hy op *Odolphi dach* daer uyt quam, in *Hollant* wedergekeert zijnde, heeft tot *Haerlem* ter eeren *Godts*, ende tot gedachteniffe van *Patritius* een *Cappelle* ken opgericht, al waer de misdaedigen die ter executie geleyt wierden, haere laetste *Miffe* plachten te hooren. Sijn *Huyf* vrouw, heeft daer nae, doen tot *VVyck te Duerfede* een *Nonnen Klooster* wiert opgerecht, haer van den *Mangefcheyden*, en is aldaer geprofessyt. *Iohan* is mede gegaen onder den regel, en begaffich by den *Carthuysers*,
Car-

*Heda. pag.
268.
Buchel. ibid.*

buyten Utrecht. Doch niet lange heeft hy dese ordere gehouden, door gelegentheyt van versterf. Want als sijn Schoon-vader, sonder Mans oir nae, te laeten, deser werelt overleden was, en dienvolgens sijne Vrouwe de Erfdochter was, heeft verlosf verkregen van den Paus, om sijne ordere te verlaeten, en is alsoo door successie van wegen sijne Vrouwe, geworden *Heer van Abcoude en Wyck te Duersteden*. Doch als hy sijne Vrouwe *Iohanna*, weder begeerde uyt het Klooster, en sulx met wille niet verkreech, neemt haer gesterckt by anderen, daer uyt met geweld. Dit quam ter ooren den Bisschop van Utrecht, *Frederick Blancquenheim*, die tot bevrydinge der ordere *Iohan* laet vangen en bewaeren door *Jacob van Gaesbeeck*. Soo dat *Iohanna* weder in het Klooster gebracht wiert, door droefheyt en hertseer kortst daer nae der werelt is komen te overlyden. Even nae die tijt wiert *Iohan* uyt sijne besettinge gelaeten, die naedien daer Oorloch wastusschen de Engelschen en Franschen heeft sich, in feyten van waepenen sijnde beproeft, ten dienste van de *Françouisen* by *Asincourt* begeben. En wanneer het op een Velt-slach uyt viel, t'geluck den Engelschen te baete komende, is met vele Graeven en Ridderen doot-geslaegen, op *Crispyns dach*, ontrent den jaere duysent vier hondert en vyftien.

Litt. Inve-
stir. Ann.
1578. 21.
Decembr.

Nae sijn overlyden is *Walraven* sijn jonger broeder geworden *Heere van BREDERODE*, zijnde in de order de *seventiende*. Wort op de lyst der *Hollantsche Edelen* de eerste gestelt, en *Graeve van Gennip* genoemd. Nam tot eene vrouwe, *Johanna Erfdochter van Hendrick Heer van Vianen, Ameyden, en Haerlaer*. Sulx dat *Walraven* mede door dese verbintenisse, een van de vermogenste des *Hollantschen Adels* is geweest. Diens inkomsten jaerlyx gerekent wierden, op vier-en-twintich duysent *Fransche Schilden*. Welcke somme doen ter tyt vry groot was, als af te nemen is uyt het gene wy ontrent *vrouw Machtelt* even te vooren geseijt hebben, die voor eene douarie niet meer en hadde dan twaelf duysent *Fransche Schilden*. Hy was de eerste, die de volle waepen van *Hollant* weder heeft aengenomen, doch gequartilleert, met die waepen van *Valckenborch* in eene schilt. Trock door last van *Hertoch Aelbert* tegens de *Vriesen*, die al weder gerebelleert hadden, in optocht met het *Krychs-volck*. Bestormt ontrent *Staveren* een sterckte, *Molcken-huys* geheeten, en door dien hy van de sijne wiert verlaeten, die door het sterck tegen dryven der *Vriesen* weecken, is van de selven omcingelt, en in haeren handengeraeckt. Doch isten laetsten, sich selven nederlatende van boven door een venster uyt de gevanckenisse geraeckt.

Is

Kronijck
van Holl. loc.
cit.

Is daer nae met *Graef Willem* in aentocht geweest tegens de Gorkomers, en is de Stadt belegerd. Die van binnen weeren haer mannelijck, doen met uytval vele schaede, en op een tijt onverhoets des Graeven volck overvallende, neemt Johan van Arckel, *Walraven van Brederode*, met eenige Edelen, die geen ontfet van de haere kregen, gevangen. En bleef tot Gorikum in de gevangenisse den tijt van seven jaeren, doch door dien een weynich meer vryheyt om uyt te gaen nu en dan hem vergunt wiert, is ten laetsten met lifte ontcomen. Heeft van doen af op gelegentheyt gewacht om sich selven te wreken, over die lanckduerige gevangenisse, hem by Johan van Arckel aengedaen. En nae dat hy eerste Raedt van *Graef Willem* gemaect was, is met verscheyden Edelen, en Krychsvolck in uyt tocht gegaen tegens Johan van Arckel, verwoest sijn Lant, en brengt het selve, en hem die gevangen wiert, onder de gehoorsaemheyt van den Graeve. Maer nae dat *Graeve Willem* overleden was, sijne dochter *vrouw Iacoba* in de regeringe van Hollant succederende, heeft Johan van Arckel met Willem van Arckel, te hulpe nemende die van Dordrecht, de Stadt Gorikum, weder ingenomen, het Slot alleen uytgenomen, t'welck sy niet en konden yermeeesteren. Onder tusschen sent *vrouw Iacoba Walraven*, die sy de rege-

*Velfensaers
Kronijck in
Jacoba.*

*Heut erus
Genealogia
Hensda domi-
norum p. 57.*

ringe van Hollant bevolen hadde, met eenen hoope Krychis-volck, tot meerder versekeringe van het Slot. Daer gekomen zijnde, met sijn by hebbende volk neemt voor de Stadt weder te brengen aen *vrouw Iacoba*, doet door de muer breken, treckt voor aen, om daer binnen te geraecken. Daer ginck het op een treffen, insonderheyt doen *BREDERODE* Willen van Arckel ontmoetede, die hy niet eer verliet, voor hy hadde den selven nae een haft gevecht, verslaegen. Doch *BREDERODE* te verre voor uyt trekende ter straeten in, niet genoegh gevolcht van de sijne, is oock aldaer gebleven. De victorie niet te min was op de sijde van *vrouw Iacoba*, soo dat den Gorkomers afgeslagen, wierden ontrent de twee duysent mannen, en de Stadt weder gewonnen. Wert nochtans de schae- de grooter geacht dan de victorie, door het verlies van *BREDERODE*, zijnde een van de getrouwste en valiantste die *vrouw Iacoba* hadde. Sijn doode Lichaem is tot Vianen gebracht en begraven in het Choor voor t' Autaer, in den jaere doen men schreef, duysent vier hondert en seventien.

*Kronijck
van Hollandt
divis. 28. cap.
5. fol. 153.*

Heeft twee sonen naegelaeten, *Raynoudt den tweeden* van dien naeme, en *Gysbert*, daer nae elect tot Utrecht, daer benevens noch eene dochter, genaemt *Walravia*. Die gegeven is aen *Geerardt*, van *Waerdenborch*, *Heere van Amerojen* en *Broeckhuysen*, dien
fy

sy gebaert heeft vyf sonen, *Iohan, Heer van Waerdenborch, Walraven Heer van Amerojen, Rainoudt Heer van Broeckhuysen*, die selfde, dewelcke op eenen nacht de Stadt Leyden door verrassinghe, met hondert en dertich Mannen innam, en *Willem en Adrian Canonicen* tot Utrecht Martini en Oudemunster.

Hentius
Genealogia
Brederodiorum.

Doch al eer ick de feyten van *Walravens* sonen voorstelle, sal eerst van sijnen jonger broeder *Willem* genaemt, als voor heenen beloofd is, een weynich ophaelen. Dese hadde tot eene vrouwe genomen de *Erf dochter van de Heere van Werven* in Vlaenderen gelegen, doch gewan by haer geene kinderen. Heeft de voochdye sijnes broeders kinderen aengeveerdet, hoewel niet met soodaenige omsichticheyt, als wel gewenscht waere geweest, door dien hy een harde partye der Cabbeljausche was. Om welckers oorsaecke het gebeurde dat de goederen van sijne Neven, kinderen van *Walraven*, door de bitterheyt der Cabbeljausche bedorven wierden, en het Slot BREDERODE ontrent Haerlem verdestrueert. Waer tegens andere Kennemerlanders tot een bewys van weerwraeck voor *Willem van BREDERODE*, met het Slot Heemskerck insgelijcks deden. En als de partyerschap der Hoeckschen en Cabbeljauschen daegelyx meer en meer toenam, hebben de Hoecksche die de sijde van *vrouw Iacoba* hielden tegens *Philippus van*

Burgundien, besloten het uysterste te waegen. Stellen tot opperhoofd *Willem van BREDERODE*, die met een vlote schepen, tegens die van *Burgundien* aenkomt. Doch niet altyts daer het voornemen, ende de moet goet is, volchteene gewenschte uytkomst. Door reden dat t' veeltyts den kloeckmoedigen aen hulpe ontbreeckt. Want, als het op een treffen aenquam, de *Burgundische* gesterckt door die van Amsterdam, hebben de overhant behouden, alhoewel niet sonder bloetstorting, en nae een hart gevecht. *Willem* omset van vele met sijne by hebbende schepen, andere gevlucht zijnde, wert over geleverd aen *Philippus van Burgundien*, die hem verschoonde, en daer nae los liet. Niet te min tachtentich van den gevangenen hoop der Hoecksche moestent ontgelden, die *Philippus* den anderen ten exempel dede onthoofden.

Willem van BREDERODE de kans verkeert siende en op beter occasie wachtende, naedien alles den Cabbeljausche wel geluckte, heeft voor sich genomen het Jubilee-jaer tot Roomen by te wesen, t' welck was het jaer duysent vier hondert en vyftich. Treckt daer nae toe, met sijn Huyfvroutwe, want hy geene kinderen by haer en hadde.

Voldaen hebbende sijne sinnelijckheyt, keert wederom, wort onderwegen met de Peste bevangen, en sterf, nae dat sijne Huyfvroutwe acht daegen

te

te vooren, van de selfde besmettinge was overleden.

Ik hadde even te vooren aengetrocken de doot van *Walraven*, die nae liet vrouw *Iohanna*, vrouwe van *Vianen Ameyden &c.* Doch overleefde niet lange haeren bedtgenoot, en stierf jaers daer aen, in den jaere duyzent vier hondert ende achtien, en wiert mede tot *Vianen* begraven.

Soo dat in de Heerlijcke goederen gesuccedeert is *Rainoudt* de outste sone, wesende de achtiente *Heere van BREDERODE*. Hadde ten wyve genomen *Iolenta* die dochter was van *Willem Graeve van Labijn*, en *Iohanna Crecqij*, vrouwe van *Bingincourt*. Is onder de *Heeren van BREDERODE*, van Moeders sijde, de eerste, die *Burchgraeve van Utrecht* genoemd wiert. Welcke weerdicheyt de Bisschop van *Utrecht* eerst uytgegeven heeft aen de Graeven van *Benthem*, en van daer is de selve geraeckt aen de Graeven van *Cuyck*. Dese hebben soodaenige eene weerdicheyt overgelaeten aen de Graeven van *r' Goye*, van de welcke het getransporteert is op de *Heere van Vianen*, en door houwelyx verbintenissen aen de *Heere van BREDERODE*. In welckers familie dese weerdicheyt tot den huydigen daege toe gebleven is, als verhaelt den geleerden onder soecker der Stichtser outheden.

Lapp. &
waeveren in
notis Margi-
nalibus ad
Hortensium
lib. 3. in fine.

Dese

Dese *Raynoudt* heeft daer nae een reyse aengenomen nae Jerusalem, om aldaer het graf, volgens een gewoone superstitie dier tyden, te besichtigen, en is aldaer gemaect *Ridder van Ierusalem*. Wederom gekeert zijnde, heeft *Philippus van Burgundien* hem onder de Ridderen van de voortreffelijke Ordere des Guldenen Vlieses aengenomen. Dese eere bewesen aen *Raynoudt* en konden de Cabbelausche sonder haet niet gedencken, hebben dien volgens getracht, hem sijnen luyster indien niet te benemen, ten minsten te verdonckeren. Doen haer best, om *Philippus* te doen gelooven, dat die van *BREDERODE* niet en behoorden het waepen van Hollant te voeren, en dien volgens, datmen *Raynoudts* waepen soude aen stucken breken. *Philippus* bemerckende sulx ten principaele geseght te zijn, uyt wraeckgiericheyt der Cabbelausche tegen die van den *Huyse van BREDERODE*, stierde nae het Klooster tot Egmond, en nae den Haeg, om ontrent dese saecke ten vollen bericht te werden, en bevant alles gestroyt tot naedeel van den *Huyse van BREDERODE*, verdicht en logentael te zijn, hanght *Raynoudt* de Ketting met het gulden Vlies om den hals, en bewyft hem soodaenige eere, als hem uyt opzicht van sijne afkomst toequam.

t Was ontrent dese tydt, dat daer een Oorloch onstont tusschen *Philippus* en de Stadt van Gent, daer ten

ten weder sijde vele bloets is vergoten, sonder dat de Gentenaers konden bedwongen werden. Om welcker oorfaeck, *Philippus* die van Hollant te hulpe riep, die met den Stadt-houder de Heere van Lanoy, by sich hebbende een goet getal Edelen, haeren Heere tegens de Gentenaers te baete trocken. De Stadt-houder heeft daer en boven door bysonder last van *Philippus* versocht aen *Raynoudt* ende sijn broeder *Gysbert*, die *Proost* was tot *Utrecht*, sy wilden ter gunste van den Hertoch op haere kosten by een brengen duysent gewaepende Mannen, met belofte, soo haest en soudense tegens de Gentenaers niet uytgetogen zijn, of men soudese op des Hertochs kosten, soldye geven. *Raynoudt* door toedoen sijnes broeders vergaedert het voornoemt getal in korten tyt, treckt uyt tegens die van Gent, en voecht sich met de andere Hollantsche om slach te leveren, quyt sich met de sijne in sulcker voegen in den slach, dat de Gentenaers vele verslaegen, gequetst, en de overige verjaecht zijn, sulx datse genootsaecht waeren den Vrede van *Philippus* te versoecken. Doch gelijk het de Menschen gebeurt, dat ongelijk geleden lange onthouden wert, en niet lichter als weldaden vergeten, oock dat verder gaet, t' goet met quaet beloonet, sooginck het met *Philippus* ontrent *Raynoudt* en sijn broeder. Weynich gedach-

temen aen het vooren beloofde, weynich aen vergeldinge van trouwe dienften; jae door toedoen van de Cabbeljaufche doot vyanden van den *Huyfe van BREDERODE*, heeft *Philippus* niet recht in desen den naem van *Goede draegende*, vele smaet, leet en verdriet soo *Raynoudt* als zijn broeder aengedaen, gelijk uyt t' vervolch deser Historie, volgens geloofweerdige schryvers, sal blycken.

Als ontrent den jaere veertien hondert vyf-en-vyftich den Biffchoplycken ftaet vacceerde tot Utrecht door het overlyden van Rodolphus, gewefene Biffchop van Utrecht, die oock alreede begraven was, soo heeft *Gysbert van BREDERODE*, *Prooft* vaneen der Kercken aldaer, fich onderdiacken laeten confacreren, om alfoo capitulair te werden, en de verkiefinge eenes nieuwen Biffchops, die acnftaende was, by te wesen, *Philippus van Burgundien* fent nae Utrecht Graef Jan van Naffouw, om alle andere te keeren, ende de Biffchoplijcke waerdicheyt voor fijnen baftaert fone, David van Burgundien, die doen ter tijt Biffchop van Teruanen was, te folliciteren. Daer en tegen Aernout Hertoge van Gelre begeeft fich nae Utrecht, om den Biffchops myter voor Hertoch Steven van Beyeren, die Canonyck was tot Ceulen, te krygen. De capitulairen, tot Utrecht, veel onheyls te gemoet fiende, t' welck door dit beftel en

recommanderen van Grooten, lichtelijck soude ontstaen, nemen voor op den sevenden dach van April des jaers voor henen genoemt, te gaen tot het verkiesen van eenen Bisschop, en hebben nae aenroepinge van Gods naem met eenpaerige stemmen verkoren *Gysbert van BREDERODE*, die geworden is in de ordere de vier en vyftichste *Bisschop van Utrecht*. Op die selve tyt, soo is den nieuwen Bisschop, met gemeene bewilliginge des Raets, en der Gilden, geleyt in Bisschops-hof, om aldaer recht te administreren. En als *Bisschop Gysbert* in toekomende woude verseeckert zijn, voorsienende eenich onheyl, heeft sich minnelijck ontrent de Gilden gedraegen, welckers macht doen ter tyt niet gering en was, en heeft deselve soo beleeft weten te ondergaen, datse t'sijnen verfoecke toelieten, dat *Raynoudt van BREDERODE* sijn broeder, met Jacob van Abcoude en Gaesbeeck, souden in de Stadt komen. En soo ist' geschiet, dat niet alleene de voornoemde, maer noch vele andere van grooten aensien, die de Stadt ten tyde van Bisschop Rodolphus hadden moeten ruymen, daer weder in quamen. Heeft doen goet gevonden alle de borgeren, die nochtans niet eenfydich waeren, by een te doen vergaderen. Sulx geschiet zijnde, stelt haer alle voor de eendrachticheyt, verfoeckt en maent haer alle daer toe aen,

met belofte, hy foudetegens haer sich toonen, als eenen goeden Heere en herder betaemde. En als sy alle toegeroepen hadden sulx alleen te begeeren, is elck een goets moets, en vrolijk nae sijn Huys gegaen. Eenige niet te min, die voor desen de sijde van wylen Bisschop Roelof gehouden hadden, door vrees van velen, die van den Bisschop waeren verdreven geweest, doch nu wedergekeert, begaven haer nae Amersfort, welckers inwoonderen sy wisten genegen te zijn geweest den overledenen Bisschop. Ondertusschen sent *Bisschop Gysbert* eenige gedeputeerde nae den Apostolischen stoel tot Roomen, als waeren luyden van achtinge en kennisse, Alphart van Monfoort, Everhard Soudenbalch, Willem Pauw, Herman van Rhyn, en noch andere, om alsoo van den Paus Calixtus de bevestinge der gedaene verkiefsinge te impetreren. Maeckt daer en boven, op dat daer geene beletselen mochten voorvallen, een Wissel over van vier duysent ducaten, die men plach te tellen tot een erkentenisse, voor de confirmatie. Sent op de selve tyt eenige nae Keyser Frederick, om het sweert, en de temporaliteyt van hem te ontfangen, t'welck oock terstont geschiede. Maer de confirmatie tot Roomen en konde by den Paus niet uytgewerckt werden, door dien des nieuw gekorenen Bisschops. Vyanden haer

*Kronijck
van Hollandt
divis. 29. fol.
176.*

haer bestededen om sulx te beletten. Want soo haest en was dit geruchte niet verspreyt dat BREDERODE tot Bisschop was verkoren, of de Cabbeljausche waeren op de been, om dese verkiefsinge, t'zy door recht, t'zy door onrecht vruchteloos te maecten. Den ouden haet komt te voren, gevoecht met vrees, dat alsoo de Hoecksche door soo een hooft van de Provincie van Utrecht gesterckt zijnde, veel licht, de overhant souden krygen. En daer toe men niet geraecken konde door gewelt, trachtmen te komen, met bedroch, en achlisticheyt; volgens de oude lesse van Machiavellus, die raet daer de Leeuwen huyl niet te passe komt, het Vossen-velaen te trecken. De Cabbeljausche dan bedencke dese naevolgende vont, om te beletten de confirmatie by den Paus, sy senden Ambassadeurs nae Brussel by *Philippus den Hertoch van Burgundien*, dewelcke hem te gemoet voeren, de macht der *Heere van BREDERODE*, en dat deselve veel licht soo groot soude werden, dat men die soude moeten vreesen en ontsien, te meer door dien sy de gemoederen van ieder een lichtelijck souden inwinnen, en nae haer trecken.

„ Brengen hem mede in gedachte, hoe dat die van
„ BREDERODE, het selfde waepen, met die Grae-
„ ven van Hollant voerden, en afkomstich zijnde
„ door legitime linie van de Graeven van Hollant,

„wel mochten gedachten krygen, om het selfde
„Graeffchap aen den ouden en rechten Stamme te
„brengen. *Philippus* dit alle over denckende, niet
sonder eenige vrees, heeft niet vertoeft, om
door den sijnen by Paus Calixtus de gedaene
verkiefsinge van *BREDERODE* te niet te maec-
ken, en de onwettelijcke gedaen op sijnen ba-
staert soon David, ten effecte te brengen door ge-
volchde confirmatie. Ondertusschen heeft *Bis-
schop Gysbert*, (bemerckende alle dit onheyl by de
Cabbeljauschen veroorsaecht te zijn) voorgenomen de weerdicheyt hem met recht opgedraegen,
door macht van waepen staende houden. En
als het geruchte liep, dat *Philippus van Burgundien*
tot Utrecht soude komen, om sijnen bastaert soon
in de possessie te stellen, heeft den *bisschop Gysbert*,
door bestel sijnes broeders, die t'hoofd van de mi-
litie wesen soude, alles ten Oorloge noodich ge-
reect gemaect, om alsoo over de Bisschop-lijcke
macht niet te disputeren, maer te vechten. Nochtans de saecken van alle kanten insiende, en om
de macht des Hertochs, die Graeve van Holland
was, heeft ten laetsten het gantsche werck, ende
de dispositie van sijn recht overgegeven in handen
vanden Hertoge van Cleve, en *Heer Reynoudt* sijn
broeder, t'gene sy goet vonden gedaen of gelae-
ten, dat soude hy als een uyt spraecke van arbiters
nac-

nackomen. Dese Heeren en hebben haer selven soo een gewichtich point niet alleene toevertrouwt, maer hebben tot Raetsluyden by haer genomen noch eenige andere van aensien, als Johan van Renes, Domdeken, Johan Proeys, Jacob van Montfoort, en andere, die op de naevolgende condition een accoort beraemt hebben, en alsoo de heftige verschillen by gelecht.

„ Dat *Gysbert van BREDERODE*, die tot Bisschop
 „ gekoren was, uyt sijnen vryen wille, de Bif-
 „ schoplijcke waerdicheyt soude overgeven aen
 „ David van Burgundien, behoudende sijne Dom-
 „ proofstye, en sijne Proofstye tot Oude-Mun-
 „ ster, by welcke Titulen en Ampten *Philippus*
 „ van Burgundien hem voegen sal de Proofstye van
 „ Donatianus tot Bruggen. En sal David aen hem
 „ jaerlyx betaelen, de somme van vier duysent,
 „ goudt guldens, en voor de kosten tot desen dach
 „ toe gedaen, eens de somme van vyftich duysent
 „ Leeuwen guldens. En wat aengaet het Bisd-
 „ om van Teruanen, sal David, soo lange hy leven sal,
 „ aen BREDERODE betaelen, en dat alle jaer, de
 „ somme van twee duysent Fransche guldens.
 „ Daer en boven sal *Philippus BREDERODE* noe-
 „ men tot eerste Raedt van geheel Hollant, op
 „ dobbel tractement.

Alsoo is BREDERODE gedwongen geweest de
 ver-

*Heuterus
 in notis ad Ge-
 neal. Brederod.*

*Idem in
 Philippo Bono
 pagina mibi
 142.*

verkregene waerdicheyt te verlaeten, niet langer als een jaer en vier maenden in t' besit des selfs hebbende geweest. Soo vele vermach en het geweld der machtigen, en quaede praettycken der haetische menschen. Als David den bastaert van Burgundien in de Bisschoplijcke waerdicheyt was bevesticht, heeft eer volgens lust, als reden, met een groote licentie alles beginnen te verrichten, en ophaelende de oude vyantschap, heeft *Gysbert van BREDERODE* by de vier jaeren gevangen gehouden, die door tusschen spreeken van goede vrienden op sijn vrye voeten is gestelt. Is sulx nochtans niet geschiet sonder verminderinge van sijn recht, als moettende af stant doen van sijne groote Proostdye, en t' jaerlyx pensioen, t' welck hem volgens het opgericht accoort uyt de inkomsten van het Teruaensche Bisdome moest uytgekeert werden. En siende alles geschieden tot sijn naedeel, uyt den ingenomen haet van David jegens hem, en verdrietich werdende over de onrechtmaetige regeringe des selfs, is nae Breda vertrocken, en aldaer gestorven in den jaere duyfent vier hondert acht ende seventich, leght begraven in het Klooster der Carthuysers buyten Geertruydenberch. Heeft verscheyden bastaert-kinderen naegelaeten, acht sonen, ende vier dochteren, waer van verscheyden Geestelijcke Persoonen geworden zijn,

Heda fol.
 292.
Suffridus
in Appendice.

Hollantsche
Kronijck fol.
 196.

Buchelius
in notis ad He-
dam. pagina
 308.

zijn, andere getrouwt en kinderen gekregen. Doch de wraeckgiericheyt van den Burgundischen bastaert en konde niet voldaan worden in eenen *Gysbert van BREDERODE*, maer de lanckbedachten haet, moest oock gaen tegens *Gysberts broeder*, die vele smaetheden en tormenten door occasie van eenige valsche en opgeraepte praesumptien hem aengedaen, heeft moeten uytstaen. Want op eenen tyt wanneer *Raynoudt van BREDERODE* sich onthiel tot Wyck te Duerstede, is Bisshop David aldaer gekomen, en heeft den voornoemden *Raynoudt*, die Ridder was van de Ordere, het Gulden Vlies met eenegroote onwaardicheyt, in t'gesichte van ieder een, t'welck te meer verachtelijck was, van den hals geruckt. Beschuldicht hem van schelmstucken, en sijne kinderen van verraderye, en laet hem om dier versonnene oorsaecken in de gevanckenisse werpen. En in die alle konde dien ouden haet niet vergenoecht zijn, soo wyt gaeptese, men moest oock tot de torture gaen, en een Ridder van de waerdichste Ordere, als een van de swaerste crimineelen, ter palye brengen. Men pynicht en reekt den onschuldigen, om iets door des selfs onlydelijckheyt tegens waerheyt en gewisse uyt te persen, t'welck tot Vonnis en straffe eenen voer mochte geven, soo van hem selven, als van de sijne.

Maer de onschuldicheyt ontrent de opgedichte feyten, heeft het gemoet van *Raynoudt* soo gesterckt in't midden der tormenten, dat hy veel eer heeft voorgenomen alles geduldich uyt te staen, dan iets tot sijn naedeel, tegens waerheydt te bekennen, alwaer het schoon met belofte van vryinge. Ten laetsten, wanneer David vernam niet bekend te zijn, t'welck culpabel was, door de aengedaene wreetheyt, heeft niet verder dorven gaen; te meer door dien *Hertoch Carel van Burgundien* eenich bericht gekregen hadde, van *Raynoudts* getrouwicheyt, en onschuldicheyt, belangende sijne beschuldigingen. Schryft dienvolgens aen Bisschop David, dat men den Ridder tot hem soude oversenden, en terwyle het eene was van de Ordere des Guldenen Vlieses, verstont dat de judicature over den selven hem met de andere Heeren van de selve Ordere was competerende. Laet dienvolgens een gebodt uyt gaen, dat indien daer iemant iets hadde tegens *Raynoudt*, die soude op eenen gesetten tyt voor hem verschynen, en sijne aen klachte doen. Niemant openbaert sich, dan alleen eenige van David den Bisschop af gesonden, om niet te schynen een faute begaen te hebben, en niet sonder reden tegens *Raynoudt* soo straf te zijn geprocedeert. Sy begeeren van Davids wegen dat *Raynoudt* weder in hechtenis soude gestelt

wer-

Byvoechse-
len van Guic-
ciardin in sij-
ne beschryvin-
ge van Hol-
lands.

werden, en brengen nochtans niets in tegens hem, dat met eenige waerschynelyckheyt voor heele of halve proeve konde aengenomen werden. Sulx dat *Carel van Burgundien* vergeselschapt met Graef Engelbrecht van Nassauw, Johan Heer van Cric-kii, Graef Simon van Lalaine, de Heere van Montigny, en andere, de saecke rypelyck overwogen hebbende, *Raynoudt* voor ontschuldich en onnoofel heeft verklaert, en hem in sijne voorgaende waerdicheyt herstelt.

Hollandsche
Kronijck, dis-
rif. 30. fol.
194. 195.

Als Bisschop David bemerckte, dat dit qualijck by ieder een soude luyden, datmen een Ridder, van de Heerlijckste Ordere sonder recht en reden ter torture geleyt hadde, en ten minsten van den Bisschoplijcken Stoel geweert behoorde te werden alle ongerechticheyt, gaf voor, door valsche beschuldigingen van eenige, die hy meynde oprecht te wesen, bedrogen te zijn. En sijn gewisse hem, beginnende te prickelen over desen Godt loosen handel, geliet sich met *Raynoudt* te willen versoenen, en beloofde door eenige Vrienden van *Raynoudt*, sulx te sullen doen, als sy souden oordeelen tot herstellinge van *Raynoudts* eere dienstich en noodich te zijn. En wert toegeseght dat tot Vianen een Collegie van Kanonicken soude door David opgerecht werden. Doch daer en is niet op gevolcht door dien niet lange nae dese onwaerdic-

Heda Hi-
stor. pag. 294.

heden, te weten in den jaere veertien hondert, drie en seventich den seftienden October *Raynoudt* deser werelt is komen te overlyden, niet sonder achterdencken van fenyn, t'welcke hem in den, dronck gemengt was. Hoewel andere gevoelen, dat de sieckte ontstaen soude wesen, door het drincken van vervuylde Wyn. Het zy hoe het zy, dit is niet sonder bedencken, dat Bisschop *David* hem liever van kant heeft gesien, dan anders achterdencken houden van weerwraecke, die mischien *Raynoudt* en sijne Vrienden by occasie ontrent den Bisschop souden oeffenen.

Heeft naegelaeten veele legitime kinderen, (behalven vyf bastaerden) als *Anna*, die andere *Iohanna*, noemen, is in haere kintsheyt overleden, *Iodoca*, die ongeschuwt blyvende, t'Utrecht in Jerusalems Klooster haer leven geeyndicht heeft, *Iola*, die mede tot Bergen in Henegouwe een devotaris geworden is. *Iohanna*, de welke nae datse lange jaeren by *Vrouw Margaret*, laetste Huysvrouwe van *Hertoch Carel* haer gehouden hadde, in het hoofsche leven een weerlien krygende, te Gent in het Klooster van de Clarissen is gegaen, en heeft aldaer haer leven geeyndicht. *Walravia* is getrouwt aen *Iohan van Gaveren*, Heere van *Sint Aechten-roede*, in het lant van Luyck. Dit zijn geweest alle de dochteren van *Raynoudt*, heeft daer en boven

nae-

naegelaeten twee sonen , *Walraven* den outsten, zijnde de *negentienste Heere van BREDERODE*, ende *Fransois* den anderen , van wiens seyten, hier nae sal gesproken werden.

En hadde *Raynoudt* op sijn sterfbedt zijne naegelaetene weduwe *Vrouwe Iolenta*, bevolen de Voochdye sijner kinderen voornoemt, en dat met goetvinden en toestemminge van *Hertoch Carel*. Doch heeft dese Voochdyschap de goede Weduwe veel onheyls en schaede in den Lande van Vianen en Ameyde toegebracht. Want in den jaere veertien hondert vyf en seventich, quamen de sonen van *Walravia*, die gewesene suster van *Raynoudt*, te weten *Walraven Heer van Amerojen*, en *Raynoudt Heer van Broeckhuysen*, Ridderen, en twisteden met *Vrouw Iolenta*, over de regeringe der onmun-digen, meynende dat haer de selve toequam. Daer door een twist en oproer onder den Borge-ren tot Vianen ontstont; eeniger der selver het houdende met *Vrouw Iolenta*, andere voor *Walraven* en *Raynoudt van Waerdenborch* staende. Te meerendeel nochtans ongenegen, door op maeckinge tegens de weduwe, is de selve genootsaeckt geweest met haere kinderen, om alle vordere onheyle te vermyden; op t' Slot Batesteyn haer te begeven. Schryft van daer eenen brief aen Heer *Walraven* van *Haesten*, een haerder Vrienden, met versoeck

van eenich Krychs-volck ter hulpe. t' Welck oock geschiede, sulx dat *Walraven* en *Raynoudt* gebroederen met den haeren *Vianen* moelsten verlaeten. Heeft dienvolgens ruste gehadt tot in het begin der regeringe van *Vrouw Maria* dochter van *Hertoch Carel*.

Ontrent die tyt schreef M^r. Geraert Calslaegen Advocaet van Gent, uyt naeme des Hertoge van Gelre aen *Vrouw Iolenta*, dat het niet ongeraetsaem soude wesen, indien se met haere kinderen nae Gent trock, om *Vrouw Maria* haere devoiren op te draegen, en alsoo haere kinderen met eenen te bevelen, dat se mochten in dienst zijn van de jonge Gravinne. Neemt sulx met den eersten voor, en latende het gebiedt des Lantschaps *Vianen* en *Ameiden*, voor eenen geringen tyt aen Sweeder van *Vianen*, bevordert haere reyse. Eenige Borgeren die twistgierich waeren, hebben dit ten quaeden geduyt, en verstonden dat *Walraven* en *Raynoudt van Waerdenborch*, (die voor desen onder de Borgeren een twist veroorsaect hadden,) de bedieninge toe quam. Sulx dat Sweeder met eenige Borgeren, die t' met hem hielden, op t' Slot Batesteyn sich onthielden, laetende *Vianen* aen *Walraven* en *Raynoudt* voornoemt. En als Sweeder aen *Vrouw Iolenta* geschreven hadde om Orde-re, en wat te doen soude staen, soo heeft in't wederke-

keeren *Raynoudt* den Bode waergenomen, en de brieven onderschept, die van *Vrouw Iolenta* aen Sweeder geschreven waeren. Snyder het boven geschrift af, en set boven het signature en de naeme van *Vrouw Iolenta*, daer wit Papier genoeg gelae,, ten was, even als of het waere by haer gelaft. Men,, soude het Slot op goede conditien aen de ande,, re overgeven, en dat met den eersten, nae dien,, sy geen middel sach, tot haerder ontsettinge. Desen brief soo doleuslijck gefabriceert stiertmen aen Sweeder op t' slot Batesteyn, met den selven Bode, die van den handel kennisse hadde, doch met gelt omgekocht was. Welcken brief by Sweeder geopent en gelesen zijnde, achtervolcht het gebot, soo hy meende van *Vrouw Iolenta*, komt over een met *Raynoudt* in deser voegen: dat een gelijk ge,, tal van luyden wedersijts het slot soude bewae,, ren, en verplichten den anderen met eede, om,, malkanderen geen hinder of schaede aen te,, doen. Is daer nae de geheele saecke by gelecht, en belooft *Raynoudt* de Stadt en het slot te sullen ruymen, mits dat hem voor eens uytgereyckt worde vier-duysent Rynsche guldens.

Ondertusschen was *Raynoudt's* outste sone *Walraven* gekomen tot sijne jaeren, en was in rustige besittinge van de Stede Vryheyte en Lantschap van Vianen. Doch het enduerde niet lange, dat Vianen

nen buyten Oorlochs beroerten gestelt wiert. Want in den jaere veertien hondert twee en tachtentich was daer een Oorloch tusschen die Hollanders ende Utrechtse. En als het gebeurde dat eenige die uyt het Sticht verdreven waeren, haer nae Vianen begaven, en by die van Vianen ingenomen wierden, hebben die van t' Sticht sulx qualijck genomen, en occasie gesocht om die van Vianen eenich voordeel af te sien. t' Gebeurde dan ontrent de selvetyt, dat te Vianen eenen Dijck-graef was, Gysbert geheeten, die de sijde hielt van die van Utrecht tegens de Hollanders. In sulcker voegen, dat hy ook den Utrechtsen knechten, die t' Block-huys aen de Vaert, anders *Vreeswijk* genoemd bewaerden, om die van Hollant te beschaedigen, van alles toevoer dede. Waer over hy by den Drossaert en de Magistraet van Vianen is aengesproken, en met harde woorden bejegent, als die wilden de neutraliteyt oprechtelijck gehouden hebben. Dit heeft desen Gysbert verdrotten, is daer op nae Utrecht getrocken, en presenteert die van Utrecht Vianen te leveren, indien se slechts een redelijck getal van Ruyteren en Knechten daer nae toe stierden. Wees aen, datmen de Hollanders daer van daen, groote ongegentheyt en schaede konde aendoen. Die van Utrecht keuren sijn voorgestelde niet ondienslich te wesen, en senden den volgenden

den nacht onder t' beleyt van Vincent van Swanenborch, wesende een Ridder maetich Persoon, eenich Krychs-volck nae Vianen, die door de aenwyfinge van Gysbert met ladderen de mueren beklimmen, en met een goet getal in de Stede raecken, andere zijn door de lantpoorte daer in gereden, die met eenige instrumenten wiert geopent. Verscheyden borgeren komen ondertusschen op het geraes, dat gehoort wiert, in de waepen en, onwetende van het verraet, stellen haer te weer, doch te laet, soo dat eenige der selver doot geslaegen, en andere gequetst wierden. Ondertusschen trocken ten Poorten in, ontrent de drie hondert Ruyteren, en maecken haer ten vollen Meester van de Stede, uytgenomen de Leck-poorte. Dese was beset van eenen *Walraven bastaert van BREDERODE*, die deselve met eenige by hebbende borgeren soo bewaerde, dat de Utrechtse knechten, de selve nae eenich gevecht moesten verlaeten. Trecken nae het Slot Batesteyn, t' welck mede beset was, van die van Vianen, en eysschen het selve op, mits dat de besetters sullen mogen uyt trecken met haeren goeden onbeschaedicht, uytgenomen de ballingen en vluchtelingen van Utrecht. *Joris bastaert van BREDERODE*, die het slot bewaerde gaf tot antwoord het uysterste te willen afwachten, oordeelende dat het Slot soo schielijck niet en be-

*Kronijk
van Hollande
sect. 31. cap.
42. fol. 233.*

hoorde overgegeven te werden. Waer op Vincent van Swaenenborch met geweld op het Slot aenvalt, en het selve stormenderhant in neemt, alles ten roove gevende, wat daer op gevonden wiert. *Ioris van BREDERODE* was gewecken met eenige weynige op den grooten Tooren Simpol genaemt, die mede opgeeyfcht wiert by de Utrechtse. En naedien *Ioris* geen waepenen by der hant hadde, om den Tooren bequaemelijck te bewaeren, en alle hope van ontfet afgesneden was, neemt voor in tyts op een goet accoort den Toorn over te geven. Als de Utrechtse van het Slot en den Tooren Meester waeren, soo zijnse wederom getrocken nae de Leck-Poorte, dewelcke by *Walraven Bastaert van BREDERODE* tot noch toe bewaert was. Doch vernemende dat alles was ingenomen, sulx dat alleen de Poorte te bestormen overich was, heeft sich met de sijnen, behoudens lijf en goet mede overgegeven.

*Heda pag.
296.
Buchel. in
not. ibid.*

Ondertusschen viel Vincent van Swaenenborch met sijn by hebbende Krychs-volck nu en dan uyt op de Hollanders, en dede met partyen ten platten Lande onder de selve groote schaede. Perste oock nu en dan den Borgeren van Vianen eenich geldt af, en gelijk het gaet door wanbetaelinge der soldaeten, moesten de Burgeren het ontgelden. Ten laetsten nam voor Vianen

te verlaeten met sijn by hebbende Krychs-volck, mits dat de Borgeren hem souden voor eens op brengen de somme van vyf duysent en vyf hondert rynsche guldens. t'Welck oock by die van Vianen beloofst is, veel liever willende uyt koopen die ongelegentheyt van eenen ongebondenen hoop, dan altyts in onruste wesen. Schryven dese gelegentheyt over aen *Heer Walraven Reynoudts Sone*, die sich met den Graeve van Hoorn tot Woudrichem een wyle tyts hadde opgehouden. Hy komt vandaer nae sijn geboort plaetse, brengt te wege, dat de penningen aen Vincent van Swaenborch getelt werden, en neemt t'volle besit, van sijns vaeders Heerlijckheden.

Nae die tyt ontrent den jaere veertien hondert acht ende tachtentich, als Frederick de derde, Roomsche Keyser tot Franckfort gekomen was met de Keurvorsten, en sijn soon *Maximiliaen Roomsche Koninck* gekoren, tot Aken soude bevesticht werden, soo is die eere aen *Walraven* bewezen, dat hy met eenige andere Heeren, in tegenwoordicheyt veler Vorsten, Ridder wiert gellae-gen. Nae welcke tyt hy oock in soodaenich een aensien by *Koninck Maximiliaen*, daer nae *Roomsche Keyser* is gekomen, dat die hem in verscheydene publycke Instrumenten den Eertytel gegeven heeft, van te wesen, *sijnen lieven en getrouwen Neve.*

*Instrument
van den jaere
1493. den
11. Meedis.*

Met welcken hoogen Tytel den selfden oock bejegt heeft Frederick Marckgraef van Baden, Bisschop tot Utrecht, die goede vrientschap en naebuurschap met *Walraven* onderhouden heeft. Sulx dat de selve alle voorverhaelde moejelikheden te boven zijnde gekomen, nae die tyt eene geruste besittinge sijner goederen gehad heeft, en geregeert onder de sijne met minne en liefstallijckheyt.

Instrument
van den 16.
Meert des sel-
ven jaers.

Instrument
van den jaere
1501. Op den
20. April.

Vander
Burch Histor.
Sabaud. Du-
cum in Ama-
deo 8.

Hadde ten wyve genomen *Margareta*, de welcke andere doch te vergeefs den naeme geven van *Iohanna*. Sy was de jonckste *Dochter van Heer VVolphard van Borselen, Heere van der Veer, Vlisingen, Duyvelandt, en VWest-Cappelant, en Vrouw Carolotta van Bourbon*. By dese *Margareta* (die van s' Vaders sijde volgens de genealogien van de Hertogen van Swaven haeren oorspronck neemt) hadde *Heer Walraven* van jonckx op verkeert, sulx datse met den anderen spelende, malkanderen genegen waeren, en alsoo heeft de genegentheyt toe genomen, tot dat *Margareta* houbaer was. Als dan de Vader van deselve haer tegens haeren wille aen een ander Heere meynde te verloven, heeftse voor haer genomen met *Heer Walraven* te trecken nae sijne Stede van Vianen, t' welck oock is geschiet, en zijn aldaer aen den anderen getrouwt. Dit wiert seer qualijck by *Maximiliaen*, doen ter tyt *Roomsch*
Ko-

Koninck genomen, die om dat Walraven de selve, gevoert hadde binnen sijnen Stede tot Vianen (t'zijn de woorden van den remissie brief ten voordeele van Heer Walraven geobtineert) de goeden van den selven ende sijne Huisvrouwve hadde doen stellen in goeder bewaeringe; Doch is ten laetsten door tusschen spreucken van goede vrienden, wederin de gunste des Koninx geraeckt, die hem sijne begaene faute quyt-scholt, by openbaere brieven.

Instrument
van den jaere
1490. In de
Oochst-maent.

Sijne vrouwe, heeft hem gebaert twee sonen., *Raynoudt de derde* van dien naeme, waer van hier nae in 't breede sal gesproken werden, en *Wolphardt de jongere*, die wiert *Heere van Cloetingen*, en der *Landen van Volsholl*. Dese hadde tot eene vrouwe genomen *Adriana*, *Dochter van Iohan Back*, *Heer tot Asten*, de naegelaetene *Weduwe*, van *Iohan van Arckel*, *Heere van Henckelum*. En gewan by de selve twee kinderen: eenen sone *Raynoudt de vierde* van dien naeme, (waer van hier nae breeder,) en eene dochter nae haere groot-Moeder *Margareta* genoemt. De welcke trouwde aen *Iohan van Wittenhorst*, vry *Heer ten Horst*, en stierf op het Slot tot Oosterwyck. Het Lichaem is van daer nae Vianen gebracht, en wiert ten graeve bestelt in 't Choor van de Kercke aldaer inden jaere vyftienhondert acht en veertich.

Daerenboven heeft *Margareta van Borselen Walraven* gebaert twee dochteren, de eene hiet *Fran-*

cisca, die trouwde aen *Hendrick van Meroden*, *Vryheer van Peterson*, *Duffel*, *Pernes*, en *Westerloo*. De andere was genaemt *Carola* of *Carolotta*, dewelcke getrouwt zijnde aen *Iohan Burchgraef van Montfoort*, gebaert heeft, *Ioost Heer van Montfoort*, nae sijns Vaeders overlyden, *Hendrick Heer van Abbenbroeck*, en *Francisca* daer nae vrouwe van den *Graeve van Manderscheit*. Nae dat vrouw *Margareta van Borfelen* was overleden, is *Walraven* tot het tweede houwelyck getreden, en nam tot eene vrouwe, *Anna Graevinne van Nieuwen-Aren*, de welcke hem vele kinderen heeft gebaert, naementlyck *Fransois* die, tot *Eyndhoven* onder een waeter molen raeckende, verdronck ontrent den jaere vyftien hondert negen en twintich. *Baltazar Heere van Bergen in Keniëmerlandt* ontrent *Alckmaer*, was *Houtvester* van *Hollant*, en hadde tot eene vrouwe *Catarijn*, dochter van *Bronchorst* en *Batenburch*, suster van de *Heere van Hunnepel* ontrent *Santen in Cleefs Lant*. *Walburch*, die trouwde aen de *Graeve van Benthem* en *Steinfordt*. *Iolenta*, die ten Houwelyck gegeven wiert, aen *Iacob de Bourge Heere van Fallais*. *Margariet*, die tot *Abdisse* gekoren wiert te *Thoor* in t' *Sticht Ceulen*. *Maria* dewelcke trouwde aen *Godefroy Millendonck Graeve van Goor* en *Vronenbroeck*. Heeft noch andere kinderen gekregen by *Vrouw Anna*, maer welckers naemen niet aengetogen en zijn,

om dat de selve in haere kintsche daegen zijn gestorven. En is eyndelick *Heer Walraven*, in goeden ouderdom deser Werelt overleden, t' was in den jaere vyftien hondert een ende dertich, op den veertienden dach van Januarius, en licht begraven by sijne voor Ouderen in de Kercke tot Vianen.

Sijn jonger Broeder *François van BREDERODE*, als voor henen geseyt is, was een harde Partye van de Cabbeljausche. En om dat sijn Grootvaeder door aenraeden der selver soo schandelijck mishandelt was, dede haer soo veel quaets aen, als hy immer konde. Hy wiert uyt de Hooge schole van Leuven gehaelt, daer hy ter studie lach, by die van de Hoecksche sijde, om te wesen haer tot een voorstander. Al hoewel dese jonck van jaeren was, hadde nochtans een goet beleyt, en daer by een over männelijcke dapperheyt. En naedien de Cabbeljausche alles nae haeren wensch kregen, overmits de Stadthouder van Hollandt Johan van Egmont, Heere van Purmereynde, haer genegen was, soogebeydet datter vele van de Hoecksche in Ballingschap wierden gedreven. Dese voegen haer by *François van BREDERODE*, met eenige Vlaemingen, tegens *Maximiliaen Graeve van Hollandt*. En siende geen voordeel met gewelt te doen, maeckt *François van BREDERODE* een aenflach

slach op Rotterdam, t'welck, hem oock wel geluckte sulx dat hy Meester wiert van de Stadt. Vant aldaer vele buyts, en allerhande gereetschap ter Krychs-rustinghe noodich, oock eenige schepen, die in het Ys bevrozen laegen. Sulx dat hy van meeninge was daer van daen den Oorloch te beginnen, en gevoegelyck te continueren. Maeckt geheel Hollant soo te Waeter als te Lande onvry met stroopen en plonderen, Delfs-haeven wiert mede by hem afgeloopen, en in den brand geset. En terwyle dat hy niet alleen onvertsaecht maer oock archlistich was, verscheyden aenslaegen dan op de eene, dan op de andere Stadt in Hollant voornam, zijn de meeste Steden genootsaeckt geweest Krychs-volck in te nemen tot haerder versfekinghe. Niet tegenstaende dit alle, wiert evenwel het platte Landt verdorven, door dien de Krychsluyden geheel Hollandt door plonderen, sulx dat *Maximiliaen Graeve van Hollandt* voornam de Stadt Rotterdam te besetten, om alsoo het uytloopen den Hoeckschen te benemen. Sendt eene groot getal van soldaten met sijnen Oversten Stalmeester, en laet de Stadt becingelen. Dit hadde al een wyle geduert, soo dat de victualie dien van binnen begonde te ontbreken. Verscheyden wierdender daegelyx gevangen, oock omgebracht van de Hoecksche, die poochden door te dringen,

om,

om die van binnen te versien van nootdruft. Als *François van BREDERODE* sich in dese uytterste noot met de sijnen gestelt siet, geen ontset voorhanden zijnde, vant geraetsaemer in tyts noch eenige vorderlijke conditien te bedingen, dan daer nae sich te moeten op genaede en ongenaede overgeven. Accordeert dienvolgens met den Oversten Stalmeeester, ontrent het ruymen van de Stadt, op foodaenige eenen voet; dat hy, met alle die wilde, vry en vranck uyt soudentrecken met haere Bagagie, en de andere die in de Stadt soudent willen blyven, noch aen den lyve noch aen haere goedere soudent beschaedicht werden. Ondertusschen die in de belegeringe gevangen waeren, moestent met den hals bekoopen; onder de welcke oock gevonden wiert, *Ioris, bastaert van BREDERODE*. Korts nae het overgaen der Stadt, heeft *François van BREDERODE*, tot krygen genegen, op gelegentheyt gewacht om eenich voordeel op de Cabbeljausche te winnen. En uyt Hollandt door de macht van *Maximiliaen* verdreven zijnde, treckt met veele ballingen der Hoecksche partye nae Sluys in Vlaenderen, maeckt die geheele vaert onvry, stroopt met sijn by hebbent volck tot onder Dordrecht. Hadde eenen aenslach voor op Goeree, t welck hy met behendicheyt meynde in te nemen, doch het viel heel anders uyt, als wel

door zijn beleyt was voorgenomen. Want Jan van Egmont Stadthouder van Hollant, vaert hem tegen met vele schepen, wel versien, sulx dat het op een hart treffen aenquam. Maer BREDERODE hoewel moedich in 't vechten, nochtans in macht swacker, konde Egmonts volck tot geen wycken brengen, soo dat nae een hart en lanckduerich waeter gevecht der sijner vele verslaegen en wech gedreven wierden. BREDERODE niet te min, hoewel swaerlijck gewont, verstaet tot geen overgeven, naedien hem bekend was den haet der Cabbeljausche tegens hem. Woude daerom, zijn selven veel liever aen de Waeterbaeren, dan aen sijne doot Vyanden vertrouwen. Sprinckt met sijne wonden buyten boort, van meyninge zijn selven met swimmen te behouden, doch wort met schuytjens vervolcht, en gevangen. Is uyt den slach nae Dordrecht gevoert, alwaer hy weynige daegen daer nae van sijne wonden stierf. t Was in t jaer doen men schreef veertien hondert negen ende tachtentich, en wiert begraeven in t Klooster der religieusen van der Augustynen Order aldaer. Hy is niet over de vier en twintich jaeren geweest, en nochtans in beleyt en couragie foodaenich, dat hy sijne jaeren in dien deele verre overtreffe. Soude indien hy waere in het leven gebleven een schrick geworden hebben van de Cab-

*Guicciardin
in't Byvoech-
sel van de be-
schryvinge
van Hollands.
p. 228. 238.
den Auteur
van de Bata-
vische Arca-
die, en eenige
by den selven
geallegeert.*

Cabbelausche partye. Vele van de gevangenen, die in den Scheep-strydt in handen van haere Vyanden gevallen waeren, zijn onthoofd, onder anderen mede *Walraven* en *Hendrick bastaert sonen van Gysbert van BREDERODE, Eleet tot Utrecht.*

Nae dat *Walraven* als voor henen geseyt is, overleden was, en sijn jonger broeder in den slach gewondet, sonder kinderen nae te laeten gestorven, zijn de goederen van BREDERODE, *Vianen, Ameyden &c.* gedevolveert op *Raynoudt de derde* van dien naeme, outste sone van *Walraven* in de Ordere de *twintichste Heere van BREDERODE.* Was daer en boven *Heere van Haverinkourt, Burchgraef van Utrecht* en *Opperr-houtvester van Hollandt.* Stondt ten vollen in de gunste van *Keyser Carel de vijfde*, die hem oock *Ridder* maeckte van de Ordere des *Gulden Vlieses*, *Raet van sijne Caemere*, ende hem die eere bewees, van te noemen verscheyden reysen, in publiclycke munimenten, *sijnen beminden Neve.* t' Selve oock dede in alle haere brieven aen *Raynoudt* geschreven, *Maria Koninginne van Hungaryen*, die *Suster* was van *Keyser Carel.* Eensdeels ten insichte van sijne weerdicheyt, andersdeels om dat *Raynoudt* de *Koninginne* door aliancie bestont, getrouwt hebbende *Philippa*, of *Philippina van der Marck*, *Dochter van Robbrecht, Graef van der Marcken Arenberch, Heere van Esdaan.* Sy was de *Suster van Everhardt van*

Instrument van den jaere 1532. den 15. Julii. En eenen Brief gedateert den 27. Sept.

der Marck, Cardinael, Bisschop, ende Prins van Luyck. By dese Philippina gewan Raynoudt vele kinderen, vyf sonen, en even soo vele dochteren. De naeme der outste dochter was Margareta, dewelcke ten Houwelijck gegeven wiert aen Peter Ernst, Graeve van Mansfeldt, Stadthouder van Luxenborch, en baerde hem twee sonen, Carel en Philips van Mansfeld. De andere dochter Francisca genoemt, een afkeer hebbende in de Werelt, heeft haer onder eene Ordere van Adelijke Jofferen in Vranckrijk begeben, en wiert aldaer over de andere gestelt. Iohanna, de derde dochter van Raynoudt trouwde aen Iooft, Vryheer van Bronchorst, Batenborch en Hunnepel. Die Iohanna volchde was Helena, schoon en uytinement van aengesicht, wiert ten Houwelijck gegeven aen Thomas Perennot, Graeve van Granvelle, Heer van Chantonnette in Burgundien, die een broeder was van den Cardinael Granvelle, Bisschop tot Atrecht. Dese wiert met foodaenige eere en reputatie over geleyt, soo haest sy getrouwt was, als oyt de grootste Princeesse geschiet is. Want Philippus de tweede op de derde dach van sijne blyde inkomste des jaers vyftien hondert negen ende veertich, geleyde de nieuw getrouwde Helena, met de beyde Susteren van Keyser Carel, Heleonora Koninginne van Vranckryck, en Maria Koninginne van Hungaryen, met den gevolge van veele Princen en Heeren,

ren, met eene groote statie van des Princen Logys
 t'Antwerpen, tot in den Huyse daer den *Bisschop*
 van *Atrecht* Broeder des Graeve van *Granvelle* gelo-
 geert was. En daer wiert ter eere van de nieuwe
 getroude op den Oever voor de Munte een schoon
 steekspel van twee partyen seer konstich op het on-
 versienst bereyt; endat vry sonder Tenten, sonder
 baillien of steekaten, met openen velde en vryen
 loope. Elcke partye hadde op haere sijde vyftich
 musquettiers, die op den anderen soudon los bran-
 den. De Trompetters ten beyden sijden gestelt,
 en begonnen soo haest geen geluyt met de Trom-
 petten te slaen, of ieder een rechte de sijne lancie.
 Daer sagmen de Peerden met grooten moede, en
 gedruys tegens malkanderen aen loopen, de Har-
 nassen kloncken, stucken en splinters van Lanci-
 en, de Pluymen van de Helmeten stoven in de
 lucht. De musquettiers vyftich ter eenre, en vyf-
 tich ter andere sijde, ontdeden haere vleugelen, en
 schoten sonder ophouden seer dapperlijck, sulx
 dat van getier de Stadt, en de Lucht met vier en
 roock vervult wiert. Ten laetsten zijns weder-
 sijts nae dese vertoonde schermutseringe van mal-
 kanderen geraeckt, en de Bruyt is met de statie
 des Princen, ende beyde der *Koninginnen*, seer fee-
 stelijck van daer geleyt. De jonckste dochter van
Raymoudt was *Antonia Penelope*, dewelcke trouwde

Kronijck
van Hollande
onder Carel de
5. fol. 113.

aende Graeve *Antony van Isenburch* : sulx dat de dochteren van *Raynoudt* aen groote personagien, ten wyve gegeven wierden. De twee jonckste, of laetste daer ick van gesproken hebbe, zijn aengenaem en liefstallich geweest by de *Koninginne Maria, van Hungarien, Regente der Nederlanden, Suster van Keyser Carel de 5.* Die oock des versocht zijnde haer beyden soodaenige certificatie van haeren oorspronck gegeven heeft, als weynige souden, kunnen by brengen, en elck de Doorluchticheyt van het huys van *BREDERODE* bekend maecten. Hebbe dienvolgens niet ondienstich geacht, als ick hier vooren beloofd hadde, de selve van woorde tot woorde hier in te voegen.

Certificatie
Brief van
den laetsten
Mari. 1535.

„ Maria &c. Certificeren met desen openen,
„ brieven, dat onse lieve Nichten *Penelope en Hele-*
„ *na*, wettige dochteren van onsen lieven en ge-
„ trouwen Neve *Ridder van der Ordere van den Gul-*
„ *den Vliese* der selver *Keyserlijke Majesteit Hee-*
„ *re Raynoudt, Heere van BREDERODE, Vrybeer tot*
„ *Vianen &c.* Verkregen van onse lieve en getrou-
„ we Nichte vrouw *Philippina van der Marck*, van
„ rechten afkomst geboren en gedescendeert zijn,
„ niet alleen van haeren vier enckelen ofte quar-
„ tieren van oudts ten minsten van goeden vryen
„ Edelen *Bacnre-heeren Stammen*, maer van haer-
„ ren seltien quartieren. Te weten van haere
„ voor-

„voorschreven Vaders en Moeders iegelijcken sij-
 „den van acht enckelen, daer van de sommige zijn
 „doorluchtich ende hoochgeboren, eertyts gede-
 „scendeert geweest van den bloede van onsen
 „voorsaeten respectie, de Roomsche Keyseren,
 „ende die Roomsche Koningen, die Koningen
 „van Vranckrijck, die Koningen van Hungaryen,
 „die Hartogen van Beyeren, ende die Hartogen
 „van Bourbon, ende die Graeven van Holland,
 „ende die Graeven van der Marck, gelijk dat in
 „de certificatie van de waepenen ende quartie-
 „ren van den selven haeren afkomsten by den
 „Koninck van den Herauten der Keyserlijcker
 „Majesteyt gemaeckt, op den naestleden dach
 „van dese tegenwoordige maent van Meert naer-
 „der verklaert is.

Dese voorverhaelde zijn geweest alle dochte-
 ren van *Raynoudt*, die daer benevens oock ver-
 scheyden oudere sonen gegeneroert heeft, als
Philips den outsten, die noyt getrouwt is geweest.
 Trock nae den Oorloch buytens' Lants, en wiert
 van sijn Vaeder door toestemminge van *Carel de*
vijsde, in de Heerlijcke goederen ont-erft. Is ge-
 storven te Milanen, in't jaer duysent vyf hondert
 negen-en-vyftich, en leght begraeven buyten de
 Stadt, in't Klooster der Franciscanen.

Nae *Philips* gewan *Raynoudt* sijnen tweeden so-
 ne

ne Hendrick, die nae sijn Vader wiert de een en t'wintichste Heere van BREDERODE. Sijn derde sone was *Ludowijck*, die door testamentaire dispositie was Heer van *Ameijden*, en *Haverenkourt*. Is verslaegen in den slach voor *Quintijn* in het jaer vyftien hondert seven-en-vyftich. Sijn jonger Broeder was genaemt *Robbert*, coadjutor des Bisschops van *Camerijck*. Maer soo wanneer den Bisschop was overleden, en hem die plaetse wiert geweygert, daer hy de naeste toe was, verliet sijnen staet, en trock nae den Turcksen Oorloch; doch stierf in het wederkeeren sonder geboorte nae te laeten. Hadde eenen jongeren broeder, de jonckste sone sijnes Vaders *Raynoudt* geheeten, dewelcke al in sijne kintsche jaeren was overleden.

Behalven dese wettelijke geboorten, hadde *Raynoudt* verscheyden naetuerelijke kinderen, die oock in staet en waerdicheyt zijn geweest, als *Fransois* die geworden was Stadthouder van de *Leenen tot Vianen*. *Margriet* de welcke trouwde aen *Rodolph Grauverdt*, een Ridder maetich persoon in t' Sticht van *Utrecht*. *Lucretia*, die ter Vrouwe gegeven wiert aen *Iohan van Haesten*. *Anna*, huysvrouwe van *Gisbert Schoten*. *Lancelot*, die ter vrouwe nam de *Dochter van Aelbert van Treslong*, met welcke vrouwe hy kreech de *Heerlijckheydt van Keenhuyzen*. Dese *Lancelot* een groot voorstander van

van de vryheyt, wiert in het overgaen van Haerlem gekregen, by Don Frederico, die hem liet onthalsen, in't jaer vyftienhondert drie en t'seventich. *Arthur*, die andere *Aernoudt* noemen, was oock een naetuerelijcke soon van *Raynoudt*, wiert *Licentiaet in de rechten*, en daer nae *Raedsheer in den Hove Provinciael van Hollandt*. Daer en boven warender noch andere, als *Raynoudt*, *Sandaryna*, en *Sara* die Heer *Raynoudt* buyten Echt by *Catharyna Gofswijns Dochter van Wesel*, gewonnen hadde.

Hy was een Heer vol vigeurs, onvertsaecht, hoochmoedich, en gedenckende op een tyt aen sijnen oorspronck, verkloecte sich om weder aen te nemen den Titel van te zijn een geboren *Graeve van Hollandt*. En dat niet alleen, maer gebruyckte oock de geheele waepen van Hollant, die hy tot die tijt, met een barenstel, als van een jonger sone gesproten, gevoert hadde. Jae dede aen de hoecken van de straten te Gent daer *Carel de vijfde Graeve van Hollandt* was, aenslaen, *Raynoudt Graeve van Hollandt*. tWelck by *Keyser Carel* in soodaenich eenen sin geduydet wiert, als of *Raynoudt* nae het Graeffschap van Hollant stont. Immer t'scheen dien *Keyser* nadeelich te wesen, die alleene *Graeve van Hollandt* was, hoewel niet ten aensien van sijnen oorspronck. Waer door't geschiede, dat *Raynoudt* geraekte in wangunst van den *Keyser*, en die van te voren tot de groot-

ste weerdicheyt verheven was door *Keyfers* goeden wille, wort gedreycht met ongenaede. T'schynt dat gelijk in de werelt niets stantvastichs is, soo oock de gunste der Keyseren en Koningen zijn ordinaris veranderlijck, en selden geduersaem. Sulx dat die heden haer genaede beschynt, op morgen haeren Toorne dreycht. Eenfdeels, om dat se moede worden in het mede deelen van, gaeven aen den haeren. Anderfdeels, om dat gelijk sy dickmaels tot den hoochsten top van weerdicheyt door vreemde practycken geraeckt, zijn, soo oock vreesen den genen, die haer de naeste, ofte by nae de naeste in weerdicheyt gestelt zijn. Immers, gelyxse die ontsien, welckers uyt-
 muntende deucht en macht, en Heerlijckheyt hooch geresen is, soo trachten sy die selve, soo veel mogelijk is te onderhouden. *Keyser Carel* belast dienvolgens den Koninck der Herauten, dat hy t'recht van wegen sijne Keyserlijcke Majesteit jegens *Raynoudt* soude bewaeren, en hem van soo een feyt t'welck raeckte, de hoocheyt van den *Graeve van Hollandt*, beschuldigen. Een harde partye, tegens de welcke niemant licht recht kreech, hoewel hy rechtveerdelijck twiste; en by welcke self de onschuldicheyt niet ontschuldich soude bevonden werden. *Raynoudt* wert dan aengeklaccht, en nae dat de saecke gedient hadde, tot

vor-

Heuterus

in *Austriaci**Carolus* 5.*Harai.**Buchelinus*in *notis ad**Hedam pag.*

306.

vordeel van den *Keyser*, die ontfagghelyck was, en dien volgens niet geleden soude hebben, datmen *Raynoudt* niet veroordeelde in die sijne daet, is een gewysde tegens *Raynoudt* uytgesproken op den sestienden Januarius vyftien hondert een en dertich. Waer by hem belast wort, noyt weder aen te mogen nemen, de volle waepen van *Hollant*, ofte den Titel van *Graeve van Hollandt*, als dewelcke alleen den *Keyser*, doen ter tijt *Graeve van Hollandt*, toequam. Nochtans is hem niet by die sententie of elders verboden, sich te schryven oorspronckelijck door wettelijke successie geboren te zijn, van de *Graeven van Hollandt*. Jae de *Keyser* heeft hem daer nae by seecker Instrument toegestaen, die waepenen weder te mogen voeren, die sijne voor Ouders gevoert hadden, t'welck de waepenen van *Hollant* waeren met een barenstel. En dat meer is, heeft nae die tijt verklaert *Maria Koninginne van Hungaryen*, *suster des Keyzers*, als oock de *Prince der Heraulten* sijner *Keyserlijcker Majesteit*, gelijk voren is aangewesen, dat *Raynoudt* van den bloede der *Graeven van Hollandt* wettelijck was gesproten. En *Raynoudt* selve heeft oock eenige jaeren daer nae uytgegeven eene gedruckte genealogie der *Heeren van Brederode*, en dat van *Diederick* af, gerekent, die eerste *Graeve van Hollandt*. t'Welck te stellen, indien het waere ge-

Instrument
van den 11.
May. 1534.

weest tot naedeel van het gestreeckene Vonnis tegens *Raynoudt*, soude immer sulx *Keyser Carel* niet geleden hebben, die tegens die gene, die in 't minste scheenen te verachte sijne hoocheyt, al vry te strenge gewoon was te procederen. En om te betoonen voor t' laetste, dat by de sententie *Raynoudt* in sijne illustre geboorte en oorspronck niet konde geprejudiceert werden, sal hier in voegen, die eene kloeckmoedige en niet min scherpe protestatie, die *Raynoudt* tot conservatie van sijn recht en luyster, nae dat hem de sententie was voorgelesen, daer aen gevoecht heeft.

„ Ick bedancke op het alderootmoedichste sijne
 „ *Keyserlijcke Majesteyt*, over het t'gene sijn
 „ welgevalle is geweest te besluyten ontrent mijne
 „ waepenen. Want alle het gene ick desen
 „ aengaende hebbe gedaen, is niet geschiet ten
 „ dien insichte, dat ick in 't minste soude prejudi-
 „ ceren die gehoorfaemhey, of onderdaenicheyt,
 „ die ick sijne *Majesteyt* toe te brengen schuldich
 „ ben. Oock niet met die intentie, dat ick meyn-
 „ de dat my eenich recht soude competeren op
 „ den Graefschappe van *Hollant*. Alleen hebbe
 „ ick voor gehadt te betoonen, waer van daen ick
 „ ben gesproten, gelijk sulx te doen betaemt luy-
 „ den van *Adel*. Ja het is soo verre daer van daen,
 „ dat indien iemant ter *Werelt* soude durven iets
 „ atten-

„ attenteren t' welcke mochte strecken tot preju-
 „ dicie van die hoogheyt sijner Majesteit, ick sou-
 „ de die gene zijn, die soodaenige hoogheyt soude
 „ voorstaen tot den laetsten adem mijnes levens.
 „ Dienvolgens soo bid ick sijne Majesteit, hem,
 „ gelieve dit mijn doen in geenen euvelen of qua-
 „ den sinte duyden. Want veel liever woude ick
 „ sterven, dan iets plegen, waer door ick soude ge-
 „ raecken in sijne Majesteits indignatie. Niet te-
 „ min soo daer een mensch ter werelt mochte ge-
 „ vonden werden, (alleen uytgenomen sijne Ma-
 „ jesteit, en die van sijnen bloede zijn) die soude
 „ durven seggen, dat ick van die sijde niet voort-
 „ gekomen en waere, (te weten van de *Graeven*
 „ *van Hollandt*) daer ick segge mijnen oorspronck
 „ van te haelen, ick sal die gene zijn, die contrarie
 „ des selfs sal staende houden tot den laetsten a-
 „ dem toe. Verhopende met Godts hulpe soodae-
 „ nich een betoon daer af, van dit jaer te sullen ge-
 „ ven, als slechts sijne Majesteit my eenen tijt ge-
 „ lieft voor te schryven, dat sijne Majesteit daer
 „ door vergenoecht en voldaan sal wesen.

Dese protestatie, weerdich soo eene Illustre ex-
 tractie, en heeft de *Keyser* niet verworpen, noch
 oock *Raynoudt* daer over laeten bestraffen, maer
 den selven in sijne oude gunste weder aengenom-
 men, en daer en boven verweerdicht met den Ti-

tel van de eerste ofte oudste der Ridderen des Guldenen Vlieses. Dit geschiede in het selfde jaer doen Raynoudt stierf, welck was het jaer onses Heeren vyftien hondert ses ende vyftich. Het Lichaem, wiert gevoert nae Vianen, alwaer het onder eene heerlijcke Tombe geleyt is, by t'selve is oock gevoecht t' Lichaem van *Philippina* sijne Vrouwe.

Nae het overlyden van *Raynoudt* is *Hendrick* sijn sone, de een en twintichste Heere van *BREDERODE* geworden. Was geboren tot Brussel in December des jaers vijftien hondert een en dertich, ten besten van s' Lants vryheyt, en tot voorstant der Gereformeerde Religie. Als dese tot sijne Manne-lijcke jaeren was gekomen, wiert de eerste en voornaemste onder den Hollantschen Adel gereeckent, oock in de lyst so opgetelt. Was van groot respect, bekleet met de waerdicheyt van t' *Burchgraeffschap tot Utrecht*, en hadde onder sijn gebiet *Vianen*, *Ameyden*, *Haverenkourt*, en t' *Goy*. Een Heer die sooby inboorlingen deses Lants, als uytheemsche Edelen, en doorluchtige personen gesien was, oock soodaenich geacht, dat sy aen hem niet anders schreven, dan aen den *Doorluchtigen en hooge geborenen*. Andere groote Heeren uyt Duytslant presenteren ten dienste van de Nederlanden by een te brengen duysent Ruyteren, soo wanneer het commande van de Troupen den

Grae-

Hoofst in
sijne Hist. op
de plaetse nae
te verhaelen.

Brieven
van den jaere
1566. 4. De-
cembr.

Grave van BREDERODE wierde opgeleyt. De President ende Raeden des Koninx over Hollant, Zee-
lant, en West-Vrieslant, van wegen de Staten dier
Provincie, schryven aen *Hendrick*, met soodaenige
Eertitelen. *Hoog-Edele, vermogende, Welgeborene Hee-
re*, welcke eernamen vande Heeren Staten aen nie-
mant doen ter tijt, of sy mosten ten minsten Graven
waerdicheyt hebben, zijn gegeven. Sulx dat uyt
dese weynige staeltjens lichtelijck af te nemen is,
hoe ontfaggelijk *Hendrik* by ieder een zy geweest.

Nam sich ten wyve eene uytmuntende Gravin-
ne, *Æmilia* genaemt, *Dochter van Gumbert Grave van
Nieuwenaeren en Limborch*, uyt de Gravinne van *Schou-
wenburch, Holsteyn*, en *Steinbergen*. Dese *Æmilia* was
uyt-ter-maeten Godtvruchtich, die oock in alle
voorvallende gelegentheden van tegenspoet, haer
stantvastich heeft gedraegen. Wiert soodaenich
bemint van haeren Man, dat hy t'haeren gevalle al-
les soude gedaen hebben, soo t'in sijne macht wae-
re geweest. Om haer eenich vermaeck aente doen,
dede buyten Vianen in het Bosch een aengenaem
speelhuys metselen, *Amelesteyn* genaemt. t'Welk nu
ter tijt geset staet midden in een vierkant. Wasdaer
nae by Heer *Iohan Wolphaert* tot eenen Lust hof
bequaem gemaect, en met een graft omcingelt
tot bevrydinge van t'gewas, brengt voort wat aen-
genaem voor de oogen, en den smaeck wesen kan.

Niet

Brieven
van den ja
1567. Ap
22.
Brief d
sum in a
Hage den
laetsten v
Jun. 1563

Niet alleene dese twee voornoemde uytterlijke
 sinnen verlusten haer aldaer, maer oock het ge-
 hoor, door t'aengenaem gesang van allerley kleyn
 gevogelte, t'welck sich daer ontrent in het Bosch
 onthout. Defen Hof heeft in elck sijner hoecken
 een prieel, t'samen vier in getaele, als soo vele Bol-
 wercken daer gestelt tot bevrydinge der ongele-
 genheden, die ende ontsuymige windt, of de
 vochticheyt, of der Sonnen stralen, den menschen
 aenbrengt. In dese prieelen schynen en de konst
 van t'aengenaem leyden, en de natuer ontrent het
 wasschen van verscheydene groenten door den an-
 deren gevlochten, met den anderen te willen strij-
 den. In den inganck des hofs speelt het gesicht
 op de geschilderde fabel van de nimphe die
 voor Pan vluchtende in een Biesbosch verander-
 de. Werwaerts men sich keert, daer vertoonen
 haer verscheyden perspectiven van op in ryen
 gesette boomen, die t'gesichte ten boswaert in
 geleyt, door de duystere schaduwe stuyten.
 En was dit speelhuys daer van ick gewach heb-
 be gemaect ten tijden dat *Hendrick* leefde seer
 aerdich gemetselt, en soude apparent den hof me-
 de dese voorverhaelde aerdicheden gehadt heb-
 ben, indien de geruste besittinghe aen *Hendrick*
 sulx toegelaeten hadde. Als die alles trachtete te
 doen tot vermaeck van sijn vrouwe *Emilia*, terwy-
 le,

le dat Godt en de gelegentheyf sulx hun beyden gunde. Even als of het verfiende oogge van *Hendrick* voorfach dat fy beyde in het toekomende weynich vermaeckx tot Vianen den anderen fouden aendoen, door dien eene duyftere wolcke van tegenspoet haer van verren fcheen te dreygen. En dat fe dienvolgens de gelegentheyf daer zijnde, die moeften waernemen. Hy bemerckte hoe moejelijck, jae hoe onmogelijck het foude wesen, voor een, die de waere Religie beleet, en s' Lants werten voorftont, altijs ftacnde te blyven, in de gunfte van foodaenige, die nacht en dach daer op loerden, om de Spaensche ondraegelijcke heerschap-pye, selfs tot in de confcientien der menschen haer indringende, in de Nederlanden te voeren. Heeft oock daerom fijn gemoet in tijs gesterckt, om, in dien de noot sulx vereyichte, ten beste des Lants alles uyt te ftacn. En voorwaer, de gelegentheyf daer zijnde, toonde gefproten te zyn van foodaenige Voorouderen, die altijs de gemeene faecke des Lants, dat is de vryheyt, hadde voorgeftaen. Daer in oock fijne Voorouderen overtreffende, dat hy behalven de vryheyt, oock deftich, de waere Chriftelijcke Gereformeerde Religie getracht heeft te maintineren, en alfoo met beyde de fchouderen de twee pilairen van onsen ftac onderfchoort. Datmen wel met recht fou-

de mogen vraegen, of in iemant, die met verlies van t' sijne, de fundamente[n] van de Nederlandtſche vryheyt gelecht heeft, meer yver, en ſtantvaſticheyt, dan in deſen oyt geweest is. Als die koos, doen hy gedaen hadde wat hy konde, liever balling te ſterven, dan te moeten ſien en lyden, dat de goede ingeſetenen, die de waere Religie beleden, en voorts andere, in haere vryheyt ſouden gekrencket werden. Als het dan ſoo vaſt in den lande begon, onder de regeringe van *Philippus de tweede*, dat de Raeden des Koninx in de Nederlanden niet anders voorhadden, als eene absolute Monarchie in te voeren, en het Concilie van Trenten, dat vele Pauſ-geſinde noch niet en konden verdraegen, heeft begonnen ſomwylen over deſe nieuwicheden der Spaenſe Raeden met eenige Edelen te ſpreken. Daer van eenige Pauſ-geſint, andere Gereformeert waeren, alle nochtans afkeerich van een ſlavifche onderdaenicheyt, en dat onder vreemde Heeren. Bedacht oock op het Slot tot Vianen met eenige Edelen, of niet tydich dit quaet ſoude met gevoegelycke middelen kunnen geſtuyt werden, aler het op het hoochſte quam. De ſaecken daegelyckx erger loopende, worden de Edelen groot in getal, onder de welke *Hendrick* het hooft was, treden met den anderen in een verbont, niet tegens den Koninck, maer voor den ſel-

selven, voor de Wetten van t' Lant, voor de vry-
 heyt der conscientie, tot welckers præjudicie niet
 te sullen of mogen doen *Philippus* in sijne blyde in-
 komste gesworen hadde. En als geen sachter en
 bequaemer middel konde bedacht werden,
 t' welck oock by niemant ten quaede geduydet
 behoorde te werden, dan te gaen by wege van
 versoeck, hebben de Edelen besloten een sineeck-
 schrift aen de Hertoginne van Parma, regente deser
 Nederlanden over te geven, t' welck was in effe-
 „cte van desen inhoud. Dat eenige uytheemsche,
 „weynich genegen, tot de eere Godes, den dienst
 „des Koninx, des Lants welvaeren, maer alleen
 „trachtende in het tegendeel haer eygen eergie-
 „richeyte en giericheyte te voldoen, niet sonder
 „groot nadeel der onderdaenen, & tot groote ko-
 „sten des Koninx, onder pretext, van de Catho-
 „lijcke, (gelijck sy die noemden) Religie, dit had-
 „den by den Koninck te wege weten te brengen,
 „dat niet alleen de scherpe en straffe edicten en
 „placcaeten niet waeren versacht, alhoewel sulx
 „belooft waere geweest, by den Koninck, maer
 „daer en boven noch ingevoert wiert door last
 „des Koninx de tyrannique Inquisitie. Waer uyt
 „dan volchde t' bederf des Lants, der onderdae-
 „nen onderdruckinge, verminderinge van s' Ko-
 „ninx hoocheyt, uytroeyninge des waeren Christe-
 „lijc-

„ lijcken geloofs, t' benemen der privilegien, en
 „ verstooringe van Regeringe. Om alle welcke
 „ onheylen voor te komen, en om de hoocheyt
 „ des Koninx, en de prosperiteyt der Republycke
 „ te maintenirén, tot betoon van haere getrou-
 „ wicheyt (de welcke sy voor al behoorden als E-
 „ delen te betrachten) hadden met den anderen
 „ een heylich verbont aengegaen, waer by sy mal-
 „ kanderen onder Eede verbonden hadden, niet
 „ te sullen gehengen, dat de Inquisitie in dese
 „ Landen soude ingevoert werden, onder wat
 „ naem of schyn het selve mochte geschieden. O-
 „ penbaerlijck nochtans protesterende, dat sy
 „ niet voor en hadden iets te doen tot naedeel van
 „ Godes eere, s'Koninx Hoogheyd, of der Staten,
 „ maer die selve, soo veel in haer was te willen,
 „ voorstaen, en beschermen. Allen oploop des
 „ volx, by een komsten, te willen weeren en be-
 „ letten, tot haeres lijfs versekertheyt. Soo waer-
 „ lijck moeste haer Godt helpen.

Met dit smeek-schrift vervoegen de Edelen
 haer nae Brussel, al waer de Regente der Neder-
 landen haer onthiel. Dese bemerckende het
 voornemen der Edelen, heeft de selve in haer eer-
 ste goede intentie getracht te stuyten, en den
 wech af te snyden van het inleveren des voor-
 noemden schrifts. Laet daerom met gewaepende

Man-

Mannen de poorten van Brussel besetten, om, alsoo der Edelen inkomst te beletten. Maer de Edelen naemen dit quaelijk, en lieten aen seggen dat sy goede Edelluyden waeren, ende alle aen den anderen, of in den bloede, of door swaegerschap, of door diensten verbonden. Daer en boven gaeven voor, dat de vasallen van sijne Majesteit, niet en behoorden noch konden belet werden, ten poorten in te komen, om een smeek-schrift over te leveren. Waer op *Hendrick van BREDERODE* de eerste onder de Edelen ten poorten in reedt, gevolcht wel van twee hondert die alle te Paerde facten. En als den bontgenoten eenen dach gesett was, te weten den vijftden April des jaers vyftien hondert ses en sestig, om voor de Hertoginne te verschynen, zijns op den bestemden tijt uyt het Huys des Graeve van Cuylenborch gekomen. Engingen op een lange rye paer en paer nae de Hertoginne Regente. En wiert dese ordere der Edelen gesloten by Lodewijck van Nassou, en *Hendrick van BREDERODE*, als die aensienlijkste personagien, en die de hoofden van het verbont waeren. Komende voor de Regente, trat *BREDERODE* voor uyt, met een overgroote kloeckmoedicheyt, en vallende op sijne eene knye, tot bewys van eerbiedicheyt, presenteert op het alderootmoedichst het request aen de Regente,

*Meteren
in 't tweede
Boeck van sij-
ne Historie op
het eynde.*

spreekt de selve aen met dese reden.

„ Me Vrouwe, de Edelen die hier zijn gekomen,
 „ en andere van die selfde qualiteyt, die om seke-
 „ re redenen hier niet op huyden present en zijn,
 „ gedreven door yver van gehoorfaemheyt, jegens
 „ den Koninck, en van 't welvaeren des Lants,
 „ hebben voorgeslaegen, oock besloten, om met de
 „ grootste onderdaenicheyt dit smeeck schrift uwe
 „ Hoogheyt over te geven, waer op de selve sulx
 „ gelieven sal te disponeren, als haeren goeden
 „ raet sal gedraegen. Wel is waer, dat eenige ons
 „ hebben bedraegen by uwe Hoogheyt, ende an-
 „ dere Raeden, even als of wy by dese gelegent-
 „ heyt voor hadden, om den wech te baenen tot
 „ factie, oproer en scheuringe, en met vreemde
 „ Princen, en uytheemsche krychsluyden uyt
 „ Duytslant en Vranckrijck conspireerden, en
 „ door hulpe der selver een verbont hadden aen-
 „ gegaen. Maer dat sulx by ons niet eens gedacht
 „ is, veel min gedaen, sal het tegenwoordich ge-
 „ presenteert geschrift bekent maecken, en soo-
 „ daenige alle van valscheyt en leugen genoegh-
 „ saem overtuygen. Dit nochtans versoecken wy
 „ seer ernstelijck, en sullen sulx oock achten voor
 „ een singuliere weldaet ons bewesen, dat de nae-
 „ men der beschuldichden en der beschuldigers
 „ ons mogen getoont werden, om dat alsoo uwe
 „ Hoog-

Hooft in
 sijne Historie
 het tweede
 Boeck, p. 74.
 en de volgen-
 de.

„ Hoogheyt, met het straffen der gener, die gedelin-
„ queert te hebben, sullen werden bevonden, alle
„ quaet en onheyl verhoede. Gelijck wy oock ons
„ selven ten vollen versceekeren, uwe Hoogheyt
„ en sal niet gedoogen, dat soodaenige eene hono-
„ rabele vergaedinge van Edelen, met calumni-
„ en beswaert soude werden. Als BREDERODE
sijne reden geeyndicht hadde, beval de Regent de
Edelen te vertrecken, en beloofde met den eer-
sten op de requeste te sullen antwoorden, mits
haer alvorens beraedende met de Raedts-heeren.

Ondertusſchen wierden de Edelen door laste-
ringen der quaetwilligen verdacht gemaect in
haere goede intentie, en insonderheyt, hadden se
het ooge op BREDERODE, die machtich en
kloeckmoedich was, even als of sy alle voor had-
den haer te ontrecken de naetuerelijcke gehoor-
saemheyt haeres Koninx. Wacrom de Edelen
penningen lieten slaen, op welckers eene sijde
stont eene beurse gevat met twee handen in mal-
kanderen gevlochten, in voegen gelijkmen de
Trouw gewoon is te schilderen, en hierom was
dese sententie gestelt, *Fidelles au Roy, jusques à la Be-
face*: dat is *Getrouw aen den Koninck tot den bedelsack*
toe. Aen de andere sijde was gestelt des Koninx
thron, om daer mede te kennen te geven, dat die
moest bestendich blyven, soo t'nae haeren wensch
soude

soude gaen. Ontrent die selve tijt wiert oock gestroyt een koperen penning, door last van BREDERODE, hebbende op de eene sijde in Frans: *Escu de Viane*, Schilt van Vianen. Aen de andere sijde. *Par flammes, & par feu*, door Vlam en Vier, daer by gevoecht waeren de waepen van Burgundien. Waer mede BREDERODE te kennen heeft willen geven, dat gelijk door het sterck slaen van een keysteen op het stael en vier en vlam veroorsaecht wort, soo misschien wel mochte, door harde remedien, dat is door Tyrannye den Oorloch veroorsaecht werden. Ten is oock niet onwaerschynlijk dat dit sinnebeelt heeft willen beteykenen de getrouwicheyt van BREDERODE aen sijnen Koninck, selfs door vlam en vier. Op dat, alsoo volgens het seggen van Seneca, den Koning eenen wech tot voorspoet en heyl gebaent mochte werden, selfs door de vrywillige doot sijner getrouwen onderdaenen.

Ondertusschen soo heeft BREDERODE niet naegelaeten selfs door t' midden van lasteringen en achterklap, de goede saecke met raet en daet voor te staen. Soonochtans dat hy sich in alles voorsichtelijken wachtede, om iets te doen, t' welck mochte of tegens des Koninx Hoogheyt, of s'Lants Wetten stryden. Hy begeeft sich in het selfde jaer nae Antwerpen, om te vernemen hoe het met de

de gemeene saecke ginck. Daer gekomen zijnde, eenige duysenden, die des Lants, en der waerer Religie Vryheyt, genegen waeren, vergaederen haer ontrent sijne herberge. En erkennen hem, voor den eenen, die haer en van de Inquisitie en strenge Placcaeten soude konnen bevryden. Heeft sich ontrent desen grooten hoop, die tot hem liepen, seer voorsichtelijck gedraegen, om alle oproer te voor komen, als die alles met ordere wilde gedaen hebben. Sulx dat het eene versierde leugen is van den Jesuit Strada, in sijne Historie, even als of BREDERODE uyt het venster van sijne kamer van boven, daer hy gelogeert was, allen den genen die in grooten getaele voor sijne herberge gekomen waeren, soude een groot glas toegedroncken hebben, om alsoo sich te toonen als een hooft van die by een rottinge. Naedien de Magistraet van Antwerpen, in eenen Brief aen Margareta de Regente geschreven, verklaert dat BREDERODE soo lange hy tot Antwerpen was, sich stil ende sedich gedraegen hadde, en geen oproer met allen onder den Borgeren gestoockt. En voorwaer indien BREDERODE onordentelijck hadde willen voortgaen, wat soude hem belet hebben, dat hy niet Meester waere geworden van Antwerpen, en andere Steden, soo veele goede luyden waeren hem toegedaen. Dit is secker dat

t' Antwerpen wel ontrent de vier duysent Menschen voor sijn Logement vergaedert waeren, die alleen op het wencken van BREDERODE, haer en voor Vryheyt, en Religie, soude gequeten hebben. Verde is het daer van daen geweest, (welcke leugen by den Jesuit Strada mede wort gestelt) dat BREDERODE, als oorspronckelijck van de *Graeven van Hollandt* gekomen, het Graeffschap door toedoen van eenige Regenten des s' Lants sich trachtete aen te maetigen.

Alle dit quaet gerucht heeft nochtans BREDERODE in sijn goet voornemen niet doen verandere, als die in sijn gemoet niet anders voor hadde, dan 't jock der Tirannye, en Inquisitie, door behoorlijcke middelen, die Godt en de natuer een gunnen, van der onderdaenen schouderen te werpen. Waerom hy oock voornam, siende dat de strenge Placcaeten des Koninx niet versacht wierden, door raet van andere Edelen, nae Brussel te senden eenen Edelman, Willem de Blois, geseyt Treslong. Die versocht oorlof van de Hertoginne Regente, dat de Edele haer mochten bekent maecken hoe de saecken des Lants haer toedroegen. Waer op de Hertoginne tot antwoord gaf: dat de gevolchde onlusten, en onrusten, op de by een komste der Edelen, sulx niet toe en lieten, en oock haer niet veylich en scheen dat sulx soude geschieden. Maer
in-

indien de Edelen iets hadden voor te stellen, dat het door eenen Brief gevoegelyck soude kunnen geschieden. Laet daer op Brussel met Garnisoen besetten, en belast de soldaeten, dat sy niet en souden iemant van de bontgenooten in laeten. BREDERODE niette min met de sijne, maect een ander smeek-schrift veerdich, presenteert oock dit tweede aen haere Hoogheyt. T'was in effecte van „ desen inhoud, dat de Predikationen tegens dege „ daene belofte wierden belet, en dat alles daer „ toe gedirigeert wiert, om dat de Edelen, en alle „ andere die vande Roomsche gesintheit afkeerich waeren, uyt den Lande souden verdreven „ werden, dat hy, te weten BREDERODE, derhalven uyt aller name versocht, dat het oefenen van „ den Godtsdienst, en het Prediken soude toege „ laeten werden. Op welck een versoeck de Regente soodaenich eene straffe antwoord gaf, dat de Edele wel bemerckten, haer in s'Koninx ongenaede vervallen te zijn. Waerom oock BREDERODE door den Graeve van Egmonts versoeck sijne versoeninge meynde te wege te brengen. Maer de Regente gaf tot antwoord, dat sy wel tot BREDERODE genegen was, niet te min so moest hy sich onderwerpen des Koninx welgevallen. Dit gaf soo vele te kennen, als dat voor BREDERODE, ende andere Edelen niet dan ongenaede te verwach-

tenstont. Sulx dat sy de saecke soo insaegen, als of voor haer geen hulpe overich was. Te meer dewyle ontrent die selfde tijt, eenen nieuwen eedt den Edelen en groote Heeren wiert voor gehouden, welcken te doende Prince van Orangien, en de Graeve van Hooghstraeten, weygerde. En als BREDERODE soo door boden als brieven gesolliciteert was, om den nieuwen Eedt te doen; en in gebreecke bleef, heeftmen hem voorgehouden dat indien hy langer weygerich bleef, men hem ontnemen soude het gebiet over een bende van ordinantie. BREDERODE, beklachde sich over dese nieuwicheyt, en quiteert sijne weerdicheyt, veel liever die willende verlaeten, dan tot naedeel van sijn gewisse, en s'Lants Vryheyt, Tyrannye helpen voortsetten. Als hy dan sach alle hope van reconciliatie afgesneden, neemt een voornemen om alles te lyden, en het uytterste te waegen. Doet sijne Stede Vianen verstercken, en met Krychsvolck besetten. Neemt een goet getal knechtenaen, koopt waepenen en ander Krychsgereetschap op geloof, waer van noch eenige voor weynige jaeren, by sijne Erfgenaen zijn betaelt. Hier over wort hy by de Hertoginne Regente aengeklaecht, maer verontschuldicht sich hier op, dat het geschiet was, om sijne Stede en Lant te bevryden voor het geboefte, en eenige stercke bedelae-

laeren, die ten platten Lande vele liepen. En wat belangt de wervinghe der soldaten ontrent Utrecht, seyde de zelve hem niet aen te gaen, indien t' haer goet dachte, sy mochtender wel op slaen. Daer en boven wiert hem te laste geleyt, dat in sijne Stede Vianen een boexken gedrukt was onder anderen van desen inhoud, *over een kominge der Lutherse en Calvinische leere*. Welcke beschuldiginghe hy van hem wees, seggende in de saecke te hebben ondersocht, doch het soo niet te hebben gevonden, en beloofde als hy soude wedergekommen zijn, van alles breeder onderrichtinghe te sullen doen.

Ondertusschen tot bescherminghe der gener die niet Pauw-gesint en waeren, neemt voor of s' Hertogen-bosch, of Utrecht, of Amsterdam, door een aenslach in te nemen. Was oock van meyninghe eenige Zee-steden te verrassen, om alsoo sijne partyen tot gevoegelijcker middelen met t' sweert in de vuyft, te brengen. De Hertoginne hier van bericht krygende, sent met den eersten gedeputeerden nae s' Hertogenbosch, om dat aldaer vele vande Gereformeerde Religie waeren, van de welke sy begeerden den nieuwen Eet gedaen. En indien de burgeren die te doen weygerich waeren, dat men se met soldaeten, die men vermeynde daer binnen te krygen, dwingen soude. Dit voornemen van de Hertoginne wiert bekendt gemaect door een

ne, boele van des Graeven van Megens volck, en soo door de derde hant quam t' ter ooren. Herman de Gruyter, die andere de Ruyter noemen. Dese maeckt hetaen **BREDERODE** bekent, die strackx daer nae toefent, een moedich en ervaren hopman, Antonis van Bombergen. Dese met sijn by hebbent Krychsvolck, door toegenegetheyt der borgeren, neemt de sleutelen der Stadt s' Hertogen Bosch, t'geschut, kruyt, kogels, oock de Afgesanten van de Hertoginne in verseeckeringh. Ende en verlaet de Stadt niet, voor dat en sijne soldaeten haer soldye hadde ten vollen getrocken, en de burgeren die van de Gereformeerde Religie waeren, haer selven hadden uyt de Stadt, de eene hier, de andere elders, begeven.

Als dit soo niet nae wensch van **BREDERODE** was uytgevallen, vergadert by den anderen ontrent Vianen drie duysent soldaeten; van meeninge met de selve de Riviere de Leck over te setten, en alsoo op het onversienst Utrecht in te nemen. Doch dit voornemen wiert oock van de Hertoginne gestuyt, dewelck daer van gewaerschouwt zijnde, Vredenborch een Kasteel tot Utrecht, met een goet getal soldaeten besettede. En om dat de Provincie van Utrecht niet soude door de soldaeten van Vianen, onveylich werden gemaeckt, laet op de Vaert, die Vreeswijck genoemd

noemt wort, een Block-huys leggen. t' Krychsvolck van BREDERODE fiende dese pashaer afgesneden, soo datse niet wel die van t' Sticht konden beschaedigen, loopen met partyen op den Gelderschen bodem, en setten het op een plonderen. Daer was onder anderen een Klooster van groote inkomsten, Marien-weert genoemd, gesticht van Graef Harmen van Cuyck. En hadden eersten Abt Robbert Neve des Koninx van Engeland, ten lesten Frederick van Winssen, die daer nae de Ordere verlaetende, een wereltlyck Persoon wiert. Dit selve Klooster beroovense, draegen al mede watse konnen, jaegen de Monicken, die van de ordere der Præmonstraiten waeren, daer uyt, en nemen den Abt met haer gevangen. t'Schynt de soldaeten konde niet stille zijn, en doen de gelegentheyten niet en diende, om iets notabels voor te nemen, quelden der Paus-gefinde Paepen, en Monicken.

Als BREDERODE vernam dat alle plaetsen met Spaens Garnisoen beset waeren, sulx dat sijn Volck geene Steden konde innemen, dede met sijn by hebbende soldaeten wat hy konde. En brachte soo veele te wege, dat den Graeve van Megen en Arenberch, die eenen grooten hoop soldaten vergaedert hadden, ontrent Utrecht, niet en dorste op de ballingen en vluchtelingen ter oorsaecke van

*Hoofst op de
voor verhaelde
Plaetse.*

*Kronijck
van Holland
de 11. seck.
cap. 5. fol. 80.*

van de Gereformeerde Religie, aenvallen. Door dien BREDERODE foldaeten, de selve hier en daer op de wegen door haer geleyde tegens onheyl verseeckerden.

*Meteren op
het tweede
Boeck van sij-
ne Histor. in't
eynde.*

Middelerwyl en liet sich alles tot erger voor de Edelen die hen verbonden hadden, aensien, sulx dat BREDERODE geraetsaem vont, Vianen met besettinge te versien, en sijne reyse op Amsterdam aen te stellen; daer hy oock in den morgen vroeck, op het onversienste binnen quam. Op welcke tijt aldaer groote oneenicheyt verreesen was tusschen de Magistraets personen en de Borgerye, dewelcke voor de Vryheyt, en de Religie stont. Maer soo haest die Regeerders hoorden dat BREDERODE gekomen was, die sy wisten te wesen het Hooft van de Geusen, (soo noemde se hem) geraeckten se in eene groote vrees. Te meer, door dien sy meynden hem by de Borgerye, die t' merendeel voor de Vryheyt en waere Religie stonden, ontbodente zijn. Maer in het tegendeel de Borgeren hadden te beteren moet, quamen dagelyx by BREDERODE, en op der straeten soo vergeselschapten hem de voornaemste. Veele soo van Utrecht, als uyt Vrieslant begaven haer nae Amsterdam, even als of in BREDERODE alleen de hope van Vryheyt en Religie overich was. En als soo doende de vrees in velen vermenichvuldichde, dat

dat BREDERODE aldaer te veel toeloops soude krygen, zijn eenige van de Hertoginne Regente aen BREDERODE gefonden, met last om hem aen te seggen, hy soude van daer vertrecken. Maer BREDERODE antwoorde seer voorsichtelyck, sich niemants last te sullen onderwerpen, voor en aleer den bevel brief hem mochte zijn vertoont, daer by doende eene protestatie, dat hem sijne wettelycke verdedinge was benoimen, nochtans bleef getrouw aen den Koninck, ende de Regente. De burgers, die nae dit werck voor BREDERODE bekomt waeren, hebben alle nachten voor sijn Logement, met ten minsten hondert in getaele de wacht gehouden. En van hem raet en daet ten goede van de Vryheyt des Lants, en der consciencie verwachtende, nemen hem aen tegens sijnen wille en danck tothaeren Krychs-Overste. Doch BREDERODE, om meerder quact te voorkomen, en alle oproert te stuyten, belooft den dienst aen te nemen, mits dat de Prince van Oragnien, sulx mede voor goet kende, sonder welckers advys hy in dese saecke niets en wilde doen. Gelijck oock BREDERODE t selve te bedienen niet aennam, door dien de voorsienige Prins Willem hem sulx ontriedt, als te weynich macht by de hant vindinge, om soo een machtich Koninck als die van Spagnien was, tegens te gaen.

Als BREDERODE in dese gelegentheyt sich by nae alleen vondt onder de geconfedereerde Edelen overgelaeten, veele door vreesachticheyt niet beginnende, veele door t'vluchten een uytkomst soeckende, heeft oock voorgenomen Amsteldam te verlaeten. Te meer, naedien hy, de macht der Spaenjaerden in alle plaetsen daegelyx toenemende, sich nergens genoegh konde verseecken. Laet daerom aldaer sijn laetste gastmael aenrichten, klaecht over Tafel, dat het opgerichte verbont niet trouwelyck gehouden was, en datmen hem in sijn goet voornemen niet behulpsaem genoegh was geweest. En versocht hebbende eene verklaeringe van de Magistraet der Stadt, de welcke hem vergunt is, van niets aldaer gedaen te hebben, tot naedeel van sijnen Koninck, is scheep gegaen, met sijn Vrouwe de *Gravinne van Nieuwen Aren*. En voer van daer op Embden, en soo voort hooger aen in Duytslant, om, wanneer de tyden eenichsins dienen mochten, ten besten van het Lant weder te keeren.

De soldaeten niet te min, die in t' Lant van Vianden gebleven waeren, trecken met een onvertsaechtheyt ten meeren deele met vligende Vaendelen nae Amsterdam, berooven aldaer de Carthuysers. Daer nae begeven haer door Sparendam nae Egmont, al waer sy de Abdye uyt plonderen.

Doch

Doch vervolcht door den Graeve van Megen, zijn door Noorthollant verstroyt, en tot Medenblick als elders te schepe haer begevende, ten meerendele ontkomen. Eenige andere, die tot bewaeringe der Stede Vianen waeren gebleven, zijnde drie Vaendelen knechten ingetaele, vallen nu en dan uyt op de Troupen van Hertoch Erick van Brunswijck, een harde partye der Nederlanders, die overgekomen was den Spaenjaert ter hulpe. Doch wierden weder binnen gedreven met groot verlies, soo van dooden als gevangenen, waer uyt onder den borgeren tot Vianen een groote vreesse ontsont. Sulx dat den Hertoch de Stede sonder slach of stoot in nam, endwong de borgeren die niet gevluht en waeren, den Eedt van getrouwicheyt aen den Koninck te sweeren. De poorten van Vianen wierden doen afgebroken, het grof geschut wiert daer van daen gevoert, en weynich scheeldet, of men soude de mueren tot den gront toe hebben om verre geworpen.

Soo wiert BREDERODE goet en Staet, en al verdorven, terwyle hy in Duytslant was, doch overleefde niet lang dese sijne schaede. Want als hy in den jaere vyftien hondert acht-en-seftich op het Slot Harenborch, binnen Rekelinchuysen, eenige daegen swack van Lichaem te bedde hadde gelegen, sijnes verstants machtich, belydenis doen-

de van die waere Gereformeerde Religie tot den laetsten toe, in tegenwoordicheyt des Predikants, ende meer anderen, is salichlijk ontslaepen. En heeft alsoo sijne reyse als een reysiger op deser aerden, en sijn ballingschap, met een beter Vaderlant verset, gestelt aldaer buyten peryckel der Spaensche Inquisitie. Sijn doot wiert met vele tranen der gener die op sijne komste noch al hope hadden, ten beste van het Lant en de Kercke, beschreyt. Hy wiert begraven in't Stedeken Gemen boven Wesel ende en konde niet geleght werden by sijne Voorvaderen, door dien Vianen en alle andere goederen by den Koninck geconfiskeert waeren.

T'was een Heer van een statelijck gesicht, in aensien wat maegerder, van bequaeme en welgevoechde leden, van Geest en gemoet uytnemende, liberael en minlijck, en toegevende. In een goede saecke die hy voornam soo onyvertsaccht, en stantvastich, dat niet veele sijns gelijcke, als blyckt uyt alle sijnen handel, gevonden wierden. In sijne jonge jaeren hadde voor een devys aengenomen; *Peut estre.*

Om daer mede uyt te drucken, de ongewisheyt en veranderlijckheyt der dingen deser Werelt, ende wispeltuericheyt des gevals.

De Graevinne van Nieuwen-Aren, die in ballinckschap

ſchap haeren Man en Heere tot trooft was geweest, is niet lange nae ſijn overlyden ſonder Godes gunſte geweest. Die door ſijne genaede, haer uyt ballinckſchap tot eere en eene groote waerdicheyt verhefte. Want jaers daer aen, ſent den Keurvorſt Frederick Palts-graef aen den Ryn aen haer, en neemtſe tot ſijne Vrouwe. *Æmilia*, konde met geen andere den overledenen Heere, die ſoo deftich de Gereformeerde Religie beleet en voorſtont, verſetten, dan met ſoodaenich eenen Keurvorſt. Waer van men in waerheyt mach ſeggen ſijns gelijke in het ſtuck van Religie in geheel Duytſlant onder de Vorſten geen gevonden te zijn. Sulx dat hy ten rechte den naeme droech van Frederick den *Godtvruchtigen*. Welcke getuygeniſſe hem oock de Keyſer gaf die de tranen uyt de oogen berſteden als hy ſeyde: Frederick gy zijt vromer dan wy alle.

Eer ick van *Hendrick* ſcheyde kan hier niet ongeraecht laeten voor by gaen de leugen van den Jeſuit *Strada*, die verhaelt dat *BREDERODE* de hope ſoude gehat hebben tot de Heerſchappye van *Hollant*, en terwyle ſulx miſluckte, gevlucht te zijn, nae Duytſlant en door de ſurien gedreven, aldaer geſtorven.

T'was geen vluchten van *BREDERODE*, maer alleen volgens t' exempel van den verſienden.

Prince van Oragnien voor een tyt sich t'absente-
ren tot dat de occasie geboren soude wesen, om
in 't Vaderlant beter dienst te kunnen doen. Maer
waer is het, dat op het vertreck van BREDERODE,
de vluchte van velen, die haere hope op hem,
geset hadden, gevolcht is, oock het overgaen van
Steden, vervolging der Gereformeerden; alle
welcke ongelegentheden, dien Helt, nae verhael
van krachten, soude tegen gegaen hebben, indien
Godt hem int'leven hadde gelaeten, gelijk hy
soodaenich quaet by sijn leven tot voordeel der
Gereformeerde dickmael gestuytet hadde. Sulx
dat met recht de Edel. Grootmogende Staten van
Hollant, als met de vinger aenwysende *Henrick*
van BREDERODE, in haere resolutie, te kennen
geven, dat de *Illustre Voorouders* van sijn Excell.
Johan Wolphaert van BREDERODE, van de voor-
naemste *Fundateurs* van de *Vryheyt deser Landen* sijn ge-
weest. T'selve mede bevesticht wort by die Edel.
Mogende Heeren Staten van Zeelant. Die con-
siderende de meriten en getrouwe diensten van sijn Ex-
cell. Heeren *Prædecesseurs*, die in 't begin van de Trou-
blen in dese Landen particulierlyck hebben gearbeydt en
geleden voor der selver *Vryheyt* en *privilegien*.

Wy hebben even te voren aengeraeckt, dat de
goederen van Vianen &c. Op BREDERODES ver-
treck t'eenemael bedorven wierden. Nae sijn o-
ver-

Resolutie
der Staten van
Holl. en west-
Vriest. van den
jaere 1652.
den 4. De-
cembr.

Brief van
de Staten van
Zeelandt van
den jaere
1655. in Sep-
tembr.

verlyden souden de selfde, volgens Testamentaire dispositie sijne suster *Iohanna, Vrouwe van Hunnepel*, te deele zijn gevallen, maer door de Nederlantsche beroerten, wierden se geconfisqueert. T'was oorsaeck genoeg de goederen van BREDERODE aen te slaen, alleen om dat dien Helt tot verschooninge van de onnoofele, en die de vryheyt van conscientie, oeffening van de Gereformeerde Religie begeerden, een smeek-schrift hadde overgelevert. Soo dat niet sonder reden geseght wort, onder een Tyran de Geltkiste, even soo vele te zijn, als de quaede longe, die in 't Lichaem swellende, en veel nae sich treckende, de andere deelen doet verdorren.

Doch nae dat de Pacificatie van Gent was getroffen, in den jaere vyftien-hondert ses-en-seventich, en onder andere Articulen, oock desen aengenomen, dat welcke goederen door de Nederlantsche beroerten aen den Heere des Lants vervallen waeren, aen de oude eygenaers, ofte haeren erven, souden herstelt werden, soo gebeurdet dat *Geertruydt de Dochter van Iohanna*, die al in den jaere vyftien hondert drie en seventich overleden was, t'besit kreech van alle de alliodaele goederen van BREDERODE. Maer wat belangde de *Heerlijckheydt van BREDERODE* in Kennemerlant, nae dien de selve, met de onderhoorige goederen, een
quaet

quaet leen van Hollandt was, by gebreck van, Mans-oir, is vervallen aen *Philippus de tweede, Graeve van Hollandt*. Die de selve met den naeme van, BREDERODE aen den Graeve Mansfelt ten leene gaf. En naedien dese niet en wiert ingeset, oock geene Mannelijcke Erfgenaemen nae liet, soo is dese Heerlijckheyt wel ontrent de elf jaeren sonder een gehult Heere geweest. Daer nae niet te min, is de selve door gunste der Staten van Hollant, als de *Koninck* noch niet afgesworen en was, om de meriten des doorluchtigen *Huyses van BREDERODE*, met de goederen daer toe behoorende, ten leene gegeven aen *Raynoudt*, de vierde van dien naeme, weskende de *twee-en-twintichste Heere van BREDERODE*. Hy was de sone van *Wolphardt*, die Oom was, van *Henrick*, daer wy van gesproken hebben, en broeder van *Raynoudt de derde*. Hadde van sijn Vader ge-erft, de *Heerlijckheden van Cloetingen, Volschol, Asten &c.*

Heuterus in
Genealog.
Brederod.
Guicciar-
dijn in de by-
voechselen
van sijne be-
schryvinge
van Hollandt
fol. 238.

En om dat mede soo tot bewys van de legitime successie der *Heeren van BREDERODE* als tot luyfter van t selve Huys den verly-brief van den jaere vyftien hondert negen-en-seventich dienstich is, hebbe niet ondienstich geacht den selven ten deele hier in te voegen. Den anderen verly-brief, jaers te voren, ten behoefte van *Raynoudt* gegeven, hebbe ick in t geheel hier vooren ingebracht, on-

noodich hier weder te stellen. Den laetsten luydet aldus :

„ Philippus &c. doen kont allen luyden , dat
 „ hoewel mits den overlyden van wylen Heer
 „ Hendrick in sijn leven Heere van BREDERODE,
 „ Heere tot Vianen &c. de welcke sonder Mans-oir
 „ achter te laeten , deser Werelt overleden is, ver-
 „ scheyden partyen van goeden by hem van ons
 „ tot rechten leenen verhoudende , aen ons gede-
 „ volveert en vervallen zijn. Wy nochtans aen-
 „ merckende dat het Huys van BREDERODE, eenen
 „ van den Edelsten Stammen ende outsten afkom-
 „ sten binnen den Lande van Hollant is, ende op
 „ dat het huys ende de naem van BREDERODE niet
 „ en vergae , maer tot onsen dienste, ende tot eere
 „ van den Lande in wesen gehouden mach wer-
 „ den, hebben wy by advys van de Staeten, ende
 „ van den President, ende andere Raeden Provin-
 „ ciael, als oock van de luyden van de Kamere van
 „ Reeckeninge in Hollant uyt sonderlinge Gratie,
 „ voor dese reyse ende sonder dat het selfde in
 „ toekomenden tyden in consequentie getrocken
 „ sal mogen werden, verlyt ende verleent, verly-
 „ en en verleenen mits desen onsen brieve Heer
 „ Raynoudt van BREDERODE , des voornoemden
 „ wyle Heer Hendrickx van BREDERODE Neve, ge-
 „ descendeert wesende van den rechten Stamme
 S
 „ende

„ende *huys* van BREDERODE, alle alfulcke rechte
 „leenen, als de voornoemde wyle *Heer Hendrick*
 „van BREDERODE van ons als Graeve van Hollant
 „te houden plach.

Byvoechse-
 len van Guic-
 ciardijn in de
 beschryvinge
 van Hollandt.

Dese *Raynoudt* die de goederen van BREDERODE
 te leene ontfinck, hadde eerst ten wijve *Maria van*
Dorne, dochter van de Heere van Dorne in Brabant. By
 haer gewan hy vele kinderen, als *Hendrick*, *Walra-*
ven, *Floris*, *Wolphaert*, *Maximiliaen Lubbert*, *Anna*, *A-*
driana, *Margareta*, *Susanna*. By overlyden van sijne
 Vrouwe, trouwde *Helena*, Graevinne van Mander-
 schet, *Blanquenhym*, en *Geeraertsteyn*, de welck hem
 baerde *Diederick*, die in sijne jonge jaeren stierf, en
Adriana Francisca, die van uytneementhey in wesen
 geroemt wiert. En is *Raynoudt* gestorven in goeden
 Ouderdom, tot Haerlem, in den jaere vyftien-
 hondert vier-en-tachtentich, in de maent van A-
 pril, lecht te dier Stede begraeven in de groote
 Kerck.

Hendrik den oudsten sone van *Raynoudt* nam tot
 eene Vrouwe *Margareta Floracken*, Dochter van de
 Heere van *Geffen* ontrents Hertogen-bosch, ende
 Vrouwe van *Bockhoven*. Dese wiert doot geslaegen
 met de Heere van *Batenburch*, van de Spaenjaer-
 den ontrent Haerlem in den jaere vyftien hondert
 drie-en-seventich, naelaetende eene dochter *Ca-*
tarijn genoemt. Sy was Vrouwe van *Asten*, en trouw-
 de

de aen Bernaerdt van Meroden, Heere van Gambays.

Walraven de tweede sone van Raynoudt, door dien, sijne Nichte Vrouwe Geertruydt van Hunnepel, sonder kinderen nae te laeten quam te overlijden, in den jaere vyftien-hondert en t'negentich, bestierf als naeste bloetverwant in de goederen van Vianen, Ameyden en andere. En was nae doode sijnes Vaders de drie-en-twintichste Heere van BREDERODE, en wiert gemaect op den jaere vyftien hondert ses-en tachtentich Raetsheer van den staet. Kochte aen sijne voornoemde Heerlijckheden, Noordeloos, t'welck heeft soo hooge, als middel, en laege jurisdictie. Welcke Heerlijckheyt voor desen hadde toe behoort de Heeren van Haerelaer, van de welcke die gekomen is aen de Heeren van Vianen, daer van aen de Heeren van Sevenbergen, en soo eyndelijck aen Walraven van BREDERODE, die by middel van koop de selve kreech van de Graef van Arenberch, voor vier en veertich duyzent Carol. guldens.

Deze Walraven hadde getrouwt Guilielma, Vrouw van Haesten en Herwijnen, Weduwe van Nicolaes Heere van Assendelft. Doch is gestorven sonder blykende geboorte nae te laeten, in de maent van December, des jaers sestiën hondert en veertien. Laetende tot Erfgenaem van sijne goederen Walraven, outste sone van Floris sijn broeder.

Floris was de derde *zonne* van *Raynoudt*, en hadde de heerlijkheyt van *Cloetingen* in *Zeelandt*, tot sijne erffenisse. Hy is geweest kloeckmoedich; en geoeffent in Oorlochs-daeden, als van *joux* op daer toe bequaem gemaect; en commandeerde over een Regiment te *Voet*. En alhoewel hem opgeleyt was het *Gouvernement* der *Stede Heusden* met de onderhoorige *Forten*, als *Cræveceur*, *Hemert*, en andere, doen ter tijt de sleutel van *Hollandt*, heeft nochtans alle jaer sich mede te *Velde* begeven, om in continuele actie tegens den gemeenen *Vyant* te zijn. T'was een Heer gantsch beleeft, en tegens de *Burgerye* minnelijck, met geene exactien, ofte andere onbehoorlijke middelen de selve quellende. Nam tot eene *Vrouwe Dorothea*, *Dochter* van *Iohan Heere* van *Haefsten* en *Herwijnen*, uyt *Anna* van *Spaengen*. En nae dat hy by dese gewonnen hadde drie *sonen* en drie *dochteren*; van de welcke hier nae gehandelt sal werden. Is tot *Heusden* gestorven in den jaere vyftien hondert negen en t'negentich, en wierdt het *Lichaem* nae *Vianen* gevoert, en ter aerden gebracht.

Nae sijn overlyden Trouwde sijne naegelaetene weduwe aen *Willem Graeve* van *Horne*, *Heere* van *Kessel*, *Generael* van de *Artelerye*, *Colonel*, ende *Gouverneur* van *Heusden*, die door eenen ongeluckigen eerschoot in t'hoofd geraeckt zijn.

Der Doorluchtige Heeren van Brederode. 141
zijnde, deser werelt quam te overlijden.

Wolphard de vierde sone van Reynoudt, die t'com-
mande hadde over een Compagnie te Voet, wiert in het
Leger van de oproerige soldaeten van Geertruy-
denberch doot geschoten, in den jaere vyftien
hondert negen ende tachtentich. Naelaetende
sijne weduwe, *Geertruydt genaemt, Dochter des Hee-
re van Broeckhuysen*, doch hadde geene kinderen.

Maximiliaen Lubbert de vijfde sone van Reynoudt
volchde in den krych de Graeven van Mansvelt
sijne Neven. Trouwde daer nae, de *Weduwe van
de heere van Erp*, en stierf sonder kinderen, on-
trent den jaere vyftien hondert negen en tacht-
entich.

Anna, Reynoudts ondtste dochter, wiert ten hou-
welijck gegeven aen *Iohan van Horne, Baron van
Boxtelen Bassigny*, die in den jaere vyftien hondert
twee en seventich *Gouverneur* was tot *Dordrecht*.
Dese is gestorven sonder kinderen nae te-
laeten tot *Utrecht* in den jaere sestiën hondert,
en ses.

De suster van *Anna* geheeten *Adriana*, trouwde
eerst aen *Hendrick van Meroden, Heere tot Oorschoot*,
ontrent s'Hertogenbosch. Nae het overlyden van
Merode, hadde tot eenen Man *Hendrick de Reviere*,
Heere van Iseren in Brabant.

Margareta haere jongere suster, begaf haer tot
S 3 cene

eene genaemde Geestelijke Ordere, en wierdt eene *Nonne van Cecilien tot Ceulen*.

Haere jonxste suster *Susanna*, is daer nae in het selfde Klooster tot eene *Abdisse* verkoren.

Adriana Francisca, die *Raymond* gewan by de *Gravinne van Manderschet*, trouwde tot Utrecht aen *Philips vry Baender Heer van Hohensaxen*, in Switserslant, en is nae haer Man overleden, kinderen achterlaetende.

Doch ick keere weder tot de kinderen van *Floris*, gewesene *Gouverneur tot Plessden*. Hadde drie dochteren, doch jonger dan de sonen, *Helena*, *Margareta*, *Florentia*. De jonxste van allen is in haere kintfche jaeren overleden, in den jaere sesten, hondert entwaelf, en wiert tot Heusden begraven.

Helena, trouwde aen den wel geborenen Heere *Steven Gans*, *Baron tot Puttlitz en Wolffs-hagen*, der *Ceur Vorstelycker Doorluchticheyt van Brandenburg*, *Erfmaerschalck en Luytenant Colonel* over de troupen, *Commandeerde* in dienst der Nederlanden, een *trop Curassiers*, en wiert geschoten in der selver dienst by *Hunnepel* in t' Lant van *Cleef*, in den jaere sesten hondert ses en twintich. Sijne overgelaetene *Weduwe de douagiere van Puttlitz*, is in haeren eenfaemen staet, tot op dese tijt gebleven. Het ongeval van haeren Heere en Man, met goede oefeningen

gen verdryvende. Een vrouwe, mach ick spreken sonder nydicheyt, welckers Hofhoudinge en soo stichtelijck, en so gereguleert is, dat het met recht eene kleyne vergaderinge en kerke soude mogen genoemt werden. Haer niet schaemende met het lesen van Godes woort, met gebeden, alle daege, verscheyden maelen by een roepende die in haeren dienste zijn, deselve tot de oeffeninge der Godts-diensticheydt met exempel en leere te leyden. Het waere te wenschen dat sulx veele onder de grooten deser werelt gepractiseert wierde, soo soude het versken van den Poët voor onwaerheyt verworpen werden, t'welck is van desen inhoudt:

Die Godt salichlijck wil leven,

Moet sich uyt het hof begeben.

Margareta de jonger suster van *Helena*, eene seer verstandige vrouwe, was getrouwt aen den Ridder *François de la Place*, Burchgræf van *Manchaux*. Een kloeckmoedich en ervaren krychsmā, die lange jaeren als *Ritmeeſter*, en *Colonel over de Ruyteren*, en *Gouverneur tot Rees*, in den dienst vant Landt sich heeft willen laeten imployeren. Zijne Huyſvrouwe is deser werelt overleden, nae datſe hem twee dochteren gebaert hadde, en wiert het herte tot *Rees* bewaert, het lichaem gebracht tot *Vianen*.

Behalven dese oudere dochteren heeft *Floris* gehad drie sonen, die alle van jonx op met groote ho-

pe, ten voordeele van den staet opgevoedet wierden, hoewel de twee outste, in de fleur van haere jaeren, niet sonder verlies des Lants, deser werelt zijn overleden.

De outste sone *Walraven* genoemd, nae dat sijn Oom *Walraven* sonder kinderē was komen te overlyden, succedeerde in des selfs goederen by Testamentaire dispositie, en wiert de vier en twintichste Heere van BREDERODE. De hope die men van hem hadde, een kint zijnde van drie jaeren, was mede de occasie, dat hy begifticht wiert met eene *Compagnie van hondert en vyftich koppen*. In den jaere sestiē hondert veertien, sich dickmael in voorvallende gelegentheden quytende, kreech eene *Compagnie Curaßiers*, en sijne *Compagnie Voetknechten* wiert gegeven aen sijn jonger Broeder *Raynoudt*. Hy trouwde *Margareta Maria d'Hann*, dochter van den Graeve van den Broeck en *Valckensteyn*, uyt de Graevinne van *Manderschet*. Is gestorven in den beginne des jaers sestiē hondert en twintich, sonder kinderen nae te laeten, in het beste sijnes levens, niet sonder droefheyte van velen.

Sijn jonger broeder *Raynoudt*, die een *Compagnie te Voet* hadde, was Heere van *Cloetingen*, en ongetrouwt. Hadde eene over groote kloeckmoedigheid, en was nae die jonge jaren voorfichtig en discreet. Begaf sich in dienst van de Venetiaen in het Her-

Hertochdom Stierckmarck tegens den Aerts-hertoch Ferdinandus van Oostenrijck. En is aldaer overleden in den jaere sestiën hondert en seventien, licht begraven te Venetien in't Klooster genaemt S. Servy.

Sulx dat de twee ouder sonen van *Floris* sonder kinderen nae te laeten overleden zijnde, *Johan Wolphardt*, Heere van *Haefst* en *Herwijnen*, de derde sone, die geboren is, in t'jaer vyftien hondert negen en t'negentich, op den 12. Juny, in alle de Heerlijcke goederen succedeerde. En was de vyf en twintichste Heere van BREDERODE, Vryheer tot *Vianen* *Ameijden* &c. Doch eerick dese sijn leven, manieren, hooge ampten, hūwelijcken, en wat daer op gevolcht is in't breede voorstelle, hebbe goet gevonden in t'kört de gelegentheyt ende Vrydommen der stede *Vianen*, *Ameijden*, en der onder hooriger plaetsen te beschryven.

Vianen is een playsante Stede, leggende op een vierkante forme, met stercke hooge mueren, en poorten versien. Welcke mueren met ronde Torenen, hier en daer beset, gelijkmen in ouden tijden placht te doen, niet onciereelijck gesterckt zijn. Is omcingelt met eene breede graffe, en heeft buyten de selve rontom eene fraye wandeling met boomen beset. Sulx dat op de meeste plaetsen men onder de schaduwē van het loof

schuylen- de, van der Sonnenhitten des Somers be-
vryt wert. T' heeft eene bequaeme gelegenthey-
t aen de lincker sijde van de Reviere de Lecke, te-
gen over Vreeswijck, anders de Vaert genaemt.
En wort ten Noorden van de selve Reviere beset,
die door eenen ingang, de haven maeckt, soo dat
de schepen, soo wanneer het waeter taemelijcken
hooch is tot in t' midden van de voorstede aenleg-
gen. Ten Oosten, Westen, en Suyden, wert het be-
cingelt met vruchtbaere Korenvelden, Weyden,
en Boomgaerden. Een plaetse daer de lyftocht, in
overvloed is, en voort alles wat tot onderhout nood-
dich is, bequaemelijck van alle plaetsen toege-
voert, oock voor redelijcken prys wert bekomen.
En die het vermaeckelijck leven soeckt, soo door
de gelegenthey- t der omliggender Landeryen, als
het op en af vaeren der voor by seylende schepen,
t' doortrecken der reysigers, kan het nergens be-
quaemer vinden. Brenget mede geen gering ver-
maeck aen den mensche, het wel beplante Bosch,
alwaer de boomen op ryen met menichten weder-
sijds tegens den anderen over gesettet, een aenge-
naem perspectyf den gesichte vertoonen. Daer by
komt het Reygers Bosch, t' gesanck van alderhan-
de kleyn gevogelte, de ooren met eene aenge-
naemheyt vermaeckende. En dat te verwonderen
is, even als of het wast t' middel-punt van de veree-
nigde

nigde Provinciën, men kan daer van daen in het gesichte krygen, soo wanneer den Hemel klaer is, ontrent de een en twintich Steden, met poorten, mueren, en grachten versien. En geen plaats bequaemer waer van daen soo te Waeter als te Lande de principaelste Steden des Lants konnen bereyset werden. Die sich daer aen liet gelegen zijn, soude op eenen Somerschen dach, daer van daen konnen besoecken ontrent twaelf soo Steden, als Stedekens, en s'avonts tot Vianen maeltijt houden.

Deze plaats heeft onder sich verscheydene Dorpen en gehuchten, als Lexmont, eertijts Laxmont geheeten, Heykoop, Boekoop, Lakerveld, Tienhoven, en Marckerck, door sijne Peerdermerckt t'gantsche Lant door vermaert. Is daerenboven versien, met een sterck Slot, *Batesteyn* genoemd, welcke van verre door de grootheyt van t'gebou sich op doet. Ontrent den oorspronck van desen naem ben ick curieus geweest. En meynde daerom dit Slot *Batesteyn* te zijn genoemd, om dat het tot nut en dienste der Stede was gebouwt, zijnde als de sterckte des selfs. T'welck even soo vele te seggen is, als ter *baete*. Gelijck sommige also den oorspronck des woorts *Batavieren* verklaren, om datse aen de Riviere t'haerder *baete* eene bequaeme woonplaatse uytegevonden hadden. En dan soude het byvoechsel *Steyn*, den Nederlanders

befeyckenende ftevichey, daer by gefteelt zijn, om te kennen te geven dat het uyt fteen, of fteyn opgebout is, tot een fterckte, ofte Burcht. Doch uyt verhael van eenige anders onderricht zijnde, hebbe defe mijne giffinge aen eene fide gefteelt. Men vertelt dat Gylbert van Vianen ten wijve hadde *Beatrix*, op het Nederlants in t' kort gefeyt *Baete*, de welke een dochter was van Johan, de negentien-de Heere van Egmont. Defe hadde eene fuster die jonger was dan fy, getrouwt aen Geeraert Heere van Culenborch, van de welke fy als van een opper Vrouwe, te Leen ontfong het Slot van Vianen, doen ter tijt buyten de Stadts-mueren in den Boomgaert gelegen. Ende niet konnende lyden dat fy die een ouder fuster was, van haere jongere, het Slot te Leen foude ontfangen, beweecht haeren Man, om het oude Slot af te breecken, en binnen de mueren van Vianen een nieuw op te maecten. T'welck oock is gefchiet, en om dat fulx ter *baete* en bede van *Baete* was gedaen, wiert het nieuwe Slot, *Bateftein* genoemd, door byvoeginge van het wordeken *Steyn*, t'welck mengewoon is aen Sloten en Adelijcke Huysen te voegen.

Heuterus
in Geneal. Vi-
anenf. Domin.

Dit Slot is te Heerlijcker door eenen bygevoechden Toorn, van een feer groot vierkant en dichte en hoochte, hebbende in t' Nederlants de benaeming van *Simpols Tooren*. Is doen opmaecken

maecken by Gysbert van Vianen Ridder, ontrent den jaere duyſent drie hondert twee en ſeventich, en dat tot koſten des Graeve van S. Pauwels in Artois. Deſe wiert in een ſlach in het Lant van Gullick by Gysbert van Vianen overwonnen, en gevangen tot Vianen gevoert; en moeſte tot ſijn rantſoen ſoo vele geven, dat deſen Toorn konde gebouwet werden. En naedien in de Nederduytsche ſpraecke S. Pauwels, in 't kort geſeyt wort *Sint pol*, of *Simpol*, oock in Artois eene ſtede genaemt wort *Simpol*, en de Graeve *Simpol*, ſoo gebeurdet dat den Toorn met des Graefs loſgelt gemetselt, *Simpols* Tooren genaemt wiert.

Niet verre van Vianen ontrent duyſent ſchreden is een ſtedeken, indien men ſijne privilegien inſiet, *Ameiden* genoemt, op een ſcheut weechs nae by de Reviere de Lecke. Al van outs by de ſchryvers van den jaere dertien hondert twee en tachtentich, ten aenſien van het Slot *Termeiden*, bekend. Voor deſen wiert het genoemt *Haerelaer*, om dat de Heeren van *Haerelaer* het ſelfde van Guido Biſſchop van Utrecht te Leen ontfangen hadden. T'ſelve genoech door de ſituatie, en alſoo door de natuer geſterckt, is by liſte des Biſſchops van Utrecht, op den jaere vyfrien hondert ſeven en twintich ingenomen. De oorſaek, en maniere daer van ſalick in 't kort verhaelen: *Hendrick van BREDE-*

Kronijck
van Holland
onder Carel d
27. Graeve
30. deel. cap
31. en de con
tinuatie des
Kronijck onder
de 35. Graeve
fol. 48.

Matthijs
van der Hoe
ven in ſijne
Kronijck pag
137.

RODE hadde eenige vluchtelingen van Utrecht tot Vianen komende vry geleyde vergunt, en onder sijne bescherminge genomen. En als die van Utrecht, door brieven, oock den Bisschop door afgesanten niet en vorderden, beracetslaegen om het Kasteel ter Meyden in te nemen. En dewijle dat niet sonder bloetstortinge geschieden konde, indien men sulx met geweld dede, besluyten het met laegen te krygen. Alsdan den opsiender des Kasteels met sijn volck daer af was gegaen in de naeste plaetse ten dienste, soo komen daer twee, in Cellebroers gewaet, om niet bekend te werden, en geklopt hebbende aen de poorte, worden door de meyt, die desen handel onbekent was, ingelaeten. Besetten strax den inganck, tot dat de andere, die daer ontrent haer versteken hadden, te voorschijn quaemen. Stooten alsoo de meyt, met eenige weynige die tot bewaeringe des Kasteels gebleven waeren, daer uyt. Soo haest en quam dit geruchte niet tot Vianen, of BREDERODE, een kloeckmoe-
 dich Heer, sent gesanten aen den Bisschop; met de welcke hy tot noch toe Vrede en vrientschap hadde onderhouden. De gesanten nae datse vele woorden met den Bisschop hadden gewisselt, tot krackeelers toe, en haer over het aengedaen ongelijck beklaccht; doender dese woorden by: dat het niet is, genoeg voor hem (te weten den Bisschop) en
 scheen

*Hortens. lib.
 8. Rerum Ul-
 traject. p. mi-
 hi in fol. 79.*

*Pontanus lib.
 11. Hist. Gel-
 dr. fol. 728.*

„scheen, gesmoort te hebben dat twistvier, t'welck
„hy onder de sijnen gehad hadde, ten zy hy ook de
„naest gelegene Heeren onder eenen schijn van
„recht terchde, en tot den Oorloch als uyt daech-
„de. Seyden vorder, bereyt te zijn, indien het
„Kasteel niet weder geleverd en wiert, dit onge-
„lijck te verdraegen, naedien het haer niet gele-
„gen en quam, de saecke met de waepen te be-
„pleyten. Waer op den Bisschop tot antwoord
gaf, dat hy niet eer sijn volck van den Kastele sou-
de lichten, voor dat BREDERODE de vluchtelingen
geboden hadde, uyt sijn Lant te moeten vertrec-
ken. Evenwel soo heeft den Bisschop, vreesende
dat BREDERODE soo van sijne vrienden, als van den
Graeve van Hollant hulpe mochte versoecken, en
alsoo met Krychsluyden t'Sticht invallen, sijn
volck van het Slot doengaen, en is met BREDE-
RODE bevredicht.

De Dese Landstreke van Vianen &c. nu beschre-
ven met haere onderhoorige plaetsen, hoe-
wel gelegen in het t'begrip van de Vereenichde
Provincien, is nochtansten aensien van t'recht van
Jurisdic tie, en Leene, tot op desen huydigen daege,
geene Provincie onderworpen. Oock niet de Pro-
vincie van Hollant, alhoewel het aen de eene sijde
die palen van Hollant raect. Naedien het Landt
van Arckel voor desen niet onder Hollant, maer ee-

Heda in Hi-
stor. pag. 268.

ne bysondere Heerschappye geweest is. Sulx dat oock van ouden tijden af, niet blycken sal, onder de Hollantsche afdeylinge, t'Lant van Vianen oyt te zijn vervat geweest. Hierom gebeurdet dat, wanneer de Graeven van Hollant, tegens die van Utrecht ofte andere ten Oorloch treckende, de Heeren van Vianen niet onder haere Leen-mannen, maer onder de mede hulpers gestelt hebben. Soo stelt Willem Graeve van Hollant in den jaere dertien hondert ses en vyftich, den Heer van Vianen, met die van Montfoort en Iselsteyn, onder sijne hulperen en vrienden. Waerom oock, soo wanneer den Oorloch onstont tusschen de Stichtse en Hollanders, die van Vianen voor neutrale luyden gehouden wierden. Mede de Hollanders tot Vianen somtijts, als in eene neutrale plaetse, met haere vyanden om den vrede te treffen, gehandelt hebben.

En dit is de reden, waerom dat boven de memorie van menschen, die van Vianen eene hooge Kaemer ofte Hof van Justitie gehadt hebben, en noch hebben, sonder dat van de selve oyt voor desen aen den Hoogen Raet tot Mechelen, of aen den Hove van Hollandt, te appelleren, toegelaeten is. Alleen heeftmen daer overich het middel van suppliceren, of revisie versoecken aen den Opperheer dier plaetse. Dat noch meer is, zijn die van Vianen

ver-

verscheyden maelen van wegen t' Hof van Hollant by edicte gedachvaert, hebben oock anders geene dachvaerdinge willen aennemen. En indien eenige Bode sich verstoutede die van Vianen of van wegen den Hoogen Raet tot Mechelen, of van wegen den Hove van Hollant te roepen, of iets te ple-
gen, t' gene mochte nae indracht haerer Opperheerschappye smaecken, hebben dat noyt geleden. In soodaeniger voegen, dat ten tijde van *Philippus de tweede*, Hendrick van BREDERODE den Deurwaerder van den Hooge Raede van Mechelen gesonden, om iets tot Vianen ter executie te stellen, in de gevanckenisse geworpen heeft. En heeft dese sijne daet als streckende tot bewaeringe sijnes rechts kloeckmoedelijck voor den Koninck gedefendeert. Die indien voor den Fiscael eenige actie waere geboren geweest tegens BREDERODE, deselve veellicht soude hebben doen intenteren. Dat ick daer niet by en doe het exempel van den vooreleden jaere, doen den Drossaert der Stede, dede apprehenderen den Deurwaerder van den Hove van Hollant, om dat hy tot Vianen sijne commissie wilde voltrecken, en is ten laetsten noch uyt de gevanckenisse geraeckt en ontkomen, door de onvoorsichticheyt des bewaerders. Dat ick nu niet en verhaele alle acten van souverainiteyt, by de Heeren van Vianen van tijt tot tijt gepleecht, son-

V

der

der iemants verhindering. Als op haer eygen autoriteyt de naebuerige Princen en Heeren den Oorloch aen te seggen; wederom te soenen, en verbonden te maecken. Munte slaen met de wapenen van Vianen, en de Beeltenissen der selver Heeren. Brieven van Pardon, Gratie, Remissie; Beneficien van Inventaris, Cessie; letteren van respijt en atterminatie te verleenen. Wetten en constitutionen, ontrent de munte, Pacuselijcke exercitiën, stercke bedeleryen, de jacht, verbondene goederen, erffenissen en versterffenissen, verschillende van de wetten der naebuerige Provincien, uyt te geven. En volgens de selve constitutionen sententien in de hooge Raemere aldaer te wijzen, de welke in Hollant sonder tegen sprecken by requisitoiren zijn ter executie gestelt. Waerom die van Vianen noyt gevolcht en hebben, ontrent de successien ab intestato, ofte het Hollantsche Aefdoems of Schependoems recht, ofte de Politijcke Ordinantien van den jaere vyftien hondert en tachtentich of negen en t'negentich. Waerom oock de Graeven van Hollant, ende haere Stede houderen de Heeren van den Lande Vianen altijts voor vrye Heeren soo expresselijck, als stilswygende erkent hebben. En *Carel de vijfde*, die niet over en gaf, dat hy met eenich schijn van recht nae sich konde trekken, heeft menichmael door praettycken gesocht, het

het Lant van Vianen onder Hollandt te brengen, belovende het selve te willen tot een Graeffschap verheffen, soo wanneer de Heeren van Vianen onder t'Hollantsche gebiet souden willen staen. Alle welke stellingen met veele andere des noots zijnde by te brengen ick voor dese reyse niet en sal of bewysen, of uyt breyden, niet anders voor hebbende, als een kort historisch verhael van eenige alhier op te stellen, om den nieus-gierigen leser te voldoen.

Kome, daer ick afgebroken hadde, tot *Iohan Wolphaerd van BREDERODE*, jonckste sone van *Floris*. Dese is van kints beenen op, ontrent de waepenen opgevoet, gevende in die jonge jaren soodaenige hope van sich, dat het vaderlant met der tijt hem soude sien het eenige hooft over de militie. En wie soude bequaemer wesen om te gebieden, dan soodaenich een, die volgens de lesse van Cæsar, geleert hadden geboden te ontfangen. Geen soo geoeffent Krychs-man sachmen in t'bevelen, dan die menichmael bevelen van sijnen Oversten aen nam. En die is eerst een recht leytsman, die by trappen, en niet schielijck, tot het hoochste Commandement geraeckt. Het selve hebben ons geleert, de Roomsche geschiedenissen, dat haere beste Krychs-Oversten waeren, die lange onder de gemeyne soldaeten, en dan onder mindere officieren,

en soo voorts waeren opgetelt geweest. En om in alles ervaren te zijn, heeft oock *Iohan Wolphaerd* van zijn veertien jaeren affich in dienst begeben, is onder de Voetknechten, oock voor eenen geruymen tijt onder de Ruyteren gereeckent. En daer is soo moejelijcke of perickeleuse tocht of wacht niet geweest, die hy niet soo wel als gemeene soldaeten voldaeen en heeft. T'lichaem moest de hoofdsche delicateffen versaecken, en gesterckt werden tegens koude des nachts, en de hitte des daechs. De leden moesten het waeken en liggen onder den blaeuwen Hemel gewent werden. En alhoewel hy was een vry willige in den dienst, woude evenwel betoonen, niet min onbereyt te zijn, ongeleghentheyte uyt te staen, als andere. Soo veel te meer eere quam hem toe voor sijne gewillige onderwerpinge, hoe min hy was gebonden sich te onderwerpen. En als hy soo eenen geruymen tijt in die laege bedieningen hem selven getoont hadde, wiert tot *Vaendraeger* aengenomen. Niet lange nae die tijt, te weten op den acht en twintichsten November, des jaers sestiën hondert achtien, zijnde negentien jaeren out, soo ist dat de Staten van den lande, *haer betrouwende op sijne kloekheyt en ervarentheyt in de oorloge* hem hebben gegeven t'opperbevel over een *Compagnie Voet knechten* vant seventich koppen. Ontrent twee jaeren daer nae door t'overlyden van
sijn

sijn broeder *Walraven*, wort *Capiteyn* van sijnes broeders *Compagnie te Voet*, en kryght met eenen het gesach over een *Compagnie Curassiers*. Niemant daer toe bequaemer, als die in het oeffenen van Peerden en Peerde volck sijn vermaeck schepte. En soodanich een bequaemheyt hadde in het ryden, dat hy indien deele niemant en weeck. Voorts in alle occasie sich betoonende, als een van die Doorluchtige extractie, wort verheven in den jaere sestiën hondert drie ende twintich, tot t' *Colonelschap* van een *Regiment Voet knechten*, staende op de verdeylinge van *Hollant*. Dit sijn geweest de trappen van oeffeningen, om sich te kunnen tot gesaggelijcke ampten qualificeren. Waerom oock de *Staten Generael* hem in den jaere sestiën hondert dertich by de voornoemde ampten voegen, het *Gouvernement der Stadt s'Hertogenbosch*, en der onder hooriger Forten. Hier en was noch geen occasie genoeg van oefninge, ten zy daer een *Generael officie* by quam, als was t'groot *Artillerye-Meesterschap* van t'*Leger*, gelijk oock aen sijn Persoon betrouwt wiert, soo wanneer daer eene belegering was, het bevel over een vierde gedeelte des *Legers*. En wert hem eyndelijck nae vele getrouwe diensten den Lande bewesen by af lyvicheydt van Graef *Willem van Nassou* in den jaere sestiën hondert twee en veertich opgedraegen het *Velt-Maerschalck*.

Ampt over de Militie der Vereenichde Nederlanden.

„ Het is in effecte te zijn, *Lijtenant Generael* naest
 „ den *Kapiteyn Generael* de eerste en immediate
 „ Hooft-Officier van desen staet. En by absentie,
 „ of anders van den *Generael*, het *Leger* als t'hoofst
 „ *Commanderende*.

„ Korts te vooren hadde *Iohan Wolphaerd* preuve ge-
 „ geven van sijne kloeckmoedicheydt doen hy nae
 „ *Engelant* varende met drie schepen, van vyf kloec-
 „ ke *Duynkerckers* op *Zee* aengerast wiert, en
 „ staende boven in sijne nachttabbert foodanich op
 „ haer liet spelen, datse genootsaeckt waeren nae
 „ een gevecht van drie of vier uyren hem te verlaten.
 „ En op dat verder blycke van sijne bequaemheyt, sal
 „ hier in voegen een stuck van de commissie, waer
 „ by hem t'voornoemde ampt wort gedefereert.

„ De *Staeten Generael* der *Vereenichde Neder-*
 „ *landen*, allen den genen die dese jegenwoordige
 „ sullen sien ofte hooren lesen saluyt. Doen te we-
 „ ten: alsoo wy tot hant-houdinge van alle goede
 „ ordre inde *Krychs-saecken* in de *Vereenichde*
 „ *Nederlanden*, soo in't beleyt van den *Oorloge*,
 „ als omme alle onordeningen onder het *Krychs-*
 „ *volck* soo wel tot voordeel van de goede ingese-
 „ tenen der voorschreven *Landen*, als oock van de
 „ *vrienden*, *neutrale naebueren*, te doen cesserer,
 „ ende t'selve *Krysch-volck* in goeder ordere tot
 „ be-

„ bescherminge der Landen; oock wederstant;
„ ende afbreuck der Vyanden te houden; goet;
„ raetsaem, ende noodich gevonden hebben; een
„ aensienelijke personagie tot Velt-Maerschalck
„ over het volck van Oorloge deser Vereenigder
„ Provincien te stellen; ende committeren. Doen
„ te weten dat omme de goede kennisse die wy
„ hebben, van de sonderlinge diensten, getrouwic-
„ heyt, vromicheyt, ende dapperheyt, den voor-
„ schreven Landen vele jaeren bewesen by den
„ welgeboren Heere Johan Wolphaert, van BREDE-
„ RODE, Heere van BREDERODE &c. Baron van Vi-
„ anen, ende Ameide; Erfburchgraef van Utrecht; Hee-
„ re van Cloetingen; Haesten, Herwynen, Helle, Noorde-
„ loos, Schorel, Nieuvelt, van den Landen en Lantstreec-
„ ken van Voshol &c. Ende tegenwoordich onse
„ Groot-meeſter van de Artillerie deser Vereenichde Ne-
„ derlanden; Collonel van een Regiment Voet knechten,
„ Ritmeeſter van een Compagnie Ruyteren Curassiers,
„ Gouverneur van de Stadt ende Meyerije van s' Hertog-
„ genbosch, ende onderhoorige Forten, ons volkoment-
„ lijk op sijn L. betrouwende, en bereets in be-
„ hoorlijke achtinge genomen hebbende, die re-
„ commodatie van sijn Hoogheyt Generael van
„ onse Legers, tegenwoordich wesende te velde,
„ by desselfs brief geschreven tot Boet-bergen den
„ 24. deses, nopende den Persoon van den welge-
„ mel-

„melten *Heere van BREDERODE* tot het gemelte
 „vacerende ampt gedaen, hebben wy den selven
 „*Heer van BREDERODE* gestelt, gecommitteert,
 „ende geordonneert, stellen, committeren, ende
 „ordonneren by desen tot *Velt-Maerschalck* over
 „ons voorschreven Volck van Oorloge te Peerde
 „ende te Voete &c.

In wat voegen *Johan Wolphaerd van BREDERODE*
 in alle de voor verhaelde hooge ampten sich heeft
 gedraegen, tot den laetsten toe, sal ick met de
 woorden van de Edel. Groot-Mogende Staeten
 van Hollant en West-Vrieslant voorstellen. Haere
 Groot-Mogende noemen hem met den naeme van
 een hooch aensienlyck Persoon die aen desen staet veel lanck-
 duerige en gesignaleerde diensten heeft bewesen. En die
 charge van *Velt-Maerschalck der Vereenichde Neder-*
landen ontrent den tyt van tien aen een volgende jaeren
 onberispelyck bekleet heeft. En in eene andere resolu-
 tie stellen voor oogen de lofijcke meriten van de *Hee-*
re van BREDERODE, en de eefte die haere Edel. Groot.
 van syn Excell. persoon, en hooge charge maecken.

Gelyck dan *Johan Wolphaerd* gedurende den oor-
 loge sich selven geene ruste en gaf, soo ook nae dat
 de Vrede getroffen was, heeft niet wel tot stilte sich
 kunnen begeven. Maer alrijts met te Peerde ry-
 den, oock met jaegen op r' grof wildt, sijne ledige
 uyren versleten. Oeffeninge volgens het seggen.

van

Resolutie
 der Stat. van
 Holl. en west-
 Vrieslands des
 jaers 1652.
 4. Decembr.
 en in dat. den
 12. Decembr.
 1652.

van Xenophon, de welcke voor Princen en Krychs-Oversten in tijde van vrede wel te passe komt, op dat de Lichaemen den arbeyt niet en ontwennen, en alsoo onbequaem gemaect werden, indien den noot sulx vereyschte, om dienst te doen. Waerom oock BREDERODE niet eenen dach voor by liet gaen, of daer in was eenige oefeninge geweest, in 't gaen, ryden, en jaegen. En het gene de Overste doen ontrent de soldaeten, dat se die hoewel daer ruste is, in de waepen oefenen, heeft dese Overste, ontrent sijn selven gepleecht, van de militaire exercitien vacerende. Doch alshy het Lichaem door t'sterck ryden, en jaegen tot noch geoeffent hadde, en even daer nae in een stilte geraeckte door het continuel bywesen der saecken van Staet in den Haege, alwaer de vergaaderinge van haere Ed. Groot-mogende daegelijcx geset was, zijnde eenen tijt, datmen veele moeilijkheden vandt ontrent de saecken tusschen Engelandt en desen Staet, soo ist dat sijn Persoon ongewent soodaenich een stil leven, oock door alte vele besognes gefatigeert, al vry wat verswackte. Waer uyt ten laetsten veroorsaecht is het waeter; een sieckte licht onstaende uyt stil sitten, in den genen, die oefeningen des Lichaems gewent zijn. Ende en konde t'selve niet bequaem door raet der Medecijn-Meesters verdreven werden, immer de

*Xenophon
libr. de Venat.*

oorfaecke, die uyt swackheyt ontstondt, wech te nemen, schein buyten hope te wesen. Evenwel men besoeckt het op allerley manieren, en wordt by eenige goet gevonden dat **BREDERODE** nae het Spaan soude trecken, om te sien of door hulpe der waeteren aldaer eenige baete mochte vernomen werden. Doch te vergeefs, naedien men bemerkte dat door het waeter drincken, alles tot erger, en het uytterste sich liet aensien.

BREDERODE sijn selven in dien staet voelende, heeft sijn gemoet geprepareert tot de Doot. Laet sijne vrouwe de *Gravinne van Solms*, met de kinderen by hem komen, en troost haer tegens het ongeluck, t welck haer dreygde. Daer by doende, dat hy sijn selvenaen Godes wille hadde overgegeven, en dienvolgens het oock betaemelijck was, datse haer dien wille onderwierpen. Wenschte allen den sijnen veel heyls van Gode, en beval dieaen de Regenten des Vaederlants. Aen sijn outsten sone *Hendrick*, die door een afgesondene uyt Vranckrijck ontboden was, gaf voor een lesse dese weynige woorden: dat hy de Gereformeerde Religie, daer in hy was opgevoet van jonckx aen, en die sijn Vaeder op sijn sterf bedde aldaer beleet, getrouw soude bewaeren, en des noot zijnde met verlies van goet en leven, (volgens het exempel sijner Voorvaederen) voorstaen.

En

En als BREDERODE alsoo door de pijnlijckheyt der sieckte van uyr tot uyr verswackte, heeft niet opgehouden Godes barmherticheyt tot den laetsten adem toe aen te roepen. En is eyndelijck op den derden September, sestienhondert vyf en vyftich, in het ses en vyftichste jaer sijnes ouderdoms, nae dat hy den Lande ontrent de twee en veertich jaeren trouw gedient hadde, op het Huys tot Peterschem, ontslapen. Het Lichaem is nae Vianen gebracht, en aldaer sonder eenige pracht ofte statie, volgens sijne begeerte, in den avont, by sijne Voorvaederen geleydt.

Hy was een Heer van stature boven de ordinaire lenckte der mannen, beset van Lichaem, en alle leden des selfs, als uyt de natuer bequaem tot Krychs-oeffeningen. Vast van complexie, en gesondt tot in het laetste jaere sijnes levens. Van wesen, en gedaente, en actien soodaenich, dat alleen dat uytterlijck, hem weerdich scheen te maecken, schoon genomen het innerlijcke daer niet by geweest en waere, om te regeren. Was vriendelijck en lief tallich in het aenspreken, sich niet tegens sijne onderdaenen verheffende, en dien volgens by den selven bemint. Van aerdt genegen tot alle soodaenige stercke oeffeningen, die een Krychs-man tot den Oorloch bequaem maeckten. Gantsch afkeerich van onreynicheyt, indien iemandt; sijn

echte noyt te buyten gaende, (t'welck anders onder den grooten veeltijds dat te beklagen is, bevonden werdt) maer trouw aen sijn Ee-genoodt, en die alle eer en liefde bewijfende. Was sachtsinnich, en geseggelijck, konnende door sijne vrienden en bekenden met een goet woort geleydet werden. Niet obstinaet van voornemen of hartneckigh in het selve. Van inborst, goedertieren en afkeerich van wraeckgiericheyt, somwijlen nochtans wat schielijck, en tot haesticheyt uyt brekende. Dewelcke niet soo in't gemoet ofte eenige daeden als wel in enckele woorden haer uyttede. Sulx dat het met recht een op bobbelen mochte genaemt werden, de welcke gelijk de bobbels uyt eenen drop waeters in een oogenblick vergroot, even daer nae tot eenen drop wederkeeren, soo die woorden in hevicheyt gesproken, op staende voet in sachtsinnicheyt, en vriendelijckheyt veranderden. Konde tegens niemandt indien daer verschil mochte verrefen zijn haet op nemen, om die in den boesem te voeden, maer trachte even nae die tijt gelegentheyte te mogen hebben, om te betoonen, sulx te zijn geschiet sonder naedencken. Beklaechde sich oock dickmaelen daer over, dat hy nu en dan door haesticheydt verruekt eenige woorden sprack, die hy wilde dat slechts maer voor woorden soudent aengenomen werden, en niet als

uyt

uyt een rechttoornich gemoet voortkomende. Dit kan ick van sijne Godtsdienſtigheyt ſeggen, dat hy noyt of te huys, of oock te velde zijnde ſich ergens toe begaf, voor al eer hy t'gebedt tot Godt achter het Ledikant in ſijne eenicheyt geſproken hadde. Dit eene, ſal ick daer toe doen, by gelegentheydt, door een Quartiermeester in t' Leger uyt ſijne tente ſmorgens vroeſch geroepen zijnde, was te Peerde geſtegen om iets met den ſelven te gaen beſichtigen. Nauwelijx voortgereden zijnde, keerde wederom tradt af van den Peerde, en ginck nae ſijne Tente om ſijn gebet te doen, t'welck door de haeſticheyt vergeten was. Gevraecht zijnde van den Quartier-meester of ſijn Excell. iets vergeten hadde, gaf tot antwoord; *jae in der daet, het beſte.* Hadde mede een genegentheydt tot weldaedicheyt, en ſochte veeltijts gelegentheydt om in het onthaelen van verſcheyden Princen en Heeren, ſijn liberael gemoet te toonen. Jae geene van de Machtige die onſe Provinciën door reysde, of, ſoo wanneer de gelegentheydt haer ſulx toe liete, wierden feeſtelijck door hem onthaelt, en vermaeck aengedaen.

Heeft tot eene Vrouwe genomen in ſijn eerſte Houwelijck, *Anna Dochter van Graef Iohan van Naſſouw*, en *Magdalena*, Graeve *Samuel van Waldecks Dochter*, welcke ſtierf in den jaere ſeſtien-hondert ſes. en dertich. Gewan by de ſelve drie ſonen, en

negen dochteren. De sonen zijn ongedoopt overleden, uyt genomen eenen die *Walraven* genoemd wiert, doch stierf korts daer nae. Van de dochteren zijnder oock vier sonder doopte ontfangen overleden, sulx dat noch over zijn vyf der selver. Als *Sophia Theodora* ter Vrouwe gegeven aen *Christiaen Graeve van Dona*. Een verstandich en ervarene Heere, soo wel in geleertheyt, daer in sijn Vaeder naevolgende, (diens leven *Spanheym* beschreven heeft) als militaire deugden uytsteckende. De andere dochter *Iuliana* genoemd in wesen uyt muntende is tot noch toe ongetrouwt gebleven.

Florentina de derde is getrouwt met *Mauritz Graeve van Solms, Heere van Munsenberch, Wieldenvelt*, enoudt *Sonnen woudt*, mede een kloeckmoedich en geoeffent Heere. Niet vreemt, als zijnde van soodacnige, die aen dit Vaderlant groote diensten gedaen hebben. *Anna Trajectina* de vierde, in gelaeten manieren geheel aengenaem, is mede volgens het exempel haerder suster in eenen vryen staet gebleven. *Amelia Margareta* de jonckste trouwde aen *Aelbrecht Hendrick, Baron van Slavata, Vyheer tot Chlum, en Koschonborch &c. in Boheemen*. Is van jonckx op soo wel in kennisse van wijsheyt als Krychs-oeffenen onderwesen. Hebbende tot Heusden en vele deelen van de Philosophie, en oock de fundamenten der Theologie door loopen.

Sulx

Sulx dat men met rechte soude mogen seggen, de geleertheit en waepen in een groote maete by den anderen te zijn gevoecht.

Nae het overlyden van de *Gravinne Anna*, hadde *Iohan Wolphaerd*, tot sijne Vrouwe genomen, *Louise Christina*, *Dochter van Iohan Aelbrecht Graeve van Solms, Bronsfeld*, uyt *Aggenees Graevinne van Zeyn en Witgensteyn*. Eene *Graevinne* (dat ick een woordt sonder flatteringe spreeken mach) van een seer goet naetuerel, minnelijck jegens haere onderdaenen, en mede doogent ontrent der selver swaericheden. Verciert niet alleen met oprechtheit, en groote omsichticheyt, den Vrouwelijcken geslachte ongemeen, maer insonderheyt met yver tot den Godts-dienst. In haere Hofhoudinge soodaenige eene gereguleerde maniere van leven onderhoudende, als of daer een Schole van deugden en Godtsaelicheyt opgerecht waere. Heeft tot eene suster die uyt nemende, *Gravinne Douagiere van Donna*, uytsteeckende in yver met alle haere kinderen tot de waere Gereformeerde Religie. Dat ick niet aen en raecke de oudere suster haere Hoogheydt de *Princesse Emilia*, *Douagiere van Oragnien*, van de welcke ick dit eenich maer kan seggen, dat deselve in t'gene uytmuntent geroemt mach werden, het vrouwelijck geslachte verre te boven gaet, en op den top van eeren stelt.

En

En heeft *Iohan Wolphaerd* uyt *zijn tweede Houwelijck* by de voornoemde *Graevinne Louise* gewonnen, drie sonen en vyf dochteren. Als *Hendrick* die *Heere van BREDERODE* geworden is. *Wolphaerd*, *Heere van Cloetingen*, *Hervijnen*, en *Nieuvelt*, en der *Landen van Volshol*. *Floris Aelbrecht-Belgicus*, die twee jaeren en een half oudt zijnde, op den vier en twintichsten Augusti, des jaers seftien hondert vyf en vyftich, binnen s'Hertogenbosch is overleden.

De dochteren zijn, *Louise Christina*, *Walravinne*, *Hetwechs Aggenees*, *Amelia*, *Wilhelmina*, en *Charlotte Maria*, die in den jaere seftien hondert negen en veertich binnen *Vianen* is gestorven. De andere, noch overich, zijn tot troost en dienste van de *Graevinne Douagiere* in haeren Weduwelijcken staet. Alle goetaerdich, en in die jonge jaeren, met deuchden van sedicheyt en nedericheyt verciert.

Hendrick zijnde de outste, een Heer van goede inborst, genegen tot alle militaire exercitien, is gesuccedeert nae het overlyden sijnes vaders in de goederen van *BREDERODE*, *Vianen*, *Ameiden*, *Haefsten*, *Noordeloos*, &c. En is de ses en twintichste Heere van *BREDERODE* in de ordere. Begaf sich volgende de voet stappen van *zijn Vader*, op het veertiende jaer sijnes Ouderdoms in dienst van den Lande, wiert

wiert begifticht in den jaere seftien hondert twee en vyftich met een Compagnie te Peert, die gecommandeert was geweest by Graef Hendrick van Nassouw. En dat ten aensien van de Loffelijcke meriten van de Heere van BREDERODE, fijn Vader, en ten eynde alomme moge blycken die eftime, die haer Edel. Groot-mogende van fijn Excell. Perfoon, en hooge charge maecken. Als mede om den jongen Heer tot den dienst van 't Lant te incourageeren, ende op te wecken de voetftappen van fyne Voor-ouders in te volgen. Wiert op het seven-tiende jaer-fijnes Ouderdoms, om meerder occasie by tijden en wijlen te mogen hebben, den Lande trouwe te bewyfen, begunfticht met het Commande over het Regiment te Voet, by fijn Vader voor henen geregeert, daer by gevoecht t'bevel over een Compagnie, van twee hondert vyf en twintich koppen. Dese was opgerecht by fijn out Oom in 'tbegin van den Oorloch en van die tijt altijts geregeert by een der Heeren van BREDERODE. En om dat haere Ed. Groot-mog. niet fouden fchijnen, haere voor defen genomene refolutie tegen te gaen, is aen Wolphaerd jonckfte broeder van Hendrick gaende in fijn sefte jaer, mede uyt confideratie van der Voorouderen meriten, de Ritmeesters plaetse overgedraegen.

En dit is het weynige, t'welck ick op het pam-pier heb willen brengen, soo om ieder een aen te

Resol. der
Staeten van
Holl. van den
12. Decembr.
1652.

Resol. van
den jaere
1655. Sept.
29.

170 KORT VERHAEL *Der Doorl. Heeren van Bred.*
wijzen in t' kort, wat voor Helden uyt het Hooch-
loflijke *Huys van BREDERODE* gesproten zijn,
als oock om der selver naekomelingen, insonder-
heyt die nu in het leven zijn, door de exempelen
van hare Doorluchtige Voor-ouderen, op te wec-
ken tot naevolginge der selver Heroiffe deuchden,
en daeden. Om dat alsoo den Lande noyt en ont-
breecke aen foodaenige, die des noots zijnde, haer
goet ende leven, voor de waere Gereformeerde
Religie, en de vryheyt, twee pilairen van onsen
staet, gewillichlijck souden willen opofferen.

DISCRETE LESER

Gelieft de Druck-fauten, die in dit Boeck geslopen zijn,
op de naevolgende maniere te verbeteren.

P. 1. lin. 12. *leest saecken.* p. 2. lin. 19. *leest, sijnen.* p. 3. lin. 23. *leest kon-*
nen p. 6. lin. 14. *leest gemeene.* p. 10. lin. 20. *leest breede.* p. 12. lin. 6.
nae Broederen, set, gesien te hebben. p. 17. lin. 1. *leest, gehouden.* p. 22.
lin. 16. *leest Tetburch.* p. 30. lin. 22. *leest Gennip.* p. 45. lin. 5. *na Grave set*
van. p. 50. lin. 12. lin. 22. *is in sommige exemplaeen gestelt, Willem, in plaet-*
se van Diederick. pag. 77. lin. 19. *Heere, leest Heeren.* p. 78. lin. 13. *leest,*
staende te. p. 108. lin. 4. *leest verachten. en lin. 9. doet uyt eene.* p. 112. lin.
9. *wierdt, leest windt.* pag. 131. lin. 21. *leest BREDERODES.* pag. 113. lin.
21. *leest, hadden.* p. 127. lin. 16. *leest, konden.* p. 128. lin. 2. *leest, BREDE-*
RODES. pag. 152. lin. 6. *trekkende. leest trocken.* pag. 157. lin. 7. *leest, oc-*
casien.

G E

GESLACHT - TAEFEL

der Heeren van BREDENRODE.

<p>Diederick, de vierde Graeve van Holland. Zijn Vrouw U-tilhald, Orlo van Sa-xen, des Keijzers dochter. <i>Jo. 21. 28.</i></p>	<p>Aernoudt, de derde Graeve van Holland. Zijn Vrouw Jurgarda, een dochter van Stephanus Keijzer van Grieken, en Moeders sijde, nye de Columnelen. <i>Jo. 21</i></p>	<p>Sifridus, of Sicco als de Vriesen seggen. Dese was de. Heere van B R E D E R O D E.</p>	<p>Willem, de 3. Heere van B R E D E R O D E. Syn buyfrou Ailt, dochter des Graeve van Seyn. <i>Jo. 41.</i></p>
<p>Diederick, de tweede Graeve van Holland. Zijn Vrouw Hildegond, Lodewijk, de derde, Konink van Vranrijk. <i>Jo. 19.</i></p>	<p>Egbert, Bisschop van Trier. <i>Jo. 20</i></p>	<p>Diederick de 2. Heere van B R E D E R O D E. Zijn Vrouw Alverardis dochter van Balduwijn de 7. Heere van Henfden geboren yst Ailt Graefinne van Gen-nip. <i>Jo. 22. 39.</i></p>	<p>Simon, als sommige stellen, de eerste Heere van T elin-gen. Alhoewel andere meynen dat dese Simon soude ge- weest zijn de jonger broeder van Diederick de tweede van dien naeme. <i>Jo. 23.</i></p>
<p>De eerste Graeve van Hollandt Diederick. Zijn Vrouw Gena, dochter van Konink Pipijn. <i>Jo. 10. 12. 19.</i></p>	<p>Arloba, Abdis te Reynsborch. <i>Jo. 19</i></p>	<p>Arloba, Abdis te Reynsborch. <i>Jo. 19</i></p>	<p>Arloba, Abdis te Reynsborch. <i>Jo. 19</i></p>

Willem de 12. Heere van B R E- DERODE. J ^e 160.	Willem de 12. hulde eers ten nyne E- liabet, dochter des Gra- ve Wal- ler van Luxen- borch. Daer nae Cata- rijn dochter van Wil- lem van Telling- gen. En Geel- trydt, Heer- man van Woer- dens dochter. J ^e 154.	Uyt Eliabet. Hendrick de 13. Heere van BREDERODE. Syn Vroome was Habella, dochter des Heeren van Fontaine in Frankryck. Stief- sonder kinderen. J ^e 154-55.	Raynoudt de 15. Heere van BREDE- RODE. Syn Vroome Jo- hanna, een Erfdochter des Graete van Gennip. J ^e 156-61, 62-63	Diederick, Cat- rinyser tot Dieff, J ^e 1569.	de 18. Heere van BREDE- RODE. Syn Vroome Jolen- ta, Willems Graete van Cricqui, La- laine, en Jo- hanna Bin- gincours dochter. J ^e 160-7	Anna, die ande- re Johanna noe- men. Is in haer kin- sche jaeren gesla- sodoca (ven- sola syn non- Johan- nen ge- worden. J ^e 162-7	de 19. Heere van BREDERODE. Syn Eerste Vroome Mar- griet, dochter van Wolpheraerd van Bortelen Heere van ter Veer en Vilffingen. J ^e 167.	Walrava, Haer moeder was, Carolotta van Borton. Syn tweede Vrou- we was Anna Graetinne van Nieuwen-Aren. Eransois, die stief sonder kinderen. J ^e 167-68	de 17. Heere van BREDE- RODE. Graete van Gennip. Syn Vroome Johanna, Erfdoch- ter van Hendrick, Heer van Vianen, J ^e 167-78	Gylbert, Bisschop van U- trecht. J ^e 169-78	de 16. Heere van BREDE- RODE. Syn Vroome Johan- na, dochter des Hee- ren van Abounden, Gaelbeek, Wijk 12 Duersede. Stief- sonder kinderen. J ^e 167-78	Walraven, syn Vroome Berta, Johan Graete van Egmonds dochter. J ^e 167-78	Catarijn, die vroude aan de Heere van Polanen en der Lecke. J ^e 167-68	Diederick en VVijlen, van welke beides de Kro- nicken mede getrach mact- ken. J ^e 167-78	de 14. Heere van BREDERODE. Syn Vroome Be- arris, dochter van Graef Wal- raven van Valckenborch, en Philippa Graetinne van Gelder. J ^e 167-78	Uyt Catarijn. Diederick de 14. Heere van BREDERODE. Syn Vroome Be- arris, dochter van Graef Wal- raven van Valckenborch, en Philippa Graetinne van Gelder. J ^e 167-78	de 13. Heere van BREDE- RODE. Syn Vroome Jo- hanna, een Erfdochter des Graete van Gennip. J ^e 160-7, 62-63	de 12. Heere van B R E- DERODE. J ^e 160.
--	--	--	---	--	---	---	---	---	---	--	--	--	---	---	---	---	--	--

Walraven de 19. ge-

wan, wyt Margareta,

Raynoud, de 20. Heere

van BREDERODE. Syn

vrouwe Philippina van

der Marck, Dochter des

Graefe vander Marck.

Francisc, die troude aen

Hendrick van Meroden,

Heere van Pieterlon.

Carolotta, troude aen

Johan Burch-graef van

Montfort.

Wolphaert, Heer van Cloetingen

en der Landen van Volschol. Syn vrouwe

Adriana, Dochter van Johan Backx,

Heer van Alstern-weduwe van Johan van

Arckel Heere van Heuckelum.

Uyt Anna.

Franciscus, Heer van Swammet-

dam.

Balthazar Heer van Bergen in Kennemerland. Syn vrouwe een Dochter van Bronckhorst en Baten-

burgh.

Walburgh, trouwde aen de Graefe van Bentheim en Steynford.

Jolentia, trouwde aen de Heer van Fallaye, van Brigdam.

Margareta, Abdis van Thoren.

Maria, trouwde aen Godelroy Millendorck, Graefe van Goor en Vronenbroeck.

Philippus, is ongetrouwt tot Millanen geschorven.

Lodewijk bleef in den sloop van Quinryjn.

Hendrick, de 21. Heere van BAERODE. Syn vrouwe Emilia, Garinne

van Nieuwen-Aeren. Sierf sonder kinderen.

Robbert, is geschorven in Beyeten, wyt den Turckischen Oorlogh wederkerende.

Rainoud.

Helena, vrouwe van Thomas Percinnot, Heer van Chantonnette.

Margareta, vrouwe van Peter Ernst, Graefe van Mansfeld.

Johanna, vrouwe van Joost van Bronckhorst, Heere van Batenbogh en Han-

nepel.

Antonia Penelope, vrouwe van de Graefe van Ilenburgh.

Rainoudt de 22. Heere van BAERODE, door gifte der Staten

van Hollandt. Nam eerste ten wyve Maria, Dochter des Hee-

ren van Dorne.

Daer nae trouwde Helena, Garinne van Manderfchet, Blanc-

quenheim, en Geeraertfeyn. ***

Margareta, die trouwde aen Johan van Wierenhorst, wy-Heer

ter Hofst. &c.

*** Rainoudt

Der Doorluchtige Heeren van Brederode.

*** Raynoudt. de 22. Heere van &c.

Uyt Maria.
Hendrick, die trouwde Margriet Florana, Geeracr Hef van Gellens *dochter.*

Walraven, de 23. Heere van BREDERODE, en door overlijden van Geertruyt van Bronchoff, Heer van Vianen, en Ameyden, &c. *Sijn Vrouwde was Wilhelmina van Haffen, weduwe van Nicolaes Heere van Alsendelft. Sterft sonder kinderen.*

Floris, Heer van Cloetingen, *Sijn Vrouwde Theodora van Haffen, dochter des Heere van Haffen en Herwijnen, uyt Anna van Spaengien.*

Wolphard, *Syn Vrouwde Geertuydt van Broeckhuysen in Gelderlandt.*

Maximiliaen Lubbert, *Syn Vrouwde een weduwe van de Heere van Eerp.*

Anna, *Vrouwde van Johan Graeve van Horne, Baron van Boxtel en Bassigny.*

Adriana, *Vrouwde van Hendrick van Meroden, Heere van Oorffhor.*

Margareta, *Wierdt eenen Nonne. Susanna, Abdis tot Ceuken int e-Klooster van Cechien.*

Uyt Helena.

Diederick, die jonck gestorven is. Adriana Francisca, *trouwde aen Philips, Baron van Hohenflaxen in Switserlant.*

Walraven de 24. Heere van BREDERODE, &c. *Sijn Vrouwde Margareta Maria de Haun, dochter des Graefve van den Broeck en Falketeyn, uyt de Graevinne van Manderfcher. Sterft sonder kinderen.*

Raynoudt, Heer van Cloetingen. *Sterft ongehouwt.*

Johan Wolphaerd, de 25. Heere van BREDERODE, *Vryheer tot Vianen, Ameyden, &c. Sijn eerste Vrouwde Anna dochter van Graef Johan van Nassouw, ende de Graevinne van Waldeck. Sijn tweede Vrouwde Lowile Christina, dochter des Graeve van Solms en Braunsfeldts uyt de Graevinne van Zeyn en Wirgenheyn.*

Helena, *Vrouwde van den Vryheere Steven Gans, Heere tot Pultis &c. Heeft geene kinderen.*

Margareta, *Vrouwde van Messire Francois dela Place, Burchgraeve van Manchaux.*

Florentina, *sterft jonck.*

Uyt Anna, Walraven, sterft heel jonck.

Sophia Theodora, *trouwde aen Graef Christiaan van Dona.*

Juliana, *ongetrouwt.*

Florentina *trouwde aen Maurits Graeve van Solms.*

Anna Trajectina, *ongetrouwt.*

Amelia Margareta, *trouwde aen Aelbrecht Hendrick Baron van Slavatha &c.*

Uyt Lowila Christina.

Hendrick, de 26. Heere van BREDERODE, *Vryheer tot Vianen, Ameyden, &c.*

Wolphard, Heere van Cloetingen, *Nieuvelde, Volsol, Herwijnen.*

Floris - Aelbrecht - Belgicus, *sterft een kindt.*

Lowila - Christina, *Walravina.*

Herwis - Agnes.

Amelia - Wilhelmina, Carolotta - Maria.

Das ist ein heiliges Buch
das ist ein heiliges Buch
das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Das ist ein heiliges Buch

Castorinus
Hilarius
Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

Hilarius

